

**Jomfruland
nasjonalparkstyret**

Møteinnkalling

Utvalg: Jomfruland nasjonalparkstyret
Møtested: Velhuset, Jomfruland
Dato: 08.06.2026
Tidspunkt: 10:00

Innkalling av styrets hovedmedlemmer, varamedlemmer og rådgivende utvalg til Jomfruland nasjonalpark.

Styret i Jomfruland nasjonalpark kaller inn faste medlemmer, varamedlemmer og rådgivende utvalg til styremøte i Jomfruland nasjonalparkstyret mandag 8. juni 2026. Møtet gjennomføres både i velhuset på Jomfruland med etterfølgende befaring i nasjonalparken.

Møtet er et fellesmøte, hvor rådgivende utvalg inviteres spesielt. Ev. deltakelse av representanter i rådgivende utvalg meldes til eirik.dobbedal@statsforvalteren.no innen tirsdag 2. juni. Gi også beskjed om ev. allergier/hensyn ifbm. bestilling av mat.

Transport

Det settes opp taxibåt fra hhv. Valle 09:30 og Kragerø (taxibåtbrygga) 09:15.

Saksliste

	Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
	ST 24/2026	Godkjenning av innkalling		
	ST 25/2026	Godkjenning av protokoll		
Referatsaker s. 4	RS 30/2026	Signert avtale - Jomfruland nasjonalpark - opprettelse av kundekonto for Jomfruland nasjonalpark på Maxbo Kragerø		2026/4006
Delegerte vedtak s. 9	DS 12/2026	Tillatelse - Jomfruland nasjonalpark - Hovedveien 133 - motorferdsel - Vallebygg og vedlikehold AS		2026/2949
	DS 13/2026	Delegert vedtak - Jomfruland nasjonalpark - motorferdsel - 29/323 og 29/38 - Hovedveien 133 og 135		2026/5815
	DS 14/2026	Tillatelse - Jomfruland nasjonalpark - motorferdsel for tømning av private avløpsanlegg - Hovedveien 141 - 143 - 145 - 168		2026/3852
	DS 15/2026	Tillatelse motorferdsel - Jomfruland nasjonalpark - 29/38 - 29/323 - Hovedveien 133 - motorferdsel - gravearbeid med minigraver - reparere bryggesøyle - Vallebygg og vedlikehold AS		2026/4665
	DS 16/2026	Tillatelse - levendefangst av ville bier for artsbestemmelse - Jomfruland nasjonalpark - undersøkelse av pollinering av villepler på Jomfruland - Nibio		2026/4598
	DS 17/2026	Tillatelse - Jomfruland nasjonalpark - bruk av strandnot i undervisning i nasjonalparken - Besøkssenter Jomfruland nasjonalpark		2026/4821
Saker til behandling s. 39	ST 26/2026	Innstilling_Søknad om innsamling av villepler - Nibio		2026/6245
	ST 27/2026	Rullering av flerårig tiltaksplan 2026-2029		2026/6174
	ST 28/2026	Innstilling_Søknad om erstatningshytte - Styrmannsholmen - Gbnr. 7/163 - Portørveien 202		2026/80
	RS 31/2026	Orienteringer		
	ST 29/2026	Eventuelt		
	ST 30/2026	Valgt av skiltesignifbm. vedlikehold/fornyning av skilt og stolper i nasjonalparken på Jomfruland (ettersendt sak 07.06.26, løftet i styret)		

ST 24/2026 Godkjenning av innkalling
ST 25/2026 Godkjenning av protokoll

Protokoll godkjent over e-post jf. rutiner for Jomfruland
nasjonalparkstyre.

Protokoller er off. tilgjengelige på:

<https://www.nasjonalparkstyre.no/Jomfruland/styret/vedtak-gjort-av-styret>

Fra: Maxbo Proff[noreply@verified.eu]

Sendt: 25.03.2026 09:29:08

Til: Dobbedal, Eirik Johansen[Eirik.Dobbedal@statsforvalteren.no]

Tittel: Din signerte avtale

Hei EIRIK

Velkommen som kunde hos Maxbo Proff!

Du kan nå begynne å handle i våre butikker. Dine betingelser er foreløpig veil. pris. Varehuset du har valgt har fått melding om at du er ny kunde, og vil plassere dere i riktig rabattgruppe i løpet av kort tid.

Aktiveringslenke til kundeportalen proff.maxbo.no kommer i egen epost. Der vil du se dine avtalepriser, kredittgrense og gjenstående kreditt, du kan opprette prosjekter, legge til kontaktpersoner som skal ha tilgang til kontoen, handle i nettbutikken, lage tilbud til dine kunder, se dine ordre og fakturaer, og mange andre nyttige verktøy.

Med vennlig hilsen

Maxbo Proff

 [Ny_kunde-JOMFRULAND_NASJONALPARK-921_645_996.pades.pdf](#)

 [Ny_kunde-JOMFRULAND_NASJONALPARK-921_645_996.pdf-pAdES-BJEt3fWobe.pdf](#)

Har du spørsmål, kontakt Maxbo Proff kundeservice på telefon
06292 eller kundeservice@maxboproff.no

Alt innhold i denne meldingen er personlig

Denne e-posten inneholder konfidensiell informasjon og får ikke videresendes til urettmessige personer. Dersom du har mottatt denne e-posten ved en feil, vennligst kontakt avsenderen umiddelbart og slett deretter denne e-posten.

Navn på selskap/stiftelse/forening: JOMFRULAND NASJONALPARK	Organisasjonsnummer: 921 645 996	AXID: N/A Aktiv: Ja
Registrert: I enhetsregisteret: Ja I foretaksregisteret: Nei I MVA-registeret: Nei	Status: Konkurs: Nei Under avvikling: Nei Under tvangsavvikling/oppløsning: Nei	
Forretningsadresse: Ytre Strandvei 15	Postnummer: 3770	Poststed: KRAGERØ
Postadresse: Postboks 2076	Postnummer: 3103	Poststed: TØNSBERG
Firmatelefon: 99429065	Firma e-post: eirik.dobbedal@statsforvalteren.no	
Mitt varehus / proffsenter: Kragerø	Bransje: Stat, Fylke og Kommune	Forventet årlig vareuttak i NOK: < 50.000
Dokumentasjonssystem: Manuell nedlasting fra proff.maxbo.no		

Kreditt

Du har krysset av for Ønsker kreditt ved registrering av kundeavtalen, men vi har ikke tilstrekkelig informasjon om ditt firma for å kunne foreta en automatisk kredittvurdering. Vi vil derfor gjøre en manuell vurdering og gi deg tilbakemelding så snart som mulig.

Vi ønsker faktura tilsendt som:

E-post

Epost-adresse vi skal sende dine fakturaer til: **eirik.dobbedal@statsforvalteren.no**

Bedriftens hovedkontakt mot Maxbo Proff

Navn: **Eirik Dobbedal**
Stilling/funksjon: **Nasjonalparkforvalter**
E-postadresse: **eirik.dobbedal@statsforvalteren.no**
Mobil: **99429065**

Ved å signere på dette dokumentet godtar du våre til enhver tid gjeldende vilkår, som du finner på <https://proff.maxbo.no/footer/kjopsvilkar-aapen>.

Document history

Document summary

COMPLETED BY ALL:

25.03.2026 09:28

SENT BY OWNER:

Maxbo Proff · 25.03.2026 09:27

DOCUMENT ID:

HkxbFnfbj-e

ENVELOPE ID:

ryWt2fWjWl-HkxbFnfbj-e

DOCUMENT NAME:

Ny_kunde-JOMFRULAND_NASJONALPARK-921_645_99

6.pdf

1 page

SHA-512:

682e09983fcd5ddcb3153604a3cbc0eb0ce1f84c3882e9

253f883ff424b07b20109cd29da4d3eb24cd6f43a131cc2

449a5ec2bd5f6b3af34120c84dba4de4cb3

Activity log

RECIPIENT	ACTION*	TIMESTAMP (CET)	METHOD	DETAILS
1. Eirik Johansen Dobbedal	Signed	25.03.2026 09:28	eID	Norwegian BankID (DOB: 89/04/27)
eirik.dobbedal@statsforva lteren.no	Authenticated	25.03.2026 09:27	Low	IP: 46.15.145.131

* Action describes both the signing and authentication performed by each recipient. Authentication refers to the ID method used to access the document.

Verified ensures that the document has been signed according to the method stated above.

Copies of signed documents are securely stored by Verified.

To review the signature validity, please open this PDF using Adobe Reader.

GDPR
compliant

eIDAS
standard

PADES
sealed

Attachments

NAME (DOCUMENT SIZE)	SHA-512
1. Ny_kunde-JOMFRULAND_NASJONALPARK-921_645_996.pdf-pAdES-BJEt3fWobe.pdf (128540 bytes)	39669e66f9c7eb5675 4654ed520d67c2f7fc 4332125b85d832893 ad05e7492cdefc2765 8e6119386aec2dfec3 dc35adcd476038bc73 a5d00c044a912b0945 360

Custom events

No custom events related to this document

Verified ensures that the document has been signed according to the method stated above.

Copies of signed documents are securely stored by Verified.

To review the signature validity, please open this PDF using Adobe Reader.

GDPR
compliant

eIDAS
standard

PADES
sealed

Vallebygg og vedlikehold AS

Saksbehandler Eirik Johansen Dobbedal

Vår ref. 2026/2949-2

Deres ref.

Dato 04.03.2026

Delegert vedtak

Delegasjonssak	5/2026
----------------	--------

Svar på søknad om motorferdsel til Hovedveien 133 - Vallebygg og vedlikehold AS

Vedtak

Jomfruland nasjonalparkstyre tillater inntil fem transporter på Hovedveien i Jomfruland nasjonalpark med personbil (klasse B) med tilhenger til Hovedveien 133 i forbindelse med byggearbeid på uthus på eiendommen. Tillatelsen gjelder for Vallebygg og Vedlikehold AS.

Tillatelsen er gitt med hjemmel i verneforskriften § 9 fjerde ledd g.). Tillatelsen er gyldig til 01.06.2026.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Det skal ikke kjøres etter kraftig regnvær, på bløt mark eller under teeløsning.
- Transportene skal foregå på Hovedveien gjennom nasjonalparken til eiendommen Øytangen. Det tillates ikke kjøring i utmarka i verneområdet.
- Transportene skal som utgangspunkt gjennomføres på ukedager.
- Tillatelsen skal tas med under kjøringen og vises fram på forespørsel fra politi, Statens Naturoppsyn eller grunneier.
- Alle transporter skal føres i egen kjørebok som oppbevares sammen med tillatelsen (se vedlegg nederst i dokumentet).
- Dersom det under lovlig transport oppstår uhell som innebærer miljøforringelse, er innehaver av tillatelsen økonomisk ansvarlig for utbedring.

Det må i tillegg innhentes tillatelse fra berørte grunneiere. Eier av 29/6 Hasselgården er Kari Nicolaysen. Miljødirektoratet er eier av eiendommen 29/5 Øytangen. Forvaltning av statlig sikrede areal ligger hos kommunen.

Klage

Vedtaket kan klages inn for Miljødirektoratet av partene i saken eller andre som har rettslig klageinteresse med en frist på 3 uker jf. forvaltningsloven § 28. En eventuell klage skal rettes til Miljødirektoratet, men sendes til Jomfruland nasjonalparkstyre.

Delegasjon

Jf. vedtekter for Jomfruland nasjonalparkstyre og gjeldende delegasjonsreglement er behandling av søknad om motorferdsel etter verneforskriften § 9 fjerde ledd a.-g.) delegert til nasjonalparkforvalter. Vedtekter og delegasjonsreglement er tilgjengelig på www.nasjonalparkstyre.no/Jomfruland

Søknaden

Vallebygg og Vedlikehold AS, søker om inntil fem transportere med bil og henger til hytte på Hovedveien 133 på Jomfruland. Formålet med transportene er å sette opp nytt uthus på eiendommen, da det gamle bygget ble knust av et eiketre under uværet Amy. Kjøringen er transport av bygningsmaterialer og verktøy. Øvrig transport under arbeidet foregår med båt

Søknaden er vurdert i samsvar med

Forskrift om vern av Jomfruland nasjonalpark § 9 fjerde ledd c.) og d.):

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til:

c.) Motorferdsel i forbindelse med transport av materialer og utstyr til vedlikehold og byggearbeid på bygninger, brygger, steingjerder og lignende.

d.) Motorferdsel for annen nødvendig transport av varer og utstyr til hytter som ligger i nasjonalparken eller som har sin eneste adkomst gjennom den.

g.) Nødvendig motorisert ferdsel til hytter som bruker veien inn til Øitangen gård.

Siden motorferdsel knytter seg til transport av materialer og utstyr til byggearbeid på eiendom utenfor nasjonalparken, men som har sin eneste (vei) adkomst via Hovedveien, er søknaden vurdert etter bokstav g.).

Verneforskrift og verneformål

Formålet med Jomfruland nasjonalpark er å ta vare på et større naturområde med geologisk særpreg med israndavsetninger og biologisk mangfold i sjø og på land med særegne og representative økosystemer og landskap som er uten tyngre naturinngrep.

Formålet er videre å ta vare på:

- a. Naturtyper på sjøbunnen som tareskog, ålegrasenger, bløtbunn og skjellsand, herunder gyte- og oppvekstområder for fisk og skalldyr, som har betydning for økosystemet og økosystemtjenester både i og utenfor nasjonalparken
- b. Naturtyper på land som kystnære sandmarker, dyner, strandenger og edellauvskog
- c. Kystlandskapet på land og i sjø, herunder områder med rullestein og strandvoller
- d. Kulturminner på land og i sjø
- e. Vitenskapelige referanseområder.

I sone A er det et spesielt formål å bevare naturtyper som skogshagemarker, naturbeitemarker, slåtteeenger, strandenger og lauvingstrær, jf. kart som følger av § 2.

I sone B er det et spesielt formål å ta vare på sjøfugl og deres hekkeplasser jf. kart som følger av § 2.

Allmennheten skal gis anledning til opplevelse i naturen gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Vurdering

Det er et forvaltningsmål å begrense kjøring på Hovedveien for å opprettholde opplevelsen av ro og stillhet. Kjørespor og skader som følge av motorferdsel på Hovedveien er aktuelt i perioder med og kort tid etter nedbør og teleløsning.

Motorferdsel som kan utsettes, bør gis vilkår om ferdsel på tørr mark. Bruk av tunge kjøretøy (høy aksellast) bør som hovedregel begrenses og kun tillates i perioder med tørt eller frossent underlag, samt at kjøringen bør legges til tidspunkter med lite annen trafikk på veien.

Av hensyn til besøkende og verneformålet, legger forvaltningsmyndigheten til grunn at kjøring med personbil bør unngås i helger fra 1. mai til 15. august, samt ukedager i perioden 1. juli til 31. juli. Forvaltningsmyndigheten ser at dette tidsrommet har størst bruk av andre besøkende og legger til grunn at av. transporter i tidsrommet 1. juli til 31. juli skal foregå før første eller etter siste fergeanløp til Jomfruland.

Hovedveien 133 ligger i nasjonalparken og har sin eneste veiadkomst gjennom verneområdet. Jf. verneforskriften § 9 fjerde ledd g.) kan forvaltningsmyndigheten gi dispensasjon fra motorferdselsforbudet for nødvendig motorisert ferdsel til hytter som bruker veien inn til Øytangen gård.

Det kan tillates kjøring på hovedveien og hovedstier. Ferdsel på stier utenfor Hovedveien krever også tillatelse etter lov om motorferdsel (kommunen). Nødvendig transport regnes som transport som vil være uforholdsmessig fysisk kravende, tidskrevende eller kostbar dersom den skal gjennomføres uten motorisert kjøretøy.

Uttransport av tyngre bygningsmaterialer med båt inn/ut vil innebære flere prosesser hvor materiell først må lastes og transporteres fra hytte til brygge for omlasting til båt. Gitt eiendommens plassering, anses et begrenset antall transporter langs Hovedveien med vilkår som en akseptabel løsning. Søker peker selv på at øvrig transport av personell og avfall skal foregå med båt. Transportene skal foregå med personbil og ev. tilhenger og forholder seg til Hovedveien til eiendommen på Øytangen.

Vinteren 2026 har vært kald og per 4. mars ligger det fortsatt delvis is og snø på Hovedveien og i terrenget. Det er tele i bakken, men forvalter har observert at denne slipper raskt med mildt vær. Forvalter var i parken 4. mars og konstaterte at det fortsatt var mulig å ferdes, men at denne muligheten trolig forsvinner ilt. kort tid. Ev. transport som ikke gjennomføres før telen løsner, må vente til bakken er tint og tørket.

Forholdet til miljørettsprinsippene i naturmangfoldloven

§ 8 om kunnskapsgrunnlaget

Hovedveien har en enkel oppbygging uten tyngre grunnarbeid. Nasjonalparkstyret gjennomførte i 2024 en mindre utbedring av de mest sårbare/fuktige partiene, men veien er ikke dimensjonert for intensiv og høy belastning fra moderne, tunge kjøretøy. Rotsystemet fra nærliggende eiketrær ligger trolig under veibanen og er utsatt for skade. Ferdsel med tyngre kjøretøy – og særlig i perioder med våt veibane – kan medføre råteskader på trærne. Det kan ta lang tid fra skade påføres rotsystemet, til dette er synlig på treet. Det er generelt god kunnskap om naturverdiene langs Hovedveien på Jomfruland, som for det meste blir brukt til fots eller med sykkel, men som også har noe motorferdsel. Kunnskapsgrunnlaget vurderes som godt.

§ 9 om føre-var-prinsippet

Hensynet til råteproblematikk og skade på rotsystemet i dryppsonen tilsier at motorferdsel bør forbys i perioder med mye nedbør, teleløsning og frem til underlaget er drenert. Kjøring med renovasjonsbil til Øitangen ble avvirket i 2025. Dette har lettet belastningen på veien. Ferdsel med tunge kjøretøy bidrar i våte perioder til uønsket erosjon. Adgangen til ferdsel for renovasjonsbil er hjemlet i verneforskriften og forvaltningsplanen. Øvrig ferdsel (som kan vente) bør derfor begrenses til tørr vei eller i perioder med tele.

§ 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning

Det er få hytter i nasjonalparken eller hytter som har sin eneste adkomst gjennom den. Verneforskriften har en begrenset dispensasjonsadgang og mulig samlet belastning vurderes til å være lav. Jf. vurdering ovenfor anses transport med tung renovasjonsbil som den største negative påvirkningen på veien og naturverdiene.

§ 11 om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Under forutsetning av at kjøringen skjer langs trase som omsøkt, og det ikke oppstår uhell, er det lite sannsynlig at kjøringen vil gi miljøskader som må utbedres. Skulle skader likevel oppstå, vil den som har tillatelsen være økonomisk ansvarlig for utbedring.

§ 12. (miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder)

For å redusere risiko for skade på rotsystemet bør det settes vilkår til tillatelsen, som sikrer at kjøring kun foregår i perioder hvor veien tåler høyere belastning. Kjøring bør videre foregå med kjøretøy og ev. tilhenger med lav aksellast. Det skal føres kjørebok.

Med hilsen

Eirik Johansen Dobbedal
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette dokumentet godkjent og sendt uten underskrift

Christer Grønvold

Saksbehandler Eirik Johansen Dobbedal

Vår ref. 2026/5815-2

Deres ref.

Dato 11.05.2026

Delegert vedtak

Delegasjonssak	11/2026
----------------	---------

Vedtak_Søknad om tillatelse til motorferdsel til Hovedveien 133 og 135 - Transport av utstyr og materiell

Vedtak

Jomfruland nasjonalparkstyre tillater inntil seks årlige transporter (tur/retur) med bil og tilhenger langs Hovedveien gjennom Jomfruland nasjonalpark til Hovedveien 133 og 135. Tillatelsen gis for tidsrommet 2026 til 2028. Transportene følger kalenderåret. Tillatelsen er gitt med hjemmel i verneforskriften § 9 fjerde ledd d.).

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Tillatelsen er personlig og gjelder for transporter som gjennomføres av Vibeke Corwin og/eller Christer Grønvold.
- Transportene skal så langt mulig gjennomføres på ukedager. Av hensyn til gjester på Hovedveien bør kjøring unngås i helger fra 1. mai til 15. august. Transport på ukedager i perioden 1. juli til 31. juli skal legges til tidspunkter med lite annen ferdsel på Hovedveien.
- Det skal ikke kjøres etter kraftig regnvær, på bløt mark eller i teleløsning.
- Tillatelsen skal tas med under kjøringen og vises fram på forespørsel fra politi, Statens naturoppsyn eller grunneier.
- Alle transporter skal føres i egen kjørebok som oppbevares sammen med tillatelsen (se vedlegg nederst i dokumentet).
- Dersom det under lovlig transport oppstår uhell som innebærer miljøforringelse, er innehaver av tillatelsen økonomisk ansvarlig for utbedring.

Tillatelsen er gitt med hjemmel i verneforskriften for Jomfruland nasjonalpark § 9 fjerde ledd d.). Det må i tillegg innhentes tillatelse fra berørte grunneiere. Eier av 29/6 Hasselgården er Kari og Viggo Nicolaysen. Miljødirektoratet er eier av eiendommen 29/5 Øytangen. Forvaltning av statlig sikrede areal ligger hos kommunen.

Klage

Vedtaket kan klages inn for Miljødirektoratet av partene i saken eller andre som har rettslig klageinteresse med en frist på 3 uker jf. forvaltningsloven § 28. En eventuell klage skal rettes til Miljødirektoratet, men sendes til Jomfruland nasjonalparkstyre.

Søknaden

Vibeke Corwin og Christer Grønvold søker om tillatelse til seks til ti årlige transporter med bil og henger til Hovedveien 133 og 135. Søkerne er hytteeiere med eneste adkomst gjennom verneområdet. Det er tidligere gitt tilsvarende tillatelse. Behovet gjelder begrenset transport av tyngre utstyr og vedlikeholdsmateriell som ikke lar seg frakte med båt. Det søkes om bruk av bil med henger, utelukkende til vedlikehold og drift av hytta. Søkerne forplikter seg til å følge fastsatte vilkår, ruter og hensyn til verneformålet.

Søknaden er vurdert i samsvar med

Forskrift om vern av Jomfruland nasjonalpark § 9 fjerde ledd d.) *Motorferdsel for annen nødvendig transport av varer og utstyr til hytter som ligger i nasjonalparken eller som har sin eneste adkomst gjennom den.*

Forvaltningsplan

Forvaltningsplan for Jomfruland nasjonalpark (2019, s. 71-72) har følgende retningslinjer til § 9 fjerde ledd d.):

- *Bestemmelsen gjelder nødvendig transport av varer og utstyr, ikke ren persontransport. Med nødvendig transport menes transport som vil være uforholdsmessig fysisk krevende, tidkrevende eller kostbar hvis den skal gjennomføres uten motorisert kjøretøy. Det kan gis tillatelse til kjøring på etablerte vegger og hovedstier. Kjøretøy som kan brukes er landbrukstraktor, personbil eller mindre kjøretøy med redskap. Kjøretøy og redskap skal ikke gi varige kjøreskader på vegetasjon eller terreng. Sporvidden til traktorer skal ikke være større enn eksisterende kjørespor. Kjøring skal unngås i perioder da værmessige forhold tilsier at faren for kjøreskader på vegger og stier er større enn vanlig. Kjøretøyer skal parkeres på egen eiendom.*

Ved eventuelle kjøreskader, skal den som forårsaker skaden selv sørge for at skadene blir reparert og bekoste dette. Tillatelser som gis bør være til enkelttransporter eller til et begrenset antall transporter. Det bør gis flerårige tillatelser.

Retningslinjene er ikke juridisk bindende.

Verneforskrift og verneformål

§ 1. Formål

Formålet med Jomfruland nasjonalpark er å ta vare på et større naturområde med geologisk særpreg med israndavsetninger og biologisk mangfold i sjø og på land med særegne og representative økosystemer og landskap som er uten tyngre naturinngrep.

Formålet er videre å ta vare på:

- a. Naturtyper på sjøbunnen som tareskog, ålegrasenger, bløtbunn og skjellsand, herunder gyte- og oppvekstområder for fisk og skalldyr, som har betydning for økosystemet og økosystemtjenester både i og utenfor nasjonalparken
- b. Naturtyper på land som kystnære sandmarker, dyner, strandenger og edellauvskog
- c. Kystlandskapet på land og i sjø, herunder områder med rullestein og strandvoller
- d. Kulturminner på land og i sjø
- e. Vitenskapelige referanseområder.

I sone A er det et spesielt formål å bevare naturtyper som skogshagemarker, naturbeitemark, slåtteeenger, strandenger og lauvvingstrær, jf. kart som følger av § 2.

I sone B er det et spesielt formål å ta vare på sjøfugl og deres hekkeplasser jf. kart som følger av § 2.

Allmennheten skal gis anledning til opplevelse i naturen gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Vurdering

Det er et forvaltningsmål å begrense kjøring på Hovedveien for å opprettholde opplevelsen av ro og stillhet. Kjørespor og skader som følge av motorferdsel på Hovedveien er aktuelt i perioder med og kort tid etter nedbør og teledøsning. Motorferdsel som kan utsettes, bør gis vilkår om ferdsel på tørr mark. Bruk av tunge kjøretøy (høy aksellast) bør som hovedregel begrenses og kun tillates i perioder med tørt og stabilt underlag, samt at kjøringen bør legges til tidspunkter med lite annen ferdsel på veien.

Besøk og ferdsel i Jomfruland nasjonalpark preges av store sesongvariasjoner. Besøket øker markant i helgene fra slutten av april og ukedager fra skolens sommerferie i uke 26-32. Av hensyn til besøkende og verneformålet, legger forvaltningsmyndigheten til grunn at kjøring med personbil bør unngås i helger fra 1. mai til 15. august, samt ukedager i perioden 1. juli til 31. juli. Forvaltningsmyndigheten ser at dette tidsrommet har størst bruk av andre besøkende og legger til grunn at av. transporter i tidsrommet 1. juli til 31. juli bør unngås og kun foregå i tidsrom knyttet til fergeanløp.

Både Hovedveien 133 og 135 ligger utenfor nasjonalparken, men har sin eneste veiadkomst gjennom verneområdet. Adkomsten følger Hovedveien og vurderes

Jf. verneforskriften § 9 fjerde ledd d.) Motorferdsel for annen nødvendig transport av varer og utstyr til hytter som ligger i nasjonalparken eller som har sin eneste adkomst gjennom den.

Det kan tillates kjøring på hovedveien og hovedstier. I dette tilfellet er motorferdsel begrenset til Hovedveien. Ferdsel på stier utenfor Hovedveien krever også tillatelse etter lov om motorferdsel (kommunen). Nødvendig transport regnes som transport som vil være uforholdsmessig fysisk kravende, tidskrevende eller kostbar dersom den skal gjennomføres uten motorisert kjøretøy. Uttransport med båt av materiell og utstyr som skissert i søknaden, vil innebære flere prosesser og vurderes å falle inn under bestemmelsen. Gitt eiendommens plassering, anses et begrenset antall transporter langs Hovedveien med vilkår som en akseptabel løsning som ikke er i strid med verneformålet eller forvaltningsmålet for den delen av nasjonalparken som berøres. Ferdsel til og fra eiendommen gjennom året gjennomføres

med båt og mye transportbehov løses på denne måten. Transportene skal foregå med personbil og ev. tilhenger og forholder seg til Hovedveien til eiendommen på Sandbakken.

Forholdet til miljørettsprinsippene i naturmangfoldloven

§ 8 om kunnskapsgrunnlaget:

Hovedveien har en enkel oppbygging uten tyngre grunnarbeid. Nasjonalparkstyret gjennomførte i 2024 en mindre utbedring av de mest sårbare/fuktige partiene, men veien er ikke dimensjonert for intensiv og høy belastning fra moderne, tunge kjøretøy. Rotsystemet fra nærliggende eiketrær ligger trolig under veibanen og er utsatt for skade. Ferdsel med tyngre kjøretøy – og særlig i perioder med våt veibane – kan medføre råteskader på trærne. Det kan ta lang tid fra skade påføres rotsystemet, til dette er synlig på treet. Det er generelt god kunnskap om naturverdiene langs Hovedveien på Jomfruland, som for det meste blir brukt til fots eller med sykkel, men som også har noe motorferdsel. Kunnskapsgrunnlaget vurderes som godt.

§ 9 om føre-var-prinsippet

Hensynet til råteproblematikk og skade på rotsystemet i dryppsonen tilsier at motorferdsel bør forbys i perioder med mye nedbør og frem til underlaget er drenert. Frem til nylig har renovasjon til Øytangen blitt gjennomført med stor lastebil. Ordningen er foreløpig erstattet med landbrukstraktor. Denne er noe lavere og lettere og innebærer en redusert belastning på veien. Samtidig bidrar lovlig motorferdsel i våte perioder til uønsket erosjon. Adgangen til ferdsel ifbm. drift av anlegget på Øitangen er hjemlet i verneforskriften og forvaltningsplanen og kan gjennomføres uavhengig vær- og føreforhold. Øvrig ferdsel bør derfor begrenses til tørr vei eller i perioder med tele, for å redusere belastningen.

§ 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning

Det er få hytter i nasjonalparken eller hytter som har sin eneste adkomst gjennom den. Verneforskriften har en begrenset dispensasjonsadgang og mulig samlet belastning vurderes til å være lav. Jf. vurdering ovenfor anses transport med tung renovasjonsbil som den største negative påvirkningen på veien, naturverdiene og den forbigående forstyrrelsen motorferdselen innebærer for øvrige besøkende. Det er et forvaltningsmål at preget av stillhet og ro nord på Jomfruland skal opprettholdes, samtidig skal Hovedveien gjennom nasjonalparken skal være en trygg ferdselsåre for gående og syklende.

§ 11 om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Under forutsetning av at kjøringen skjer langs trase som omsøkt, og det ikke oppstår uhell, er det lite sannsynlig at kjøringen vil gi miljøskader som må utbedres. Skulle skader likevel oppstå, vil den som har tillatelsen være økonomisk ansvarlig for utbedring.

§ 12. (miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder)

For å redusere risiko for skade på rotsystemet bør det settes vilkår til tillatelsen, som sikrer at kjøring kun foregår i perioder hvor veien tåler høyere belastning. Kjøring bør videre foregå med kjøretøy og ev. tilhenger med lav aksellast. Det skal føres kjørebok.

Med hilsen

Eirik Johansen Dobbedal
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette dokumentet godkjent og sendt uten underskrift

Kopi til:

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark

Postboks 2076

3103

TØNSBERG

Vedlegg - Kjørebok

Dato	Fører	Formål

Kragerø kommune
Postboks 128
3791 KRAGERØ

Saksbehandler Eirik Johansen Dobbedal

Vår ref. 2026/3852-2 432.3

Deres ref.

Dato 25.03.2026

Delegert vedtak

Delegasjonssak	6/2026
----------------	--------

Svar på søknad om motorferdsel ifbm. tømning av private avløpsanlegg på Hovedveien 141, 143, 145 og 168

Vedtak

Jomfruland nasjonalparkstyre gir Kragerø kommune tillatelse til motorisert ferdsel med traktor og tilhenger på Hovedveien i Jomfruland nasjonalpark i forbindelse med tømning av private avløpsanlegg på eiendommene Hovedveien 141, 143, 145 og 168. Tillatelsen omfatter videre kjøring i terrenget for tømning av septiktank på Hovedveien 143 og 168. Kjøring til Hovedveien 143 omfatter en tur/retur i over strandenga fra Øytangen gård forbi Hovedveien 145.

Tillatelsen gjelder for traktor med tilhenger operert av Kragerø kommune eller aktør som opptrer på vegne av Kragerø kommune i forbindelse med tømning av private avløpsanlegg.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Det skal ikke kjøres etter kraftig regnvær, på bløt mark eller i teleløsning. Det skal gå minst 3 dager med oppholdsvær etter nedbør før motorferdsel kan gjennomføres.
- Transporten skal gjennomføres på ukedager.
- Eventuelle kjørespor skal rettes.
- Tillatelsen skal tas med under kjøringen og vises fram på forespørsel fra politi, Statens naturoppsyn eller forvaltningsmyndigheten.

Tillatelsen er gitt med hjemmel i verneforskriften for Jomfruland nasjonalpark. Kragerø kommune er ansvarlig for å innhente nødvendige tillatelser etter annet lovverk. Det må i tillegg innhentes tillatelse fra grunneiere. Eier av 29/6 Hasselgården er Kari Nicolaysen. Staten er eier av eiendommen 29/5 Øytangen. Forvaltning av statlige sikra areal ligger hos kommunen.

Klage

Vedtaket kan klages inn for Miljødirektoratet av partene i saken eller andre som har rettslig klageinteresse med en frist på 3 uker jf. forvaltningsloven § 28. En eventuell klage skal rettes til Miljødirektoratet, men sendes til Jomfruland nasjonalparkstyre.

Søknaden

Kragerø kommune søker om dispensasjon til motorferdsel i Jomfruland nasjonalpark ifbm. tømning av private avløpsanlegg på fritidseiendommene Hovedveien 141, 143, 145 og 168. Hovedveien 141, 145 og 168 ligger utenfor verneområdet, men har eneste veiadkomst gjennom nasjonalparken. Hovedveien 143 ligger i verneområdet. Motorferdselen skal gjennomføres med traktor og tilhenger.

Søknaden er vurdert i samsvar med

Forskrift om vern av Jomfruland nasjonalpark § 9 fjerde ledd g.) *Nødvendig motorisert ferdsel til hytter som bruker veien inn til Øitangen gård.*

Verneforskrift og verneformål

Formålet med Jomfruland nasjonalpark er å ta vare på et større naturområde med geologisk særpreg med israndavsetninger og biologisk mangfold i sjø og på land med særegne og representative økosystemer og landskap som er uten tyngre naturinngrep.

Formålet er videre å ta vare på:

- a. Naturtyper på sjøbunnen som tareskog, ålegrasenger, bløtbunn og skjellsand, herunder gyte- og oppvekstområder for fisk og skalldyr, som har betydning for økosystemet og økosystemtjenester både i og utenfor nasjonalparken
- b. Naturtyper på land som kystnære sandmarker, dyner, strandenger og edellauvskog
- c. Kystlandskapet på land og i sjø, herunder områder med rullestein og strandvoller
- d. Kulturminner på land og i sjø
- e. Vitenskapelige referanseområder.

I sone A er det et spesielt formål å bevare naturtyper som skogshagemarker, naturbeitemarker, slåtteenger, strandenger og lauvvingstrær, jf. kart som følger av § 2.

I sone B er det et spesielt formål å ta vare på sjøfugl og deres hekkeplasser jf. kart som følger av § 2.

Allmennheten skal gis anledning til opplevelse i naturen gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Forvaltningsplan

Forvaltningsmål: Preget av ro og stillhet nord på Jomfruland skal bevares. Kjøretøy og redskap skal ikke gi varige kjøreskader på vegetasjon eller terreng. Sporvidden til traktorer skal ikke være større enn eksisterende kjørespor. Kjøring skal unngås i perioder da værmessige forhold tilsier at faren for kjøreskader på veier og stier er større enn vanlig. Ved eventuelle skader, skal den som forårsaker skaden selv sørge for at skadene blir reparert og bekoste dette.

Presedens

§ 9 fjerde ledd a.) – g.) er «kan»-bestemmelser. Med dette menes at det ikke er en rett å få dispensasjon, men noe forvaltningsmyndigheten kan vurdere å innvilge basert på en konkret

vurdering av den enkelte søknad. Hver søknad behandles for seg. I og med at det etter disse paragrafene er snakk om dispensasjon til et (i utgangspunktet forbudt) tiltak, danner ikke en dispensasjon i sak presedens i ev. påfølgende/ liknende saker.

Vurdering

Jf. verneforskriften § 9 første ledd er motorferdsel i Jomfruland nasjonalpark forbudt. Forbudet gjelder også på Hovedveien gjennom nasjonalparken frem til Øytangen.

Det er i dag kun nødvendig motorisert ferdsel til Øytangen gård som er direkte tillatt. Retningslinjer for hva som omfattes av paragrafen, gis i forvaltningsplanen. Det er i dag 11 hytter med egen adresse som har sin eneste veiadkomst via Hovedveien gjennom nasjonalparken nord for porten til eikeskogen. Jf. verneforskriften fjerde ledd g.) kan forvaltningsmyndigheten etter søknad tillate nødvendig motorisert ferdsel til hytter som bruker veien inn til Øytangen.

Forvaltningsplanen har følgende, ikke juridisk bindende, retningslinje for § 9 fjerde ledd g.):

- *Med nødvendig transport menes transport som vil være uforholdsmessig fysisk krevende, tidskrevende eller kostbar hvis den skal gjennomføres uten motorisert kjøretøy. Tillatelser som gis bør være enkelttransporter eller til et begrenset antall transportere. Det bør gis flerårige tillatelser.*

Formålet med forbudet mot motorisert ferdsel er å bevare preget av stillhet og ro i nasjonalparken og skogen, samt unngå unødvendig slitasje på vegetasjon og terreng. Det er derfor ikke ønskelig med motorferdsel med høy frekvens (mange turer) eller med kjøretøy som gir mye støy. Veien gjennom eikeskogen er av enkel standard og det er ønskelig at motorferdsel skal holdes til et minimum. Kjøring bør primært kun tillates på dager med tørt vær og hvor ev. regnvann har fått tid til å drenere eller på frossen mark.

Det er lite til ingen kunnskap om ev. senskader på rotsystemet til trærne langs Hovedveien. De seneste årene har forvalter sett en økt trafikkbetlastning i form av tyngre og større biler, som gjør at forvaltningsmyndigheten bør legge til grunn en føre-var-tankegang. Nasjonalparkforvalter mener det må ses på rekkevidden og omfanget av motorferdsel (den direkte tillatte og gjennom dispensasjoner) ved revisjon av forvaltningsplanen.

Hovedveien er ikke dimensjonert for kjøring med stadig tyngre (moderne) kjøretøy. Moderne biler har jevnt over høyere egenvekt. Dette understøtter at nasjonalparkstyret bør legge til grunn strenge vilkår for transport som må søkes om, hvilken type kjøretøy som tillates og hvilke tider på året underlaget tåler belastning. Ferdsel med traktor og henger vurderes å ha relativt lav markbelastning, sammenliknet med bl.a. større lastebiler.

Til tross for forvaltningsmålet om fred og ro, bør det gjøres en avveining mellom trykkskader knyttet til tyngre kjøretøy og frekvens. Dette særlig på dager i lavsesong, hvor det oppholder seg få turister på øya. Det kan være fordelaktig for ev. skader på vegetasjon og terreng at det tillates flere transportere med lettere maskiner, enn et fåtall turer med svært tung redskap/kjøretøy.

§ 8 om kunnskapsgrunnlaget:

Hovedveien har en enkel oppbygging uten tyngre grunnarbeid. Nasjonalparkstyret

gjennomførte i 2024 en mindre utbedring av de mest sårbare/fuktige partiene, men veien er ikke dimensjonert for intensiv og høy belastning fra moderne, tunge kjøretøy. Rotsystemet fra nærliggende eiketrær ligger trolig under veibanen og er utsatt for skade. Ferdsel med tyngre kjøretøy – og særlig i perioder med våt veibane – kan medføre råteskader på trærne. Det kan ta lang tid fra skade påføres rotsystemet, til dette er synlig på treet. Det er generelt god kunnskap om naturverdiene langs Hovedveien på Jomfruland, som for det meste blir brukt til fots eller med sykkel, men som også har noe motorferdsel. Kunnskapsgrunnlaget vurderes som godt.

§ 9 om føre-var-prinsippet

Hensynet til råteproblematikk og skade på rotsystemet i dryppsonen tilsier at motorferdsel bør forbyes i perioder med mye nedbør og frem til underlaget er drenert. Ferdselen kan fremme uønsket erosjon i våte perioder. Motorferdsel bør derfor begrenses til tørr/drenert vei eller i perioder med tele. Gitt de siste ukenes kraftige regnvær, bør ikke motorferdsel tillates før bakken er drenert. En indikasjon langs Hovedveien er at vanddammer/pytter i veien er tomme for vann. Veilinja dreneres raskt og fire dager med oppholdsvær er erfaringsmessig tilstrekkelig for nødvendig avrenning.

§ 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning

Det er få hytter i nasjonalparken eller hytter som har sin eneste adkomst gjennom den. Verneforskriften har en begrenset dispensasjonsadgang og mulig samlet belastning vurderes til å være lav. Jf. tidligere vurderinger anses transport med tunge og lange biler med høyt marktrykksom den største negative påvirkningen på veien og naturverdiene på kort sikt. Omsøkt motorferdsel knytter seg til nødvendig tømning av private avløpsanlegg. Tiltaket gjentas med fast frekvens og forvalter ser for seg at tillatelsen på sikt kan gis flerårig.

§ 11 om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Under forutsetning av at kjøringen skjer langs trase som omsøkt og beskrevet i vedtaket, samt at det ikke oppstår uhell, er det lite sannsynlig at kjøringen vil gi miljøskader som må utbedres. Skulle skader likevel oppstå, vil den som har tillatelsen være økonomisk ansvarlig for utbedring og opprydding.

§ 12. (miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder)

For å redusere risiko for skade på rotsystemet og natur settes det vilkår til tillatelsen, som sikrer at kjøring kun foregår i perioder hvor veien tåler belastningen. Kjøring bør videre foregå med kjøretøy og ev. tilhenger for å redusere aksellast. Gitt vilkår om i tillatelsen, anses kjørebok derfor ikke nødvendig, men tillatelsen skal bringes med under kjøring.

Med hilsen

Eirik Johansen Dobbedal
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette dokumentet godkjent og sendt uten underskrift

**Jomfruland
nasjonalparkstyre**

Kopi til:

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark

Postboks 2076

3103

TØNSBERG

Vallebygg og Vedlikehold AS

Saksbehandler Eirik Johansen Dobbedal

Vår ref. 2026/4665-6 432.3

Deres ref.

Dato 20.04.2026

Delegert vedtak

Delegasjonssak

Vedtak - Søknad om motorferdsel i Jomfruland nasjonalpark - Hovedveien 133 - Gbnr. 29/38 og 29/323

Vedtak

Jomfruland nasjonalparkstyre tillater en tur/retur-transport på Hovedveien i Jomfruland nasjonalpark med personbil (klasse B) med tilhenger med minigraver til Hovedveien 133 i forbindelse med vedlikehold av brygge på eiendommen. Tillatelsen omfatter en tur/retur med minigraver langs etablert (delvis steinsatt) sti fra hyttene på eiendommen ned til brygga i nasjonalparken. Tillatelsen gjelder for Vallebygg og Vedlikehold AS.

Tillatelsen er gitt med hjemmel i verneforskriften § 9 fjerde ledd c.). Tillatelsen er gyldig til 01.06.2026.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Det skal ikke kjøres etter kraftig regnvær eller på bløt mark.
- Transportene skal foregå på Hovedveien gjennom nasjonalparken til eiendommen Øytangen og etablert sti/gangvei fra hyttene ned til brygga.
- Transportene skal gjennomføres på ukedager.
- Tillatelsen skal tas med under kjøringen og vises fram på forespørsel fra politi, Statens Naturoppsyn eller grunneier.
- Dersom det under lovlig transport oppstår uhell som innebærer miljøforringelse, er innehaver av tillatelsen økonomisk ansvarlig for utbedring.

Tillatelsen er gitt med hjemmel i verneforskriften for Jomfruland nasjonalpark. Tiltakshaver er selv ansvarlig for å innhente nødvendige tillatelser etter annet lovverk.

Det må i tillegg innhentes privatrettslige tillatelser fra berørte grunneiere. Eier av 29/6 Hasselgården er Kari Nicolaysen. Miljødirektoratet er eier av eiendommen 29/5 Øytangen. Forvaltning av statlig sikrede areal ligger hos kommunen.

Klage

Vedtaket kan klages inn for Miljødirektoratet av partene i saken eller andre som har rettslig klageinteresse med en frist på 3 uker jf. forvaltningsloven § 28. En eventuell klage skal rettes til Miljødirektoratet, men sendes til Jomfruland nasjonalparkstyre.

Delegasjon

Jf. vedtekter for Jomfruland nasjonalparkstyre og gjeldende delegasjonsreglement er behandling av søknad om motorferdsel etter verneforskriften § 9 fjerde ledd a.-g.) delegert til nasjonalparkforvalter. Vedtekter og delegasjonsreglement er tilgjengelig på www.nasjonalparkstyre.no/Jomfruland

Søknaden

Vallebygg og Vedlikehold AS søker om en tur/retur-transport med bil og henger for å transportere nødvendig utstyr, verktøy og minigraver til Hovedveien 133. Transporten er i forbindelse med vedlikehold av brygge på eiendommen. Hyttene på eiendommen ligger utenfor nasjonalparken, men har eneste veiadkomst gjennom verneområdet. Selve brygga som repareres ligger i nasjonalparken på Sandbakken. Vedlikeholdsarbeidet er omfattet av forskriften § 3 tredje ledd a.), jf. avklaringer fra nasjonalparkforvalter i brev [2026/4665-5](#), men gjennomføring krever dispensasjon fra motorferdselsforbudet i verneområdet.

Søknaden er vurdert i samsvar med

Forskrift om vern av Jomfruland nasjonalpark § 9 fjerde ledd c.):

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til:

c.) Motorferdsel i forbindelse med transport av materialer og utstyr til vedlikehold og byggearbeid på bygninger, brygger, steingjerder og lignende.

Verneforskrift og verneformål

Formålet med Jomfruland nasjonalpark er å ta vare på et større naturområde med geologisk særpreg med israndavsetninger og biologisk mangfold i sjø og på land med særegne og representative økosystemer og landskap som er uten tyngre naturinngrep.

Formålet er videre å ta vare på:

- a. Naturtyper på sjøbunnen som tareskog, ålegrasenger, bløtbunn og skjellsand, herunder gyte- og oppvekstområder for fisk og skalldyr, som har betydning for økosystemet og økosystemtjenester både i og utenfor nasjonalparken
- b. Naturtyper på land som kystnære sandmarker, dyner, strandenger og edellauvskog
- c. Kystlandskapet på land og i sjø, herunder områder med rullestein og strandvoller
- d. Kulturminner på land og i sjø
- e. Vitenskapelige referanseområder.

I sone A er det et spesielt formål å bevare naturtyper som skogshagemarker, naturbeitemarker, slåtteenger, strandenger og lauvvingstrær, jf. kart som følger av § 2.

I sone B er det et spesielt formål å ta vare på sjøfugl og deres hekkeplasser jf. kart som følger av § 2.

Allmennheten skal gis anledning til opplevelse i naturen gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Vurdering

Det er et forvaltningsmål å begrense kjøring på Hovedveien for å opprettholde opplevelsen av ro og stillhet. Kjørespor og skader som følge av motorferdsel på Hovedveien er aktuelt i perioder med og kort tid etter nedbør og teleløsning.

Motorferdsel som kan utsettes, bør gis vilkår om ferdse på tørr mark. Bruk av tunge kjøretøy (høy aksellast) bør som hovedregel begrenses og kun tillates i perioder med tørt eller frossent underlag, samt at kjøringen bør legges til tidspunkter med lite annen trafikk på veien.

Av hensyn til besøkende og verneformålet, legger forvaltningsmyndigheten til grunn at kjøring med personbil bør unngås i helger fra 1. mai til 15. august, samt ukedager i perioden 1. juli til 31. juli. Forvaltningsmyndigheten ser at dette tidsrommet har størst bruk av andre besøkende og legger til grunn at av. transporter i tidsrommet 1. juli til 31. juli skal foregå før første eller etter siste fergeanløp til Jomfruland.

Basert på observasjoner den 17. april og værvarsel fra 20. april, regner forvalter med at hvitveisen blomstrer helgen 24.-26. april. Denne og kommende to helger vil det derfor være mange besøkende i nasjonalparken. Kjøring i og rundt disse helgene bør unngås.

Telen har i hovedsak sluppet bakken og Hovedveien vurderes telefri. Første halvdel av april har vært preget av sporadisk nedbør som har holdt veien fuktig. Været de neste ukene ser ut til holde seg varmt og tørt og forvalter regner med at veien tørker opp ilt. de kommende dagene.

Hovedveien 133 ligger i nasjonalparken og har sin eneste veiadkomst gjennom verneområdet. Jf. verneforskriften § 9 fjerde ledd c.) kan forvaltningsmyndigheten etter søknad tillate motorferdsel i forbindelse med transport av materialer og utstyr til vedlikehold og byggearbeid på bygninger, brygger, steingjerder og lignende.

Jf. retningslinjer i forvaltningsplanen for Jomfruland nasjonalpark (2019) for § 9 fjerde ledd c.) kan transport foregå i:

- *traseer som er vist som traktorveger i temakart for landbruk på Jomfruland og i temakart for landbruk, ferdse og bruk på Stråholmen, jf. Bruksanalyse for Jomfruland nasjonalpark, Asplan Viak 2014. Det kan brukes landbrukstraktor eller mindre kjøretøy og redskap. Sporvidden til traktorer skal ikke være større enn eksisterende kjørespor. Kjøring skal unngås i perioder da værmessige forhold tilsier at faren for kjøreskader i terrenget er større enn vanlig.*

Retningslinjene er ikke juridisk bindende, og forvaltningsmyndigheten må vurdere hver søknad individuelt.

Ferdse på stier utenfor Hovedveien krever også tillatelse etter lov om motorferdsel (kommunen).

Forholdet til miljørettsprinsippene i naturmangfoldloven

§ 8 om kunnskapsgrunnlaget

Hovedveien har en enkel oppbygging uten tyngre grunnarbeid. Nasjonalparkstyret gjennomførte i 2024 en mindre utbedring av de mest sårbare/fuktige partiene, men veien er ikke dimensjonert for intensiv og høy belastning fra moderne, tunge kjøretøy. Rotsystemet fra nærliggende eiketrær ligger trolig under veibanen og er utsatt for skade. Ferdsel med tyngre kjøretøy – og særlig i perioder med våt veibane – kan medføre råteskader på trærne. Det kan ta lang tid fra skade påføres rotsystemet, til dette er synlig på treet. Det er generelt god kunnskap om naturverdiene langs Hovedveien på Jomfruland, som for det meste blir brukt til fots eller med sykkel, men som også har noe motorferdsel etter verneforskriften § 9 tredje og fjerde ledd. Kunnskapsgrunnlaget vurderes som godt.

§ 9 om føre-var-prinsippet

Hensynet til råteproblematikk og skade på rotsystemet i dryppsonen tilsier at motorferdsel bør forbyes i perioder med mye nedbør, teleløsning og frem til underlaget er drenert. Kjøring med renovasjonsbil til Øitangen ble innstilt i 2025. Dette har lettet belastningen på veien. Ferdsel med tunge kjøretøy bidrar i våte perioder til uønsket erosjon. Adgangen til ferdsel for renovasjonsbil er hjemlet i verneforskriften og forvaltningsplanen. Øvrig ferdsel (som kan vente) bør derfor begrenses til tørr vei eller i perioder med tele.

§ 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning

Det er få hytter i nasjonalparken eller hytter som har sin eneste adkomst gjennom den. Veien har relativt god kvalitet, gitt at kjøring foregår på tider med tørt underlag eller tele. Verneforskriften har en begrenset dispensasjonsadgang og mulig samlet belastning vurderes til å være lav. Jf. vurdering ovenfor anses transport med tung renovasjonsbil som den største negative påvirkningen på veien og naturverdiene.

§ 11 om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Under forutsetning av at kjøringen skjer langs trase som omsøkt, og det ikke oppstår uhell, er det lite sannsynlig at kjøringen vil gi miljøskader som må utbedres. Skulle skader likevel oppstå, vil den som har tillatelsen være økonomisk ansvarlig for utbedring.

§ 12.(miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder)

For å redusere risiko for skade på rotsystemet bør det settes vilkår til tillatelsen, som sikrer at kjøring kun foregår i perioder hvor veien tåler høyere belastning. Kjøring bør videre foregå med kjøretøy og ev. tilhenger med lav aksellast. Siden tillatelsen knytter seg til en tur/returtransport, vurderes det ikke behov for kjørebok, men tillatelsen skal medbringes ved gjennomføring. Kjøring skal legges til tider som begrenser eller unngår konflikt med allmennhetens ferdsel til fots eller på sykkel.

**Jomfruland
nasjonalparkstyre**

Med hilsen

Eirik Johansen Dobbedal
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette dokumentet godkjent og sendt uten underskrift

Kopi til:

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark

Postboks 2076

3103

TØNSBERG

Nibio v/Linn Vassvik

Saksbehandler Eirik Johansen Dobbedal

Vår ref. 2026/4598-6 432.3

Deres ref.

Dato 22.04.2026

Delegert vedtak

Delegasjonssak	9/2026
----------------	--------

Vedtak - Jomfruland nasjonalpark - Søknad om levendefangst av villbier for artsbestemmelse - Pollinering på villeple: betydning av ville bier og habitatressurser - Nibio

Vedtak

Jomfruland nasjonalparkstyre tillater levendefangst av bier i Jomfruland nasjonalpark i forbindelse med forskningsprosjektet «Pollinering på villeple: betydning av ville bier og habitatressurser». Tillatelsen omfatter innsamling med insektsnett og kortvarig oppbevaring i glass for artsbestemmelse. Tillatelsen er gitt med hjemmel i verneforskriften § 5 sjuende ledd første setning.

Det tillates også oppsetting av inntil 10 midlertidige kamera rettet mot blomstrende villepletrær for arts- og frekvensvurdering basert på foto. Tillatelse til midlertidig oppsetting av kamera er hjemlet i verneforskriften § 11, jf. naturmangfoldloven § 48.

Det settes vilkår til søknaden:

- Innfangende bier skal håndteres og oppbevares på en skånsom og dyrevelferdsmessig forsvarlig måte, slik at artene tåler gjenutsetting. Oppbevaringstiden skal holdes så kort som mulig.
- Oppsetting av kamera skal ikke medføre skade på vegetasjon eller trær. Plassering og innfesting gjøres i samråd med nasjonalparkforvalter. Kamera skal være tydelig merket og tas ned så snart kartleggingen er ferdig.
- Jomfruland nasjonalparkstyre skal etter gjennomført kartlegging og analyse få tilgang på resultatene.

Klage

Vedtaket kan klages inn for Miljødirektoratet av partene i saken eller andre som har rettslig klageinteresse med en frist på 3 uker jf. forvaltningsloven § 28. En eventuell klage skal rettes til Miljødirektoratet, men sendes til Jomfruland nasjonalparkstyre.

Delegert myndighet

Etter gjeldende vedtekter og delegasjonsreglement for Jomfruland nasjonalparkstyre kan forvalter behandle søknader etter § 5 sjuende ledd første setning som omhandler levendefangst av dyr ifbm. bestandovervåkning eller forskning.

[Nasjonalparkstyre | Styrets vedtekter](#)

Jf. vedteker for Jomfruland nasjonalpark kap. 6.3 pkt 2. c.) kan forvalter fatte delegert vedtak når forvaltningsplan gir entydige føringer for utfallet av søknadsbehandlingen. Oppsetting av inntil ti kamera som supplement i kartleggingen vurderes i denne sammenheng å falle inn under bestemmelsen, da resultatene vil ha stor betydning for kunnskapen om villbier knyttet til villepletrærne, jf. bevarings- og forvaltningsmål, samt tiltak for bevaring av villepler i nasjonalparken.

Presedens

Dispensasjonsbestemmelsene i forskriften gir forvaltningsmyndigheten mulighet til å vurdere aktiviteter/tiltak basert på en konkret vurdering av den enkelte søknad. Hver søknad behandles for seg og dispensasjon skal ses opp mot formålet og hensynet til naturverdiene. Jomfruland nasjonalparkstyre har hittil ikke mottatt søknader om levendefangst av ville bier i forskningssammenheng og samlet belastning vurderes i øyeblikket som lav.

Forvaltningsmyndigheten kan legge til grunn en strengere dispensasjonspraksis, dersom hensynet til naturverdiene tilsier dette.

Søknaden

- *NIBIO ønsker å undersøke hvilke pollinatorer som besøker blomstene til villeple og hvilke habitatressurser, blomster- og reirressurser, som er tilgjengelig rundt villepletrærne på Jomfruland. Studien vil gjennomføres i mai 2026. Kunnskap om pollinatorer av villeple vil kunne bidra til en bedre forståelse av hvordan vi kan øke pollineringen i kommersiell epleproduksjon. I 2022 og 2023 fant vi et pollineringsunderskudd i eplehager både i Svelvik og Hardanger, noe som indikerer at produksjonen kan økes ved bedre pollinering. Vi fant en klar sammenheng mellom antall villbier og frøsetting, kvalitet og mengde epler. Ville bier er i kraftig nedgang i hele verden, og denne studien vil i tillegg gi oss betydningsfull informasjon om villeple som matressurs for ville bier.*

Konkret ønsker vi å observere bier som besøker blomstene til villeple og identifisere disse til lavest mulig taksonomisk nivå, fortrinnsvis art. Å identifisere bier i felt er vanskelig, så for å få en oversikt over hvilke biesarter som finnes i nasjonalparken er vi nødt til å fange noen individer og studere dem nærmere. Vi søker herved om dispensasjon til å fange inntil 40 individer av ville bier for artsbestemmelse i glass, for så å slippe dem levende ut igjen i nasjonalparken.

Søknaden omfatter også oppsetting av inntil 10 kamera med automatikk for fotografering og arts- og frekvensvurdering basert på foto. (Supplerende info).

Søknaden er vurdert i samsvar med

Forskrift om vern av Jomfruland nasjonalpark § 5 sjuende ledd:

- *Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til levendefangst av dyr i forbindelse med bestandsovervåking eller forskning. Det samme gjelder ved utsetting av dyr i forbindelse med tillatelse etter § 3 fjerde ledd o).*

Verneforskrift og verneformål

Formålet med Jomfruland nasjonalpark er å ta vare på et større naturområde med geologisk særpreg med israndavsetninger og biologisk mangfold i sjø og på land med særegne og representative økosystemer og landskap som er uten tyngre naturinngrep.

Formålet er videre å ta vare på:

- Naturtyper på sjøbunnen som tareskog, ålegrasenger, bløtbunn og skjellsand, herunder gyte- og oppvekstområder for fisk og skalldyr, som har betydning for økosystemet og økosystemtjenester både i og utenfor nasjonalparken
- Naturtyper på land som kystnære sandmarker, dyner, strandenger og edellauvskog
- Kystlandskapet på land og i sjø, herunder områder med rullestein og strandvoller
- Kulturminner på land og i sjø
- Vitenskapelige referanseområder.

I sone A er det et spesielt formål å bevare naturtyper som skogshagemarker, naturbeitemarker, slåtteeenger, strandenger og lauvingstrær, jf. kart som følger av § 2.

I sone B er det et spesielt formål å ta vare på sjøfugl og deres hekkeplasser jf. kart som følger av § 2.

Allmennheten skal gis anledning til opplevelse i naturen gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging

Vurdering

Norge har 208 biearter, hvorav 207 er villbier. Honningbienen regnes som domestisert. Av de 207 villbiene er 35 humler og 172 solitære bier. Villbiene spiller en nøkkelrolle i pollinering av en rekke arter og Nibio ønsker i dette prosjektet å se på sammenhengen mellom villbier og pollinering av villeple (*Malus sylvestris*).

På land har Jomfruland nasjonalpark flere viktige habitat for bier: beitemarker, skogshagemarker, sanddynemark og slåtteeenger. Variasjonen i landskapet mellom skrinnsandmark, artsrike enger og fuktige områder gir stor spredning i leveområder og næringsområder, på korte avstander. Det er tidligere påvist strandmurerbie (*Osmia maritima*) på Jomfruland, men arten er ikke gjenfunnet de siste årene og kan trolig anses lokalt utdødd. Samtidig er det viktig å huske at strandmurerbienen er solitær og det kan være krevende å påvise arten, da mange forhold skal klaffe.

Nasjonalparkstyret har gjennomført flere små skjøtselstiltak knyttet til sanddynemark de siste årene og planlegger i 2026 en større restaurering av sanddynemark i nasjonalparken.

Det er ikke tidligere gjennomført en kartlegging av villbier med tilhørende artsbestemmelse på Jomfruland og i nasjonalparken. Prosjektet kan derfor bidra til å øke kunnskapen om

villbier, samtidig som man gjennom dette prosjektet kan få et innblikk i frekvensen av honningbier på Jomfruland.

Jomfruland nasjonalpark har en av Norges reneste bestander av villeple. I samarbeid med Nibio er Jomfruland nasjonalpark opprettet som nasjonalt bevaringsområde for villeple. Samspillet mellom villepletrær og villbier er ikke tidligere undersøkt og kan bidra til ny kunnskap.

Jf. verneforskriften er et av formålene med nasjonalparken bevaring av vitenskapelige referanseområder. Villeplene og bevaring av den genetiske ressursen faller inn under denne bestemmelsen.

Forvaltningsmyndigheten vurderer at tiltaket ikke er i vesentlig strid med verneformålet, snarere tvert om. Tiltaket vurderes i stor grad å bidra positivt til økt kunnskap om villbiene i nasjonalparken og styrke beslutningsgrunnlaget for forvaltningen for videre skjøtsel og tiltak.

Omsøkt innsamling og levendefangst av ville bier har begrenset påvirkning og gjenutsetting etter artsbestemmelse vurderes som en akseptabel metode, med kortvarig og lokal påvirkning. Forvaltningsmyndigheten legger til grunn at den planlagte aktiviteten ikke vil medføre varig skade på habitater eller bestander, og at eventuelle forstyrrelser vil være av kortvarig og forbigående karakter.

Oppsetting av midlertidige kamera

Det søkes om oppsetting av inntil 10 kamera for automatisk fotografering av bier som besøker villepleblomstene. Oppsett av kamera vil gi økt datagrunnlag mht. vurdering av arter, antall og frekvens på trærne.

Tiltaket innebærer en midlertidig forstyrrelse gjennom oppsett av kamera. Nøyaktig oppsett avklares med forvalter basert på behov, men innfesting skal ikke medføre skade på vegetasjon eller underlag. Forstyrrelsen vil primært knytte seg til kameraet som fremmedelement, men skal kun benyttes i en svært avgrenset periode på ukedager. Kamera er rettet mot blomstrende epletrær.

Tiltaket vurderes ikke i strid med verneformålet og uten nevneverdig påvirkning av verneverdiene. Tiltaket understøtter forvaltningsmål for villepler og kan bidra til økt kunnskap om villbier knyttet til epletrærne i nasjonalparken.

Vurdering etter naturmangfoldloven §§ 8–12

§ 8 Kunnskapsgrunnlaget

Som del av forarbeidene til nasjonalparken er det utarbeidet flere kartlegginger og rapporter om artsmangfold og naturtyper. Forvaltningsplanen for Jomfruland nasjonalpark inneholder en rekke bevarings- og forvaltningsmål som knytter seg til bevaring og styrking av verneverdiene. Det er videre utarbeidet forslag til skjøtelsesplaner for sentrale områder i nasjonalparken, med tilhørende anbefalinger. Særlig relevant her er skjøtelsesplanene knyttet til skogshagemark og beitemark på Øytangen, samt skjøtelsesplan for Sandbakken.

Det er ikke gjennomført systematiske kartlegginger av bier på Jomfruland eller i nasjonalparken og omsøkt prosjekt vil bidra til å øke kunnskapen om dette. Søknaden

omhandler levendefangst med slipp etter artsbestemmelse og innebærer kun en forbigående forstyrrelse.

Kunnskapsgrunnlaget vurderes som godt mtp. gjennomføring av omsøkt kartlegging.

§ 9 Føre-var-prinsippet

Det foreligger ikke indikasjoner på at tiltaket kan medføre alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet. Føre-var-prinsippet kommer ikke til anvendelse.

§ 10 Økosystemtilnærming og samlet belastning

Det søkes om levendefangst av villbier, med slipp etter artsbestemmelse. Aktiviteten innebærer en avgrenset og forbigående forstyrrelse. Innsamlingen skal gjennomføres av profesjonelle. Siden kartleggingen ikke omhandler varig innsamling (uttak), vurderes samlet belastning som lav. Det er lite kunnskap om utbredelse og antall av de ulike artene i nasjonalparken og skade/uttak av et fåtall bier kan ha stor betydning. Samlet vurdering tilsier allikevel at fordelene ved gjennomført veier opp for ulempene som kan følge av all innsamling/fangst.

§ 11 Kostnadene ved miljøforringelse

Tiltaket innebærer fysisk innsamling i regi av profesjonelle. Tiltaket vurderes å ha lav risiko for miljøforringelse og § 11 kommer vurderes mindre relevant i denne saken.

§ 12 Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Bruk av insektnett til levendefangst med kortvarig oppbevaring i glass under artsbestemmelse vurderes som en miljøforsvarlig metode i denne type kartlegging.

Bruk av kamera vil bidra til supplerende informasjon om antall arter og frekvens. Metode er skånsom og innebærer ingen varige inngrep.

Kartleggingsmetoder vurderes som beste gjennomføring, jf. § 12.

Med hilsen

Eirik Johansen Dobbedal
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette dokumentet godkjent og sendt uten underskrift

Kopi til:

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark

Postboks 2076

3103

TØNSBERG

Besøkssenter Jomfruland nasjonalpark

Saksbehandler Eirik Johansen Dobbedal

Vår ref. 2026/4821-2 432.3

Deres ref.

Dato 22.04.2026

Delegert vedtak

Delegasjonssak	8/2026
----------------	--------

Vedtak - Søknad om bruk av strandnot i Jomfruland nasjonalpark - Besøkssenter Jomfruland nasjonalpark

Vedtak

Jomfruland nasjonalpark gir Besøkssenter Jomfruland nasjonalpark tillatelse til levendefangst av marine arter med strandnot på Øytangen i Jomfruland nasjonalpark. Tillatelsen er gitt med hjemmel i verneforskriften § 5 sjuende ledd første setning. Tillatelsen gjelder bruk av strandnot ved opplegg i mai og juni 2026. Tillatelsen gis da tiltaket er vurdert som et folkeforskningsprosjekt i et større undervisningsopplegg i regi av autorisert besøkssenter og at tillatelsen innebærer en avgrenset og forbigående forstyrrelse av naturverdiene.

Det settes vilkår til søknaden:

- Innfangende dyr skal håndteres og oppbevares på en skånsom og dyrevelferdsmessig forsvarlig måte, slik at artene tåler gjenutsetting.
- Vind, vær og temperatur dagene strandnotfangsten gjennomføres skal registreres og loggføres.
- Arter som samles inn skal loggføres, slik at det kan etableres et datagrunnlag.
- Jomfruland nasjonalparkstyre skal etter gjennomført opplegg få tilgang på data fra strandnottrekkene.

Klage

Vedtaket kan klages inn for Miljødirektoratet av partene i saken eller andre som har rettslig klageinteresse med en frist på 3 uker jf. forvaltningsloven § 28. En eventuell klage skal rettes til Miljødirektoratet, men sendes til Jomfruland nasjonalparkstyre.

Delegert myndighet

Etter gjeldende vedtekter og delegasjonsreglement for Jomfruland nasjonalparkstyre kan forvalter behandle søknader etter § 5 sjuende ledd første setning som omhandler levendefangst av dyr ifbm. bestandovervåking eller forskning.

[Nasjonalparkstyre | Styrets vedtekter](#)

Dokumenter i saken

Tillatelse til bruk av ruser, teiner og strandnot i undervisningsaktivitet i 2026, Fiskeridirektoratet

Presedens

Dispensasjonsbestemmelsene i forskriften gir forvaltningsmyndigheten mulighet til å vurdere aktiviteter/tiltak basert på en konkret vurdering av den enkelte søknad. Hver søknad behandles for seg og dispensasjon skal ses opp mot formålet og hensynet til naturverdiene. Jomfruland nasjonalparkstyre har hittil mottatt få søknader om strandnot i forsknings- og undervisningssammenheng og samlet belastning vurderes i øyeblikket som lav. Forvaltningsmyndigheten kan legge til grunn en strengere dispensasjonspraksis, dersom hensynet til naturverdiene tilsier dette.

Søknaden

Besøkssenter Jomfruland nasjonalpark søker om tillatelse til bruk av strandnot til levendefangst i forbindelse med undervisningsopplegg på Øitangen i 2026. Tiltaket er planlagt gjennomført i mai og juni med elever fra skoler i kommunen. Strandnotfangsten er del av undervisningsopplegg og folkeforskningsprosjekt i regi av besøkssenter Jomfruland nasjonalpark, sammen med BirdLife og DNT. Undervisningen inngår som del av et helhetlig formidlingsopplegg med fokus på naturforståelse, fugl, sporløs ferdsel og kulturlandskap. Opplegget inkluderer også samarbeid med ornitologer ved fuglestasjonen, samt formidling knyttet til områdets kulturhistoriske verdier, herunder steingjerder og landskapsbruk.

Søknaden er vurdert i samsvar med

Forskrift om vern av Jomfruland nasjonalpark § 5 sjuende ledd:

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til levendefangst av dyr i forbindelse med bestandsovervåking eller forskning. Det samme gjelder ved utsetting av dyr i forbindelse med tillatelse etter § 3 fjerde ledd o).

Verneforskrift og verneformål

Formålet med Jomfruland nasjonalpark er å ta vare på et større naturområde med geologisk særpreg med israndavsetninger og biologisk mangfold i sjø og på land med særegne og representative økosystemer og landskap som er uten tyngre naturinngrep.

Formålet er videre å ta vare på:

- a. Naturtyper på sjøbunnen som tareskog, ålegrasenger, bløtbunn og skjellsand, herunder gyte- og oppvekstområder for fisk og skalldyr, som har betydning for økosystemet og økosystemtjenester både i og utenfor nasjonalparken
- b. Naturtyper på land som kystnære sandmarker, dyner, strandenger og edellauvskog
- c. Kystlandskapet på land og i sjø, herunder områder med rullestein og strandvoller
- d. Kulturminner på land og i sjø
- e. Vitenskapelige referanseområder.

I sone A er det et spesielt formål å bevare naturtyper som skogshagemarker, naturbeitemarker, slåtteeenger, strandenger og lauvingstrær, jf. kart som følger av § 2.

I sone B er det et spesielt formål å ta vare på sjøfugl og deres hekkeplasser jf. kart som følger av § 2.

Allmennheten skal gis anledning til opplevelse i naturen gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Vurdering

Besøkssenteret søker om bruk av strandnot til levendefangst av marine arter i forbindelse med undervisningsopplegg på Øytangen. Det er ikke tidligere behandlet søknader om bruk av strandnot i verneområdet. Forvalter anser tiltaket som folkeforskning og legger til grunn at søknaden kan behandles etter dispensasjonsadgangen i § 5 knyttet til levendefangs. Strandnottrekkene inngår i undervisningsopplegg for skoleelever i regi av Besøkssenteret Jomfruland nasjonalpark.

Formålet med tiltaket er kartlegging av, formidling og økt kunnskap om marint arts mangfold, økologiske sammenhenger og bærekraftig bruk av kystnære områder.

Formidling, undervisning og styrking av naturforståelse er i tråd med nasjonalparkens formål, jf. mål i forvaltningsplan for Jomfruland nasjonalpark (2019). Planen peker på formidling og læringsbasert bruk som et sentralt virkemiddel for å sikre langsiktig forståelse og oppslutning om vernet, forutsatt at aktiviteten skjer skånsomt og innenfor naturens tålegrenser.

Besøkssenter Jomfruland nasjonalpark er autorisert besøkssenter for verneområdet og har en sentral rolle i formidlingen av verneverdiene i Jomfruland nasjonalpark.

Forvaltningsmyndigheten vurderer at tiltaket ikke er i vesentlig strid med verneformålet. Tiltaket kan bidra positivt til økt forståelse for og respekt for nasjonalparkens marine verdier.

Kunnskapsgrunnlaget for vurderingen bygger på tilgjengelig kartlegging og omtale av marine naturtyper og arter i området, samt vurderingene i forvaltningsplanen fra 2019. Strandsonen ved Øytangen er bestående av grunne områder som fungerer som oppvekst- og næringsområder for ulike fiskearter, krepsdyr og andre marine organismer. Området er populært og mye brukt gjennom sommermånedene (juni-august). Strandområdet har relativt stor bølge- og strømpåvirkning, med tilhørende naturlige forflytninger av sand.

Omsøkt bruk av strandnot har begrenset påvirkning og gjenutsetting av fangst kan være en akseptabel metode og et pedagogisk verktøy, med kortvarig og lokal påvirkning.

Forvaltningsmyndigheten legger til grunn at den planlagte aktiviteten ikke vil medføre varig skade på habitater eller bestander, og at eventuelle forstyrrelser vil være av kortvarig og forbigående karakter.

Vurdering etter naturmangfoldloven §§ 8–12

§ 8 Kunnskapsgrunnlaget

De marine naturtypene ble kartlagt som del av opprettelsen av nasjonalparken og kartlagt etter DN håndbok 19 (Kartlegging av marint biologisk mangfold). Arealene som påvirkes er kartlagt som bløtbunnsområder i strandsonen, med ålegrassamfunn lenger ute.

Forvaltningsmyndigheten vurderer kunnskapsgrunnlaget om marine naturverdier i området som tilstrekkelig for å fatte vedtak, basert på aktivitetens omfang.

§ 9 Føre-var-prinsippet

Det foreligger ikke indikasjoner på at tiltaket kan medføre alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet. Føre-var-prinsippet kommer ikke til anvendelse.

§ 10 Økosystemtilnærming og samlet belastning

Øytangen-området er et populært utfartssted fra juni til august. Påvirkning knytter seg primært til bading, men også begrenset oppankring av båter. Store deler av året ligger strandsonen under vann urørt, kun påvirket av naturlige prosesser. Ferdsel langs stranden foregår hele året.

Den samlede belastningen på de marine økosystemene i området vurderes som liten. Tiltaket skjer tidsavgrenset, i begrenset omfang og som del av organisert undervisning gjennom autorisert besøkssenter, og kommer i tillegg til et generelt lavt press på denne typen aktiviteter i nasjonalparken.

§ 11 Kostnadene ved miljøforringelse

Tiltaket innebærer manuelt utkast og trekk med strandnot. Tiltaket vurderes å ha lav risiko for miljøforringelse og § 11 kommer vurderes mindre relevant i denne saken.

§ 12 Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Bruk av strandnot med levendefangst, forsvarlig oppbevaring og tilbakeføring vurderes som en miljøforsvarlig metode i denne type kartlegging og undervisningssammenheng. Strandnotttrekk er en kjent metode i marin forskning og gir sammenliknbare tall på tvers av forsøksstasjoner. Gitt at noten som benyttes og metode ses i sammenheng med øvrige strandnotttrekk, kan fangsten gi innblikk i variasjoner mellom områder. Metoden vurderes som beste gjennomføring, jf. § 12.

Med hilsen

Eirik Johansen Dobbedal
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette dokumentet godkjent og sendt uten underskrift

Kopi til:

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark

Postboks 2076

3103

TØNSBERG

Arkivsaksnummer: 2026/6245-2

Saksbehandler: Eirik Johansen Dobbedal

Dato: 01.06.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Jomfruland nasjonalparkstyre	26/2026	08.06.2026

Innstilling_ Søknad om innsamling av villepler - Nibio

Innstilling fra forvalter

Jomfruland nasjonalparkstyre tillater innsamling av inntil 300 villepler fra 10 trær i Jomfruland nasjonalpark som del av pågående prosjekt om pollinatorer i nasjonalparken. Tillatelsen er hjemlet i verneforskriften § 11 – generelle dispensasjonsbestemmelser. Tillatelsen gis da omsøkt tiltak vurderes å være i tråd med verneformålet, jf. § 1 annet ledd e.) og tiltaket kun innebærer en forbigående forstyrrelse. Forskringen kan videre bidra til øke kunnskapen om sammenhengen mellom pollinerende insekter og villeplebestanden i nasjonalparken.

Tillatelsen gis med følgende vilkår:

- Tillatelsen skal medbringes for eventuell kontroll av Statens naturoppsyn eller Politiet.
- Trær som inngår i datagrunnlaget skal koordinatfestes for ev. senere tiltak/forskning.
- Jomfruland nasjonalparkstyre skal få innsyn i resultatene når data/rapport foreligger.

Klage

Vedtaket kan klages inn for Miljødirektoratet av partene i saken eller andre som har rettslig klageinteresse med en frist på 3 uker jf. forvaltningsloven § 28. En eventuell klage skal rettes til Miljødirektoratet, men sendes til Jomfruland nasjonalparkstyre

--- slutt på innstilling ---

Saksopplysninger

Fra søknaden:

NIBIO ønsker å undersøke hvilke pollinatorer som besøker blomstene til villeple og hvilke habitatressurser, blomster- og reirressurser, som er tilgjengelig rundt villepletrærne på Jomfruland. Studien vil gjennomføres i mai-september 2026. Kunnskap om pollinatorer av villeple vil kunne bidra til en bedre forståelse av hvordan vi kan øke pollineringen i kommersiell epleproduksjon. I 2022 og 2023 fant vi et pollineringsunderskudd i eplehager både i Svelvik og Hardanger, noe som indikerer at produksjonen kan økes ved bedre pollinering. Vi fant en klar sammenheng mellom antall villbier og frøsetting, kvalitet og

mengde epler. Ville bier er i kraftig nedgang i hele verden, og denne studien vil i tillegg gi oss betydningsfull informasjon om villeple som matressurs for ville bier.

I denne studien ønsker vi å observere bier som besøker blomstene til villeple, både manuelt og ved bruk av kamera, og identifisere biene til lavest mulig taksonomisk nivå, fortrinnsvis art (søknad innvilget 22.04.26). På de samme greinene som observasjonene er utført på ønsker vi også å samle inn epler for å kunne se på frøsetting. Da vil vi kunne få en større forståelse av hvordan ulike pollinator arter/grupper og antall besøk påvirker frøsettingen. Vi søker herved om dispensasjon til å samle inn opptil 300 epler, fordelt på 10 trær, i Jomfruland Nasjonalpark, i perioden august/september 2026.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Jf. vetekter for Jomfruland nasjonalpark, kap. «6.3 Delegere myndighet til forvalter», kan nasjonalpark-/verneområdestyret gi forvalteren myndighet til å treffe vedtak og beslutninger. Etter kap. 6.3 pkt. 2 c) kan forvalter behandle søknader etter verneforskriftenes øvrige spesifiserte dispensasjonsbestemmelser og etter naturmangfoldloven § 48 når forvaltningsplan gir entydige føringer for utfallet av søknadsbehandlingen.

Søknaden knytter seg til forskning på villeple i Jomfruland nasjonalpark. Forvaltningsplanen knytter seg til forskning og kunnskap om villepletrærne i nasjonalparken, samt tiltak for å bevare bestanden og øke kunnskapen om denne. Selv om søknaden berører retningslinjene, mener forvalter at nasjonalparkstyret bør behandle søknaden da den omfatter innsamling av inntil 300 epler, fordelt på 10 trær.

Verneformål – forskrift

Formålet med Jomfruland nasjonalpark er å ta vare på et større naturområde med geologisk særpreg med israndavsetninger og biologisk mangfold i sjø og på land med særegne og representative økosystemer og landskap som er uten tyngre naturinngrep.

Formålet er videre å ta vare på:

- a. Naturtyper på sjøbunnen som tareskog, ålegrasenger, bløtbunn og skjellsand, herunder gyte- og oppvekstområder for fisk og skalldyr, som har betydning for økosystemet og økosystemtjenester både i og utenfor nasjonalparken
- b. Naturtyper på land som kystnære sandmarker, dyner, strandenger og edellauvskog
- c. Kystlandskapet på land og i sjø, herunder områder med rullestein og strandvoller
- d. Kulturminner på land og i sjø
- e. Vitenskapelige referanseområder.

I sone A er det et spesielt formål å bevare naturtyper som skogshagemarker, naturbeitemarkar, slåtteeuger, strandenger og lauvingstrær, jf. kart som følger av § 2.

I sone B er det et spesielt formål å ta vare på sjøfugl og deres hekkeplasser jf. kart som følger av § 2.

Allmennheten skal gis anledning til opplevelse i naturen gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Forvaltningsplan

Forvaltningsplan for Jomfruland nasjonalpark (2019, s. 34) har følgende forvaltningsmål for villeple i nasjonalparken:

Forvaltningsmål:

Planter med genetiske ressurser for mat og landbruk skal bevares når skjøtsel er forenlig med ivaretagelse av andre verdifulle arter.

Tiltak:

- Bidra til kartlegging av villeple.
- Etablere bevaringsområde for genressurser i villeple i samarbeid med Norsk Genressursenter.
- Skjøtsel etter behov
- Villepletrær skal i utgangspunktet ikke fjernes.
- Fjerne hagepletrær i nasjonalparken
- Gjerde beitedyr ute fra noen små områder med villepletrær dersom det ikke er påvist rødlistearter som er avhengig av beiting
- Bidra med informasjon til eiere av eiendommer med hagepletrær utenfor nasjonalparken på Jomfruland

Presedens

Søkanen er behandlet etter verneforskriften § 11, jf. nmfl. § 48. Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Adgangen til dispensasjon etter § 11 er streng. Miljødirektoratet skriver på s. 11 i Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter at:

«Dispensasjonsbestemmelsen er i utgangspunktet ment for uforutsette tilfeller eller spesielle/særlige tilfeller som ikke ble vurdert ved opprettelsen av verneområdet, i første rekke bagatellmessige inngrep eller forbigående forstyrrelser.»

Siden vilkårene for å vurdere og innvilge dispensasjon etter § 11 er snever og knytter seg til en konkret vurdering av hvert tiltak, vil ikke dispensasjon i en sak danne presedens i ev. fremtidige saker.

Vurdering

Jf. verneforskriften § 4 er vegetasjon på land og sjø vernet mot all skade og ødeleggelse. Forbudet er ikke til hinder for plukking av bær, frukt matsopp og vanlige plantearter til eget bruk, med unntak av planter som angitt i forvaltningsplanen. Arter angitt i forvaltningsplanen er: Strandtorn, gul hornvalmue, marrisp, knollsoleie, nikkebrønslé, sodaurt, vårsalat, fjærehøymol, jordbærkløver og dverggylde.

Jomfruland nasjonalpark har en svært ren bestand av villeple (*Malus sylvestris*). I samarbeid med Nibio er Den nordlige delen av Jomfruland nasjonalpark på Jomfruland, opprettet som nasjonalt bevaringsområde for villeple. Samspillet mellom villepletrær og villbier er ikke tidligere undersøkt og kan bidra til ny kunnskap.

Jf. verneforskriften § annet ledd e.) er et av formålene med nasjonalparken bevaring av vitenskapelige referanseområder. Villeplene og bevaring av den genetiske ressursen faller inn under denne bestemmelsen.

Forvaltningsmyndigheten vurderer at innsamling i omsøkt omfang ikke er i vesentlig strid med verneformålet, eller har nevneverdig betydning for verneverdiene. Snarere tvert om.

Tiltaket vurderes i stor grad å bidra positivt til økt kunnskap om samspillet mellom pollinerte villbier og frøprodoksjon hos villepletrærne. Økt kunnskap om dette vil i styrke beslutningsgrunnlaget for forvaltningen og understøtte ev. fremtidig skjøtsel og tiltak. Omsøkt innsamling og av villepler i en sesong vil ha begrenset påvirkning for rekrutteringen. Hoveddelen av eplene faller i dag til bakken og spises av fugl, husdyr og rådyr. En innledende undersøkelse av frø i 2024 viste at det også var høy andel eplevepslarver i frøene.

Forvalter legger til grunn at den planlagte aktiviteten ikke vil medføre varig skade på habitater eller bestander, og at eventuelle forstyrrelser vil være av kortvarig og forbigående karakter.

Vurdering etter naturmangfoldloven §§ 8–12

§ 8 Kunnskapsgrunnlaget

Som del av forarbeidene til nasjonalparken er det utarbeidet flere kartlegginger og rapporter om artsmangfold og naturtyper. Forvaltningsplanen for Jomfruland nasjonalpark inneholder en rekke bevarings- og forvaltningsmål som knytter seg til bevaring og styrking av verneverdiene. Det er videre utarbeidet forslag til skjøtelsesplaner for sentrale områder i nasjonalparken, med tilhørende anbefalinger. Særlig relevant her er skjøtelsesplanene knyttet til skogshagemark og beitemark på Øytangen, samt skjøtelsesplan for Sandbakken. Det er ikke gjennomført systematiske kartlegginger av bier på Jomfruland eller i nasjonalparken og omsøkt prosjekt vil bidra til å øke kunnskapen om dette. Søknaden omhandler innsamling av modne epler og innebærer kun en forbigående forstyrrelse. Kunnskapsgrunnlaget vurderes som godt mtp. gjennomføring av omsøkt innsamling.

§ 9 Føre-var-prinsippet

Det foreligger ikke indikasjoner på at tiltaket kan medføre alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet. Føre-var-prinsippet kommer ikke til anvendelse.

§ 10 Økosystemtilnærming og samlet belastning

Etter forskriften § 4 annet ledd d.) er vernet ikke til hinder for plukking av bær, frukt, matsopp og vanlige planter til eget bruk, med unntak av plantearter som er angitt i forvaltningsplanen. Villeple er en av artene som fritt kan plukkes. Forvalter kjenner kun til et fåtall tilfeller hvor villepler plukkes under dette formålet, og hoveddelen av eplene som modnes faller i dag til bakken og/eller spises av dyr. Selv om mengden epler varierer fra år til år, vil innsamling av inntil 300 epler, fordelt på ti trær ha marginal innvirkning på trærnes mulighet til frøspredning. Samlet belastning vurderes som lav.

§ 11 Kostnadene ved miljøforringelse

Tiltaket innebærer fysisk innsamling i regi av profesjonelle. Tiltaket vurderes å ha lav risiko for miljøforringelse og § 11 kommer vurderes mindre relevant i denne saken.

§ 12 Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Det tillates ikke bruk av redskap eller stiger som kan skade trærne. Kartleggingsmetoder vurderes som beste gjennomføring, jf. § 12.

Arkivsaksnummer: 2026/6174-1

Saksbehandler: Eirik Johansen Dobbedal

Dato: 01.06.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Jomfruland nasjonalparkstyre	27/2026	08.06.2026

Rullering av flerårig tiltaksplan 2026-2029

Innstilling fra forvalter

Forslag til tiltaksoversikt godkjennes med de merknader som ble lagt frem i møtet. Styret ber om ny sak med rullering av tiltaksplanen første halvår i 2027. Forvalter gis mulighet til mindre tilpasninger i forhold til planen innenfor gjeldende økonomiske rammer.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Flerårig tiltaksplan for Jomfruland nasjonalparkstyre 2026-2029.

Vurdering

Forvaltningsplanen for Jomfruland nasjonalpark ble godkjent i juli 2019. Forvaltningsplaner bør revideres senest etter 10 år. Basert på erfaringer fra de første årene planlegger forvalter oppstart av revisjon mot slutten av denne styreperioden og har etablert dialog med Miljødirektoratet om dette.

Målsettingen er å ha ny, revidert forvaltningsplan og besøksstrategi ferdig godkjent i 2029.

For å sørge for en oppdatering i tiltak og mindre justeringer i forvaltningen av nasjonalparken, følges forvaltningsplanen av en treårig tiltaksplan med konkrete tiltak for å fremme og bevare verneformålet.

Tiltaksplanen rulleres årlig og fungerer som en arbeidsplan for nasjonalparkforvaltningen sammen med forvaltningsplanen. Tiltak i verneområder finansieres gjennom Miljødirektoratet via kap./post. 1420.31 i statsbudsjettet. Miljødirektoratet har utarbeidet en egen strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder, 2020-2025. Midler over kap./post 1420.31 prioriteres til tiltak som virker avbøtende på negative påvirkningsfaktorer der verneverdiene er truet.

Den flerårige tiltaksplanen danner utgangspunkt for årlige søknader om tiltaksmidler fra Miljødirektoratet. Jomfruland nasjonalpark har per i dag utarbeidet sju skjøtselsplaner. I tråd med anbefalinger i planene er det videre gjennomført omfattende naturrestaureringstiltak i nasjonalparken.

Engangstiltak tas gradvis ut av planen, samtidig som årlige tiltak er beholdes. Engangstiltak kan ofte følges opp med årlige skjøtselstiltak. Utgangspunktet for prioritering av tiltakene er skjøtelsplaner/ råd for områdene:

- Området innenfor Vestre Saltstein
- Sandbakken
- Øytangen nord og sør
- Havstrender på Stråholmen
- Styrmannsholmen og Larsholmen
- Rullesteinstranda på Jomfruland

Tiltaksplanen inneholder også tiltak på initiativ fra nasjonalparkforvaltningen og øvrige som kan bidra til å fremme verneformålet. Forvalter ser etter hvert behov for revisjon/evaluering av flere at skjøtelsplanene, ev. utarbeidelse av nye. I 2026 er BirdLife Telemark tildelt oppdraget å lage en kartlegging/skjøtelsplan for hekkende sjøfugl i Jomfruland nasjonalpark, med anbefalinger til ev. tiltak.

Endringer i tiltaksplanen er markert med gul farge. Tiltak som er foreslått tatt ut, er i tillegg til gul markering, streket over.

Endringer med kommentar:

Anlegg med tårn Øytangen, inkl. drift		x	x	x		1	NP	BLT	MD	NP	0	0	0	0
1420.21								,KK, NP						

Besøkssenteret overtok i 2026 nasjonalparkstyrets andel som eier i tårn og infobod. Nasjonalparkstyret deler på kostnadene knyttet til nettside/videofremvisning med senteret som del av informasjonsoppgavene

Markvandringer Jomfruland og Stråholmen (finansieres ev. over 1420.21 + UKL)		x	x	x	x	3	NP		UKL	TK	0	30	0	0
---	--	---	---	---	---	---	----	--	-----	----	---	----	---	---

3. prioritet. I 2027 er det 10 år siden Jomfruland nasjonalpark åpnet. I den forbindelse kan det være aktuelt å gjennomføre en arrangement. Avhenger av budsjett og tildeling i 2027.

Mulighetsstudie innfallsporier		x	x	x	x	3					0	0	0	0
--------------------------------	--	---	---	---	---	---	--	--	--	--	---	---	---	---

Innfallsporier: Forvalter ser ingen større behov for fysisk tilrettelegging utover dagens infotavler ved innfallsporiene.

Drift ferdselstiller, Jomfruland nord. Utsifting/opplading. (Ferdsestilling til drøfting hos MD. Avventer konklusjon.)		x	x	x	x	1	NP		MD	SNO	-	-	-	
---	--	---	---	---	---	---	----	--	----	-----	---	---	---	--

Endring i rutiner fra MD. Styret finansierer p.t. teller utplassert på stien inn til Stangnes. Denne er ikke offisiell del av MD sitt system.

Utarbeide skjøtelsplaner for marine naturtyper: Bløtbunn, ålegrassenger, tareskoger (forutsetter kartlegging) (1420.21 el. annen ordning)		x				x	1	NP		NP	0	0	200	200
---	--	---	--	--	--	---	---	----	--	----	---	---	-----	-----

Det er et stort behov for økt kunnskap om tilstanden til og ev. tiltak for å ivareta de marine naturtypene i nasjonalparken. Pågående dialog med MD sammen med de tre andre marine nasjonalparkene. Liten respons fra MD. Avventer NIN-instruks for marine naturtyper og prioritering av områder.

Utarbeide skjøtelsplan/forvaltningsplan for hekkende sjøfugl i nasjonalparken		x				x	1	NP		TK	50	20	20	20
---	--	---	--	--	--	---	---	----	--	----	----	----	----	----

Nytt tiltak 2026. Følges opp med tiltak i 2027.

Anlegge permanente lønsefester	x				1	IUA		IUA	IUA	-	-	-	-
--------------------------------	---	--	--	--	---	-----	--	-----	-----	---	---	---	---

Anbefales fjernet. Etter befaring med IUA i 2024 anbefales det ikke etablert permanente fester. Begrunnelsen er at man ikke nødvendigvis kan forutse neste utslipp og sikringsbehov.

Kartlegge omfang av marine fremmedarter i nasjonalparken	x				2	NP		TK	0	0	0	100
--	---	--	--	--	---	----	--	----	---	---	---	-----

Stort behov, jf. på land. Ses i sammenheng med marin kartlegging og utarbeidelse av skjøtselsplaner for marine naturtyper.

Tynning i sørvest ved å ta ut en tredel av masse av levende eik	x				2	NP		MD	TK	-	-	-	-
---	---	--	--	--	---	----	--	----	----	---	---	---	---

Det er tidligere gjennomført tynning. Ny «tynning» gjennomført av Amy i oktober 2025. Det er tatt ut seks/sju større trær på gbnr. 29/6 jf. retningslinjer i forvaltningsplanen etter stormen.

Uttak av nordiske treslag og tynning i edellauvskog mellom Hovedveien og utsiden på strekningen Øytangeløkka til Hovedgården.	x					NP		MD	TK	0	0	0	
---	---	--	--	--	--	----	--	----	----	---	---	---	--

Ikke lenger behov for større uttak av trær. Følges opp med jevnlig skjøtsel.

Gjenetablering av kammarimjelle.	x				1	NP		MD	SNO	-	-	-	
Overvåke og kartlegge kammarimjelle	x				1	NP		MD	SNO/ NP	-	-	-	

Tidligere forsøk med utplanting av frø fra Færder nasjonalpark virket ikke. Planten vurderes ev. naturlig utgått og forvlater ser p.t. ikke behov for å forsøke på nytt. Blomsten viser seg svært krevende/kresen mht. voksested, jf. samtaler med SNO i Færder NP.

Vurdere utvidelse av slåtteeng nord på Øytangen. (Vurderes ut fra beitesituasjon)	x				2	NP			NP/S NO/T K	-	-	-	-
---	---	--	--	--	---	----	--	--	-------------------	---	---	---	---

Nytt tiltak. Vurderes løpende. Hovedmål er å opprettholde dagens areal som beitemark, men dersom beitesituasjonen endrer seg dramatisk, må styret gjøre noen vurderinger mht. verneverdiene og gjengroing.

Restaurere åpen sandflate i gammelt sandtak på eiendommen Øytangen – Hogst av furu, bjørk og hassel, samt rotasjon av sanden.	x				1	NP			TK	100	5	5	5
---	---	--	--	--	---	----	--	--	----	-----	---	---	---

Nytt tiltak 2026 som ligger i tiltaksplan og budsjett høsten 2026. Dersom tid kan vi se på dette under befaringen.

Stangnes													
Restaurere myrslått/beiteområde nord for bebyggelsen. (Kartlegging 2027 og slått/beite fom. 2028)	x				x	NP		MD	TK	-	50	-	-

Nytt tiltak. Vurdere om areal på Stangnes skal settes tilbake som beitemark/slåttemark. Tydelig spor i landskapet. Må vurderes opp mot restaureringspotensial og areal bør kartlegges før ev. gjennomføring. Vil kreve årlig slått/beitedyr.

NP = Nasjonalparkforvaltningen
SNO = Statens naturoppsyn
FK = Fylkeskommunen
VK = Visit Kragerø
KE = Kragerø energi
BLT = BirdLife Telemark

MD = Miljødirektoratet
KK = Kragerø kommune
KM = Kulturminnemyndigheten
KL = Kystlotteriet
SF = Småfrakt
GE = Grunneier

KN = Kragerø næringsforening
TK = Tjenestekjøp
FM = Fylkesmannen
SK = Sykkelknut
SG = Samordningsgruppe

FD = Fiskeridirektoratet
HI = Havforskningsinstituttet
JF = Jomfruland fuglestasjon
ST = Skjærgårdstjenesten
BF = Botanisk forening

IUA = Utvalg akutt forurensning
NG = Norsk genressurscenter
KF = Kragerø fjordbåtselskap
NINA = Norsk inst. for naturforsk.
BS = Besøksenteret

UKL = Utvalgte kulturlandskap
JV = Jomfruland vel
KKA = Kulturkameratene
GP = Geoparken
KV = Kystverket

Område/tema/tiltak	Tiltak naturverdier og kulturminner	Informasjon og tilrettelegging	Kommunikasjonstiltak	Tiltak besøksforvaltning	Kunnskap	Prioritet	Ansvar	Samarbeid	Finansiering	Gjennomføring	2026	2027	2028	2029
Hele nasjonalparken														
Ferdse og aktiviteter skal ikke forstyrre sjøfugl														
Tema på nettside. Temaplakater er satt opp.		x		x		1	NP		MD	NP	0	0	0	0
Informasjonsvideo om hekkende sjøfugl. Samarbeid.		x	x	x		1	SNO	NP	MD	SNO	0	0	0	0
Ta initiativ til at Langholmen kommer med i sone B for sjøfugl med ferdselsforbud	x			x		2	NP			KLD	-	-	-	-
Brosjyre om forstyrrelse av sjøfugl. Deles ut ved utleie		x	x	x		2	NP			NP	0	0	0	0

av kajakk, padlebrett, vannskuter med mer. 1420.21														
Kontroll av ferdselsforbud og jaktforbud	x			x		1	SNO			SNO	-	-	-	-
Løse hunder og mennesker skal ikke skade fugleunger														
Tema på nettside og temaplakat.		x		x		1	NP		MD	NP	-	-	-	-
Strandlinjen skal i hovedsak være fri for søppel. Objekter med kulturhistorisk verdi skal ikke fjernes.														
Bidra til oversikt over aktører og planlagt rydding					x	2	NP			KK	-	-	-	-
Strandrydding i friluftslivsområder der frivillige ikke rydder.	x					2	KK			KK	-	-	-	-
Strandrydding Jomfruland rettet mot besøkende. Utdeling av poser, mottak og levering.	x			x		1	NP	KL/ SK	MD	NP	-	-	-	-
Fjerne tungt avfall på utsiden av Jomfruland. Samarbeid med Kragerø vgs. – idrett.	x					1	NP	ST	MD	NP	60	60	60	60
Kommunikasjonstiltak														
Samarbeid med Jomfruland nasjonalparksenter AS (nettside, informasjon, formidling)			x	x		1	KK	NP		KK/N P/GP	-	-	-	-
Anlegg med tårn Øytangen, inkl. drift 1420.21		x	x	x		1	NP	BLT KK, NP	MD	NP	0	0	0	0
Produksjon av videofortellinger (1420.21)		x	x	x		1	NP		MD		0	0	0	0

Nettside og informasjon (1420.21)		x	x	x		1	NP			TK	30	30	30	40
Drift av datasystem infobod (1420.21)		x	x	x		1	NP			TK	10	10	10	15
Distribusjon av nasjonalparkbrosjyrer (1420.21)		x	x	x		1	NP			TK	20	20	20	25
Informasjon i Jomfrulandsbrosjyren. (1420.21)		x		x		1	NP	JV	MD	JV	5	5	5	5
Informasjon på hjemmesidene til Visit Norway.		x		x		1	NP	VK		VK	-	-	-	-
Guiding og foredrag i samarbeid med besøkscenter		x	x	x		2	NP	KK		NP/BS	-	-	-	-
Bidra til at aktørene så langt som mulig bruker samme designprofil		x	x	x		2	MD			NP/KK/BS/GP	-	-	-	-
Markvandring Jomfruland og Stråholmen (finansieres ev. over 1420.21 + UKL)		x	x	x	x	3	NP		UKL	TK	0	30	0	0
Videoinformasjon i besøkscenteret om adferd	x	x	x	x		2	BS			BS	-	-	-	-
Annen digital informasjon i besøkscenteret om adferd	x	x	x	x		2	BS			BS	-	-	-	-
Muntlig informasjon i besøkscenteret om adferd	x	x	x	x		2	BS			BS	-	-	-	-
Informasjon i besøkscenteret om brannfare	x	x	x	x		2	NP, BS, BP			BS	-	-	-	-
Formidling av geologisk arv	x	x	x				NP, GP			NP, GP	-	-	-	-
Tilrettelegging friluftsliv														
Supplering/vedlikehold av sittebenker Jomfruland		x		x		3	NP		MD		0	0	0	100

Etablering av tilrettelagte bålpanner på utvalgte steder – Ingen nye før evaluering 2028.	x	x		x		2	NP			TK	0	0	0	0
Mulighetsstudie innfallsporter	x	x	x	x		3					0	0	0	0
Drift ferdselstaller. – Jomfruland nord. Utskifting/opplading. (Ferdselstilling til drøfting hos MD. Avventer konklusjon.)	x	x	x	x		1	NP		MD	SNO	-	-	-	
Drift ferdselstaller Stangnes. Årlig lisenskostnad (1420.21)	x	x	x	x		1	DNT			NP	7	7	8	8
Vedlikehold utvalgte stistrekninger	x					2	NP			NP	20	20	20	20
Skilting i verneområdet (infotavler, verneskilt m.m.: produksjon, trykking og stativ)		x	x	x		1	NP			NP/T K	20	20	20	20
Vedlikehold av tilgjengelig sti gjennom tårnskogen og rundt tårntjernet/besøksenteret. (Etter behov)	x					1	NP			TK	-	-	-	-
Sjø														
Storskala endringer i havmiljøet														
Samordne bevaringsmålene med andre nasjonalparker.	x					2	NP			NP	-	-	-	-
Samarbeide med andre nasjonalparker om overvåking og forskning i Skagerrak. NFR-prosjekt Oslofjorden, Skagerrak og Kattegat					x	2	NP			NP	-	-	-	-
Kartlegging av omfang og tilstand i marine naturtyper: Bløtbunn, ålegrassenger, tareskoger, israndsavsetninger og skjellsand.	x				x	1	NP		MD	TK	500	500	500	500

Utarbeide skjøtselsplaner for marine naturtyper: Bløtbunn, ålegrassenger, tareskoger (forutsetter kartlegging) (1420.21 el. annen ordning)	x				x	1	NP			NP	0	0	200	200
Bidra til å fremme fiskemetoder som ikke innebærer sleping av redskap mot bunnen i områdene rundt nasjonalparken.	x				x	1	NP			NP	-	-	-	-
Fjordtorsk														
Overvåking av utviklingen i småtorskbestanden.					x	1	HI		FD	HI	-	-	-	-
Tema på nettsiden og på informasjonspunkt.		x		x		1	NP			NP	-	-	-	-
Spre informasjon om fiskeritiltak i Oslofjorden	X					1	NP			NP/B S	-	-	-	-
Hummer														
Ta initiativ til nye hummerfredningsområder i nasjonalparken.	x					1	NP	FD		FD	-	-	-	-
Bidra til mer kontroll av hummer- og krabbeteiner.	x					2	FD			FD/S NO	-	-	-	-
Kunnskap om sjøfugl														
Årlige tellinger			x			1	FM		MD	SF	-	-	-	
Utarbeide skjøtselsplan/forvaltningsplan for hekkende sjøfugl i nasjonalparken	x				x	1	NP			TK	50	20	20	20
Oljevern														
Tiltakskort for konkrete områder	x					1	IUA		IUA	IUA	-	-	-	-

Anlegge permanente lensefester	x					1	IUA		IUA	IUA	-	-	-	-
Skreddersydde lenser og lensedregger på lager.	x					1	IUA		IUA	IUA	-	-	-	-
Ferdig oppkjørte navigasjonskurser for utlegging av lenser	x					1	IUA		IUA	IUA	-	-	-	-
Dedikerte fartøyer	x					1	IUA		IUA	IUA	-	-	-	-
Øvelser	x					1	IUA		IUA	IUA	-	-	-	-
Trent personell med god lokalkunnskap	x					1	IUA		IUA	IUA	-	-	-	-
Ta initiativ overfor IUA om bedre beredskap	x					2	NP			NP	-	-	-	-
Spøkelsesfiske														
Bistå Havforskningsinstituttet i prosjekt spøkelsesfiske. Kartlegging og fjerning av tapte fiskeredskaper. Delta i styringsgruppe.	x					1	HI	NP		HI	-	-	-	-
Bidra til distribusjon av brosjyren Teinevett-tips		x		x		2	NP	HI		NP	-	-	-	-
Annet undervannsøppel														
Kartlegge områder for opprydding under vann.					x	1	NP	ST		NP	-	-	-	-
Opprydding av søppel under vann innenfor nasjonalparken	x					1	NP			TK	0	50	50	50
Fremmedarter i havet														
Bidra til at utbredelsen av stillehavsosters blir kartlagt.					x	2	SF		MD	TK	-	-	-	-
Bidra til informasjon og kampanjer der folk		x		x		2	NP				-	-	-	-

oppfordres til å høste og spise stillehavsøsters.														
Kartlegge omfang av marine fremmedarter i nasjonalparken	x					2	NP			TK	0	0	0	100
Eldre skipsvrak														
Samarbeide med kulturminnemyndighetene og Norsk Maritimt Museum om kartlegging.					x	3	KMM		KMM	KMM	-	-	-	-
Informasjon.		x		x		3	NP		KMM	KMM		-	-	-
Produksjon av undervannsfilm fra nasjonalparken (avhengig av ekstern finansiering. Informasjonstiltak kap./post 1420.21/ eksterne midler. Samarbeid BS?)						3	NP/BS		MD	TK	0	0	0	200
Redusere forstyrrelser av sjøfugl														
Redusert fartsgrense på sjø, med unntak av hovedledene. Tiltak koordineres med relevant myndighet etter HFL.	x			x		2	NP			KK/NP	-	-	-	-
Informasjon på nett og aviser om ferdselsforbud mellom 15.4-15.7.		x	x	x		1	NP			NP	-	-	-	-
Informasjon om sjøfugl og forstyrrelser i besøkssenter							NP			BS	-	-	-	-
Arbeide for utvidelse av sjøfuglfredningsperiode og vurdere nye soner.	x			x			NP			NP/S FVT/ MD/ KLD	-	-	-	-
Redusere forstyrrelser av sel														
Brosjyre og informasjon på nett om sel	x		x	x		3	NP			NP/B	-	-	-	-

										S				
Selsafari med kvalifisert guide for trygge sel-observasjoner og informasjon	x	x	x	x		3	BS			BS	-	-	-	
Nasjonalparken på land														
Kunnskapen om natur på land.														
Kartlegge natur etter standard metode.					x	2	MD	MD	MD	TK	-	-	-	-
Kontroll av hekking i 9 fuglekasser på Jomfruland	x					1	NP			SNO, NP, TK	5	5	5	5
Overvåke insekthoteller på Stråholmen, Øytangen og Stangnes.	x					1	NP		MD	SNO	-	-	-	-
Beiting andre steder enn i sone A														
Bidra til at beiting blir gjenopptatt andre steder der det er til fordel for verneverdiene.	x					1	NP		MD	TK	-	-	-	-
Fremmedarter														
Rynkerose: Fjerne alle forekomster i nasjonalparken	x					1	NP	UKL	MD	TK	20	20	20	20
Parkslirekne: Fjerne alle forekomster (oppfølging av kartlegging 2024) i utenfor NP på Jomfruland.	x					1	NP			TK	20	20	20	20
Oppfølging av kartlegging av fremmedarter	x					1	NP			TK	30	30	30	30
Informasjon: Brosjyre og temavandring om fremmedarter, håndtering av avfall og spredningsveier. Spre informasjon om MD veiledere knyttet til fremmedarter	x	x				1	NP/BS			NP/S NO/B S/TK	-	-	-	-

Mink skal ikke være en trussel for bakkehekkende fugl														
Fellefangst og jakt med hund i utvalgte områder i regi av SNO.	x					1	SNO	UKL	MD	SNO	160	160	160	160
Elektronisk varsling minkfeller. Igangsettes 2025.	x					1	SNO		MD	SNO	-	-	-	-
Restaurering terrenginngrep														
Tilbakeføring av steintak innenfor Tangbukta	x					3	NP	UKL	MD	TK	-	-	-	-
Tilbakeføring sandtak i kanten av Tårnskogen	x					3	NP		MD	TK	-	-	-	-
Opprydding av gamle avfallsdeponier øst for fyrstasjonen	x					2	NP			TK	0	50	0	0
Svaberg														
Informere på temaplakater om bålforbud. Stangnes, Saltsteinene og Søndre huet. (se friluftsliv).	x	x	x	x		2	NP		MD	NP	-	-	-	--
Informere om bålforbud og skader på svaberg på nettside, media og facebook	x	x	x	x		1	NP			NP	-	-	-	
Brann														
Føre opp brannsikre grillplasser (se tiltak friluftsliv)	x			x		3	NP		MD	NP	-	-	-	-
Felles for Jomfruland og Stråholmen														
Samordne tilrettelegging og informasjon														
Samordningsgruppe Jomfruland og Stråholmen. Informasjon og tilrettelegging.		x	x	x	x	2	NP	SG	MD	NP/U KL	-	-	-	-
Understøtte landbruksdrift med beitedyr i sone A														

Samarbeid med utvalgte kulturlandskap, småfesaamdrift på Stråholmen og Jomfruland landbrukslag.	x					1	NP	UKL		NP	-	-	-	-
Kjøp av beitetjenester inkl. tilsyn og flytting av beitedyr Jomfruland. Storfe og småfe.	x					1	NP	UKL	MD	TK	95	95	95	95
Kjøp av beitetjenester inkl. tilsyn og flytting av beitedyr Stråholmen	x					1	NP	UKL	MD	TK	55	60	60	60
Vannpost husdyr, Myra nord, Jomfruland	x					2	UKL	NP	UKL		-	-	-	-
Kjøp av skjøtselstjenester fra grunneiere.	x					1	NP		MD	TK	50	50	50	50
Gratis bruk av statens beitearealer.	x					1	NP			NP	-	-	-	-
Årlig vedlikehold eikegjerde Holmsløyka.	x					1	NP	UKL	MD	NP	5	5	5	5
Kantkratt som ekspanderer														
Rydding/slått av kantsoner slåttenger. Øytangeløyka, Holmsløyka og Plommehagen	x					1	NP			TK	10	10	10	10
Skjøtsel og vedlikeholdsrydding av areal med lang kulturmarkkontinuitet – Nome vgs.	x					1	NP			TK	50	50	50	50
Artsmangfold tidligere slåttemark														
Slått fem teiger Jomfruland.	x					1	NP	UKL		TK	20	20	25	25
Skjøtsel av slåttemark for å fremme artsmangfoldet	x					1	NP			NP	-	-	-	-
Lavvokst, artsrik flora i naturbeitemarker														
Tilpasset beitetrykk, eventuelt slått, samt evaluering av beiting						2	NP			TK	-	-	-	-

Tradisjonelle steingjerder i landbruket														
Restaurering utvalgte steingjerder. Nome vgs.	x					1	NP	UKL		TK	50	50	50	50
Informasjon på nettsiden og utarbeidelse av temaplakat.	x	x		x		2	NP			NP	0	0	0	0
Eldre tids kulturminner på land														
Kartlegging i samarbeid med kulturminneforvaltningen					x	2	KM			KM	-	-	-	-
Skjøtsel: opptak tang og tare i Tangbukta på Jomfruland.		x	x	x		1	NP			TK	0	10	0	10
Kunnskap om hvordan utmark ble drevet tradisjonelt														
Dokumentasjon.					x	3	NP/UKL			TK/UKL	0	0	0	0
Gjøre kunnskapen kjent blant aktørene.		x				3	NP/UKL			NP/UKL	-	-	-	-
Nyere tids kulturminner i utmark														
Kartlegge nyere tids kulturminner.					x	3	NP			TK	0	0	0	0
Bidra til at kulturhistorien blir gjort mer kjent - formidling på temaplakater, på nett og i skrifter.		x		x		3	NP			NP	-	-	-	-
Jomfruland														
Landskapsverdier skal ikke reduseres av tekniske anlegg.														
Streng praktisering av verneforskriften.	x					1	NP			NP	-	-	-	-

Motorferdsel: Hvis nødvendig, låses porten i grensen til nasjonalparken.	x			x		1	NP			NP	-	-	-	-
Vurdere forbud/adgang til å regulere transport med lastebil/ tyngre kjøretøy gjennom nasjonalparken i sårbare perioder. Gjøres ved revisjon av forvaltningsplan.	x			x		2	NP			NP	-	-	-	-
Oppdatere skilting i verneområdet: Båndtvang, motorferdsel og drone	x					1	NP			NP	10	10	10	10
De fleste besøkende skal bruke områder med stor opplevelsesverdi som tåler mye bruk.														
Utrede bedre bryggeforhold på Øytangen.	x			x		3	SVT/M D/KK			KK/ MD	-	-	-	-
Fornyelse toalett Øytangen nord. (Settes på vent)	x			x		2	MD/K K/NP			KK	-	-	-	-
Bidra til etablering av toalett på Aasvik (avventer KK og TFK)	x			x		2	NP			NP/T FK/K K/GE	-	-	-	-
Kartlegge behov for nye toaletter.				x	x	2	NP	JV	MD	NP	-	-	-	-
Telling av ferdsel to steder Øytangen.				x	x	1	NP	SN Ø	MD	SNØ	-	-	-	
Oppgradering utvalgte stistrekninger for å redusere slitasje og kanalisering.		x		x		2	NP			TK	20	20	20	20
Legge til rette for videre utvikling av edellauvskog Jomfruland nord														

Reetablering av edellauvskog i tidligere høyspentrase. (Skånsom rydding og såing eikenøtter).	x					1	NP		MD	NP/S NO	-	-	-	-
Vurdere inngjerding av enkelt-eiker i tidligere høyspentrase. Bevare tornekraatt og bjørnebær som naturlig inngjerding rundt unge trær.	x					2	NP			NP/S NO	-	-	-	-
Planter med genetiske ressurser for mat og landbruk skal bevares når skjøtsel er forenlig med ivaretagelse av andre verdifulle arter														
Villepletrær skal i utgangspunktet ikke fjernes	x					1	NP			NP	-	-	-	-
Rydde rundt utvalgte villepletrær	x					1	NP	SN O		SNO/ TK	0	0	15	0
Gjerde beitedyr ute fra noen små områder med villepletrær dersom det ikke er påvist rødlistearter som er avhengig av beiting	x					2	NP	NG	MD	NP	-	-	-	-
Fjerne hage- og hybrider som med spredningsrisiko i verneområdet	x					1	NP			TK	-	-	-	-
Følge opp samarbeidsavtale med Nibio om Jomfruland nasjonalpark som nasjonalt bevaringsområde for villeple.	x					1	NP			NP	-	-	-	-
Kartlegge behov for fristilling, rydding og ev. gjerding rundt villepletrær på Øytangen. /Skjøtslesplan for villepler.	x					2	NP			NP/T K	0	0	100	0
Nødvendig kartlegging før tiltak: DNA-analyse av mulige hageeple- og hybridtrær for vurdering av	x					1	NP			NP/T	-	-	-	-

innblanding.										K				
Delta i forskningsprosjekter og samarbeid som kan bidra til å øke kunnskapen og fremme forvaltningen av villeplene på Jomfruland	x					1	NP			NP	-	-	-	-
Legge til rette for funksjonshemmede														
Vedlikeholde stier i Tårnskogen for rullestol		x		x		2	NP	KK	MD	KK	-	-	-	-
Skilting med PCS symboler og blindeskrift i Tårnskogen.		x		x		3	NP	KK	MD	NP	-	-	-	-
Grinder tilpasset funksjonshemmede.		x		x		3	NP	UKL	MD	NP	-	-	-	-
Adkomst toalett Øytangen nord (gjennomføres ved ev. nytt toalett).		x		x		1	NP	ST	MD	ST	-	-	-	-
Opprettholde og bedre fremkommelighet langs akse fra Tårnbrygga, gjennom tårnskogen til utsiden		x		x		2	NP			NP/S NO/T K	-	-	-	-
Nærmiljølempen														
Bidra til at Midtstien blir etablert	x			x		1	NP	KK		KK	-	-	-	-
Hensyn til fastboende og hytteeiere i info og tilrettelegging.	x			x		2	NP	KK		KK	-	-	-	-
Tydelig kommunikasjon om strenge regler for motorferdsel.		x		x		2	NP	KK		KK	-	-	-	-
Punktutbedring av hovedveien gjennom eikeskogen.	x			x		1	NP			TK	0	0	0	0
Fjerne gammel telekabel fra Øytangen gård til fugletårnet. (kost.ført tyngre avfall)	x					1	NP			TK	-	-	-	-

Artsmangfold														
Vedlikehold av insektdam ved Øytangen	x					1	NP			NP	-	-	-	-
Overvåke hekkedasser teist. Inkl. i tjenestekjøp SNO	x					1	NP			SNO/ NP	-	-	-	-
Jomfruland, delområde 1 - eikeskog/eikehage														
Grov, død ved av eik og hassel														
Ikke ta ut stående eller liggende død ved av eik med tykkelse over 20 cm og grov hassel utenom belte vest for Hovedveien.	x					1	NP			NP	-	-	-	-
Grove hasselkratt skal få utvikle seg fritt.														
Hasselkratt med omkrets på mer enn 1,5 meter skal spares.	x					1	NP			NP	-	-	-	-
Vitale, store eiker og store hasselkratt														
Fristille store eiker på Øytangen	x					1	NP		MD	SNO/ NP/T K	-	-	-	-
Tynning i sørvest ved å ta ut en tredel av masse av levende eik	x					2	NP		MD	TK	-	-	-	-
Rydding av oppslag på eiendommen Øytangen	x					1	NP			TK	10	10	10	10
Vedlikeholdsrydding skog/stier: sikring av vindfall, grein-/toppbrekk m.m.	x				x	1	NP			TK	15	15	15	15
Utbedre gjerde mellom eikeskogen og Nordjordet.	x				x	1	NP			TK	0	0	20	0

Eik i alle aldre														
Sanking og utsåing av eikenøtter	x					1	NP			TK	-	-	-	-
Inngjerding av et nytt område.	x					2	NP			NP	-	-	-	-
Grov ask og lauvede asketrær														
Overvåke utbredelse av askeskuddsjuke – Skånsom nedskjæring/styving dersom trærne viser større tegn til skade.	x					1	NP			TK	-	-	-	-
Beskjæring av enkelttrær	x					2	NP			TK	0	0	10	10
Informasjon om høsting av lauv som ressurs.	x	x	x			3	NP			NP	-	-	-	-
Forsøk på etablering av nye styvingstrær i Plommehagen. Rydding og inngjerding.	x					1	NP			NP/S NO/T K	-	-	-	-
Jomfruland, delområde 2 - hasselhage														
Rik hassellund														
Vestre del: Gran og småtrær av ask, lønn, morell, boreale lauvtre, furu og til dels hassel fjernes. Grov hassel, grove edellauvtre, villeple og ung eik spares. <u>Bjørnebær, bringebær, berberis og stikkelsbær fjernes.</u> Østre del: Gran og fremmede treslag fjernes.	x					1	NP		MD	TK	-	-	-	-
Fristille en bredkronet eik	x					1	NP		MD	SNO	-	-	-	-
Vedlikeholdsrydding og fristilling av nye eiker	x					1	NP		MD	TK	-	-	-	-

Bredkronede eiker														
Andre trær som vokser opp i kronene fjernes.	x					1	NP		MD	TK	10	10	10	10
Jomfruland, delområde 3 - edellauvskog														
Videre utvikling av naturpreget, rik edellauvskog Jomfruland nord														
Uttak av nordiske treslag og tynning i edellauvskog mellom Hovedveien og utsiden på strekningen Øytangenløkka til Hovedgården.	x						NP		MD	TK	0	0	0	
Jomfruland, delområde 4 - eng														
Sjeldne arter knyttet til slåttemark														
Gjenetablering av kammarimjelle.	x					1	NP		MD	SNO	-	-	-	
Overvåke vårvikke					x	1	NP		MD	SNO	-	-	-	
Sibirertbusk														
Overvåking og fjerning. (kostnadsført «fremmedarter»)	x				x	2	NP			TK/NP	-	-	-	-
Åpen eng innenfor Vestre Saltstein.														
Beiting storfe	x					1	NP	UKL	MD	TK	-	-	-	-
Beiting sau Vestre Saltstein	x					1	NP	UKL	MD	TK	25	25	25	25
Leie beiterett i nasjonalparken: Løkstad, Hovedgården, Hasselgården, jf. avtaler	x					1	NP			NP	30	30	30	30
Uttak av fremmede treslag (kost.ført fremmedarter)	x					1	NP			TK	-	-	-	-

Rydding av oppslag i engareal på Saltstein	x					1	NP			TK	15	15	15	15
Skjøtselssviing av engareal/naturbeitemark på Vestre Saltstein. Soneinndeling: Sviing av mindre arealer hvert år.	x					1	NP			TK/S NO/ GBR	100	25	25	25
Mindre slåtteenger														
Slått av Holmsløyka, Øytangeløyka og Plommehagen (Kostnadsført: Slått fem teiger.)	x					1	NP	UKL	MD	TK	-	-	-	-
Manuell slått og raking av kantsoner inntil steingjerder.	x					1	NP			TK/S NO/ NP	20	20	20	20
Rydding av ekspanderende kantkratt – slåttengene ryddes fri og gjerdes inntil rydningsrøys og steingjerde (Holmsløyka, Øytangeløyka og Plommehagen)	x					1	NP		MD	TK	-	-	-	-
Restaurere steingjerder ved Holmsløyka og Øytangeløyka. (Nome vgs)	x					1	NP		MD	TK	-	-	-	-
Spredning av aske fra hogstavfall, jf. gammel skjøtsel av slåtteenger.	x					1	NP			NP/S NO	-	-	-	-
Vurdere utvidelse av slåtteeng nord på Øytangen. (Vurderes ut fra beitesituasjon)	x					2	NP			NP/S NO/T K	-	-	-	-
Etablering av mindre slåtteeng Østre Saltstein i samarbeid med grunneier.	x					2	NP			NP	10	10	10	10
Engene på Øytangen														
Beiting med storfe fra tidlig i mai. Beitepause hvis tør	x					1	NP		MD	TK	-	-	-	-

sommer.														
Beitepusse beitemark på Øytangen høst/vinter	x					1	NP			TK	10	10	10	10
Rydding av roser sentralt ut mot sjøen. To busker settes igjen.	x					2	NP		MD	SNO	-	-	-	-
Fjerne evt. nyetablerte fremmede arter, inkl. overvåkning. (Kost.ført fremmedarter)	x					1	NP		MD	TK	-	-	-	-
Slått av inngjerdet slåttemark etter frøsetting. Bakketørking og fjerning av høy. Gjerdet åpnes for storfe etter slått. (Kostnadsført: Slått fem teiger.)	x					1	NP		MD	TK	-	-	-	-
Utbedring hovedstier		x		x		2	NP		MD	TK	-	-	-	-
Brosjyre om sykling som deles ut ved sykkelutleie og er tilgjengelig på fergene. Ev. 1420.21?		x	x	x		2	NP			NP	-	-	-	-
Innføre ferdselsforbud i et større område nord på Øytangen deler av året hvis ferdselen øker vesentlig.	x			x		3	NP			MD	-	-	-	-
Forbud mot sykkel nord for Øitangen gård.	x			x		1	NP			MD	-	-	-	-
Etablere tre nye porter ved inngangen til Øytangen som sykler ikke kommer igjennom, med løsning for barnevogn og rullestol, samt tydelig plakat om sykling.	x			x		2	NP			NP	-	-	-	-
Hagemark og beitemark														
Beitepussing/rydding og beite med sau på Ankerplassen	x					1	NP			TK	10	10	10	10
Beitepusse beiteområder langs Hovedveien ved lavt	x					1	NP			TK	15	15	15	15

beitetrykk														
Jomfruland, delområde 5 – sandkyst														
Åpne sandarealer og artsrik dyne-eng														
Overvåke gjengroing og slitasje. Stimulere til en viss slitasje i sandområder.					x	2	NP			SNO/ NP	-	-	-	-
Fjerne trær og busker i bakkant av dyneenger Sandbakken. Lauvtre, tett/ung hassel og ung/halvgammel furu fjernes. Villeple, stor furu, eik og grov hassel spares.	x					1	NP			SNO/ TK	10	10	10	10
Fjerne oppslag av furu og osp i dyneeng, Øytangen sør og Sandbakken. (Lukes og kjøres bort).	x					1	NP			SNO/ TK	15	0	0	15
Årlig slått av dyneeng sør og nord for brygga på Øytangen etter frøsetting. Slått så langt ut det er sammenhengende grasvegetasjon, ikke på kanten der det er strandtorn.	x					1	NP			SNO	-	-	-	-
Luke/rydde åpne flekker rundt strandtorn i marehalm (fristille strandtorn)	x					1	NP			SNO/ NP	-	-	-	-
Sandbakken: Skjerme det mest utsatte arealet mot ferdsel/ inngrep med skilting/gjerde. (Ved økt slitasje)	x				x	1	NP			NP/S NO	-	-	-	-
Øke bestand av næringsplanter: Så eller plante ut små bestander av artens næringsplanter på egnede arealer, bruke planter fra regionen. Først og fremst strandskolm, tiriltunge og hårsvæve, men også andre bør vurderes.	x					2	NP			NP/S NO	-	-	-	-

Videreføre forsøk med frøspredning og planting av strandtorn.	x					1	NP			NP/S NO	-	-	-	-
Restaurering: Fjerne gammel fylling med takstein foran gbnr. 29/39	x					2	NP			TK	0	0	0	50
Forsøk med beiting av sau på vår eller høst på statens areal på Øytangen, nord for Sandbakken for å holde nede oppslag av hassel.	x					1	NP			TK	-	-	-	-
Restaurere åpen sandflate i gammelt sandtak på eiendommen Øytangen – Hogst av furu, bjørk og hassel, samt rotasjon av sanden.	x					1	NP			TK	100	5	5	5
Fremmede arter														
Etterkontroll av fjerning av balsampoppel (manuell luking – kostnadsført fjerning oppslag/fremmedarter).	x					1	NP			TK	5	5	5	5
Sjeldne arter i strandnære sanddyner Øytangen/Sandbakken														
Overvåke strandtorn					x	1	NP		MD	BF	10	10	10	10
Manuell luking og rydding rundt blomstrende strandtorn. Vanning i tørre perioder.	x					1	NP		MD	SNO/ NP	-	-	-	-
Rydding i oppslag av furu på Sandbakken (kost.ført «åpne sandarealer»)	x					1	NP		MD	SNO	-	-	-	-
Utsåing av strandtorn Øytangen sør og Sandbakken. Supplere med fem nye såkasser for strandtorn pr. år på Sandbakken sør. Stimulere til naturlig spredning.	x					1	NP			NP/S NO	-	-	-	-

Strandmaurløve og strandmurerbie på Sandbakken														
Vedlikeholde åpne flekker for strandmaurløve.	x					1	NP			SNO/ NP	-	-	-	-
Overvåke og kartlegge strandmaurløve					x	1	NP		MD	SNO/ NP	-	-	-	-
Åpne vertikale sandflater for strandmurerbie.	x					1	NP		MD	SNO/ NP	-	-	-	-
Overvåke og kartlegge strandmurerbie					x	1	NP		MD	SNO/ NP	-	-	-	-
Strandmurerbie og strandmaurløve: Opprette en vegetasjonsfri sandgrop på ca. 15 m ² på Sandbakken. Topplekke fjernes inntil 25cm dybde. Sandlag vendes.	x					2	NP			NP/S NO	-	-	-	-
Overvåke og kartlegge kammarinjelle	x					1	NP		MD	SNO/ NP	-	-	-	-
Jomfruland, delområde 6 – strandnære kratt														
Kantkratt innenfor Vestre Saltstein og Tangbukta														
Lett rydding i større einerforekomster	x					1	NP		MD	TK	0	0	0	0
Redusere antall berberis. Testing av metoder for fjerning.	x					1	NP		MD	SNO/ TK	50	50	50	50
Sammenhengende krattområde Øytangen nord														
Rydde kantkratt som vokser ut mot engene i vest. Liguster spares.	x					2	NP		MD	SNO	-	-	-	-
Begrense spredning av berberis. (kost.ført over)	x					1	NP			SNO/	-	-	-	-

										TK				
Overvåke og rydde gran i hele området	x					1	NP		MD	SNO	-	-	-	-
Rydding i fangstgater for fugl videreføres	x					1	NP		MD	SNO/ NP/B L	-	-	-	-
Rydde kratt i fire definerte områder i kanten av og inne i krattområdet. Hassel, bartre, einer, morell og boreale lauvtre fjernes. Villeple, asal, geitved, hagtorn, slåpetorn, evt. liguster og til dels roser spares.	x					1	NP		MD	SNO	-	-	-	-
Overgang mellom krattområde og rullesteinstrand Øytangen nord														
Innsmalning av sti og flisdekke.	x			x		1	NP			NP	0	0	0	
Kartlegging kystgaffel					x	2	NP			BF	0	0	0	25
Tornirisk, nattergal og tornskate														
Skjøtsel som gir mosaikk av kratt, kantsoner og beitemark.	x					2	NP			TK	-	-	-	-
Lite slitasje i engene ved kantkratt på Øytangen														
Tema på nettsiden og temaplakat.		x		x		1	NP		NP	NP	-	-	-	-
Markere sti på vestsiden	x			x		1	NP		NP	NP/S NO	-	-	-	-
Jomfruland, delområde 7 – rullesteinstrand														

Kanalisering														
Markere sti fra utkikkstårn til rullesteinstranda	x	x				2	NP			NP	-	-	-	-
Merke sti Vestre Saltstein over artsrik eng	x	x				2	NP			TK	-	-	-	-
Stistolper med god avstand langs rullesteinstranda	x	x				3	NP			TK	-	-	-	-
Fjerne vegetasjon som er til hinder for ferdsel langs merka stier (Kostnadsført skjøtsel Jomfruland)	x	x				3	NP			NP/T K/SN O	-	-	-	-
Traktorsleper rullesteinstranda sør														
Kun nødvendig transport i forbindelse med strandrydding, akutt forurensning og uttransport av syke eller døde storfe. Transport i forbindelse med strandrydding med liten traktor/ATV med brede dekk i regi av forvaltningsmyndigheten.	x					2	NP			NP	-	-	-	-
Vurdere å fjerne traktorslepene på Skadden og Skagerrakstrand sør for hyttebebyggelsen	x					3	NP			NP	-	-	-	-
Opptrekk og utsetting av småbåter														
Tilse at båter som er lagret på land og båtøpptrekk ikke er til hinder for eller avleder allmenn ferdsel, og at båter ikke lagres i nasjonalparken i perioden 16. november til 14. mars.	x	x				2	NP			SNO/ NP	-	-	-	-
Varder, solgroper og forsøpling														
Fjerning av varder og solgroper (vedlikehold), samt rydding av marint avfall. Kostnadsført (rydding tung avfall). Samarbeid med Kragerø vgs.	x					1	NP			TK	-	-	-	-

Fjerne nedgravd piggtråd i rullesteinstranda	x				1	NP			TK	0	0	0	
Sitteplasser													
Anlegge og vedlikeholde sitteplasser på attraktive utsiktspunkt og i lune lommer. Kostnadsført «Friluftsliv»		x			2	NP			TK	-	-	-	-
Gjerder, porter og gjerde-klyv													
Fjerne gjerder som bidrar til privatisering og hindrer allmenn ferdsel, med unntak av gjerder vist i beiteplan		x			2	NP			TK	-	-	-	-
Utarbeide standardtegnninger for gjerder og porter	x	x			2	NP			TK	0	0	0	
Temaplakater													
Plakater med informasjon om nasjonalparken og sti/turmuligheter, samt restriksjoner ved Aasvik brygge, Tårnbrygga og Øytangen brygge.		x		x	3	NP/UK L			NP/U KL	-	-	-	-
Telt- og ferdselsforbud													
Oppsyn	x				2	SNO			SNO/ NP	-	-	-	-
Informasjon på nettsider og i besøkssenteret	x				1	NP/BS			NP/B S	-	-	-	-
Saltenger, forstrender, grankloner, kantkratt og hassel.													
Utarbeide skjøtselsplan.					x	2	NP		TK	0	0	0	0

Forebygge skader på kulturminner														
Temaplakat ved gravrøys på Kjemperøysa	x	x		x		3	NP			NP/U KL	-	-	-	-
Redusere forstyrrelser av fugl på Skadden														
Temaplakat	x	x		x		2	NP			NP	-	-	-	-
Oppsett av ekstra markering/gjerde mellom skiltstolpene i perioden med ferdselsforbud.	x					1	NP			SNO	-	-	-	-
Mulig slitasje på lav på rullestein indre strand														
Kartlegge og evaluere slitasje på lavvegetasjon, og eventuelt kanalisere stier utenom sårbare partier	x			x		3	NP			NP	-	-	-	-
Artsmangfold														
Flytte 10 stk. gul hornvalmueplanter fra Skagerrakstrand til Færder nasjonalpark	x					1	NP		MD	SNO	-	-	-	-
Forsøk med reetablering av strandtorn i Færder nasjonalpark med frø fra Jomfruland/Stråholmen	x					1	NP			NP/S NO	-	-	-	-
Jomfruland, delområde 8 – barblandingskog														
Tårnskogen														
Fjerne frøplanter av fremmede treslag	x					1	NP	SK	MD	TK	-	-	-	-
Fjerne oppslag av lauvtre	x					2	NP			TK	-	-	-	-
Vedlikeholde rullestolstandard på hovedstier		x		x		2	KK		MD	KK	-	-	-	-
Overvåke slitasje mellom «øyene» i Tårntjernet.	x			x		1	NP			NP/S	-	-	-	-

Vurdere tiltak.										NO				
Jomfruland, delområde 9 – svartorsumpskog														
Svartorsumpskogen med arter og økologiske funksjoner skal bevares.														
Utarbeide skjøtelsesplan	x					1	NP			TK	-	-	-	-
Svartorsumpskogen bør ha størst mulig grad av fri utvikling. Ev. fremmedarter bekjempes.	x					1	NP			NP/S NO	-	-	-	-
Stråholmen														
Funksjonsområder i delområdene 1 og 4 for rastende fugl, hekkende sjøfugl og våtmarksfugl														
Overvåke og kontrollere forstyrrelser av fuglelivet.					x	1	NP		MD	NP/S NO	-	-	-	-
Informasjon og henstilling til fugleinteresserte.		x		x		2	NP			NP	-	-	-	-
Arbeide for at Langholmen kommer med i sone B	x				x	1	NP			NP	-	-	-	-
Stråholmen – sone A og landskapsvernområdet														
Åpent landskap med truede vegetasjonstyper og arter														
Beiting, slått, beitepussing og rydding.	x					1	NP	UKL	MD	TK	15	15	15	15
Overvåke bevaringsmål og slitasje fra tråkk/beting av sau.					x	2	NP			TK	-	-	-	-
Nødvendig kartlegging før tiltak – evaluering av beite- og skjøtsetiltak i landskapsvernområdet og nasjonalparken på Stråholmen drevet de siste 30	x					1	NP			TK	-	-	-	-

årene (Pågåår – Nibio)														
Kort marksjikt når vekstsesongen begynner														
Beiting før vekstsesongen som ikke er for intensiv. Flytting mellom beiter i løpet av året. Kost.ført kjøp av beitetjenester.	x					1	NP	UKL		TK	-	-	-	-
Berberis														
Fjernes i vedlikeholdsryddingen. Kost.ført kjøp av skjøtselstjenester.	x					2	NP	UKL		TK	-	-	-	-
Det skal ikke være nitrogenelskende planter som åkertistel, veitistel, hundekjeks, brennesle, burot, bringebær														
Beiting og beitepussing. Ikke tilføre gjødsel.	x					2	NP	UKL		TK	-	-	-	-
Stråholmen – landskapsvernområdet														
Vitale trær														
Døende trær som fornyer seg med rotskudd skjæres ned. Kost.ført skjøtselstjenester.	x					2	NP	UKL		TK	-	-	-	-
Stråholmen, delområde 1 – åpen beitemark, inkl. landskapsvernområde														
Liten eller ingen krattdekning på vestre og østre teig														
Rydding og beiting.	x					1	NP	UKL		TK	10	10	10	10
Beitepussing av starr i fuktige områder.	x					1	NP	UKL		TK	10	10	10	1010
Sen beitepussing i år med mye gressvekst, ev.	x					1	NP	UKL		TK	10	10	10	

etterbeite okt./nov.														
Stråholmen, delområde 2 – beitemark med busker														
Halvåpen beitemark														
Rydding. Gran, furu, svensk asal og berberis fjernes.	x					2	NP	UKL		TK	10	10	10	10
Årlig slått av slåtteeeng i vest.	x					1	NP	UKL		TK	10	10	10	10
Stråholmen, delområde 3 – slåttemark														
Kratt skal ikke fortrenge sjeldne og truede arter														
Slått og rydding.	x					2	NP	UKL		TK	10	10	10	10
Stråholmen, delområde 4 – havstrender														
Nikkebrønsler: Det skal være minst 20 blomstrende nikkebrønsler														
Fjerne brennesle og hundekjeks ved beiting.	x					2	NP	UKL		TK	-	-	-	-
Kunnskap om arter i brakkvannsdammer og strandbasseng.														
Kartlegge arter.					x	3	NP			TK	0	0	0	100
Stråholmen, delområde 5 – kalktørrenger														
Det skal ikke være kratt, med unntak av Vestre-strand og ved Søndre hue som skal ha en sekstendedel til en åttedel dekning.														
Rydding.	x					1	NP	UKL		TK	10	10	10	10
Det skal ikke være nitrogenelskende planter														

som hundekjeks, brennesle, åkertistel og vegtistel														
Ikke tilføre gjødsel.	x					1	NP	UKL		TK	-	-	-	-
Mekanisk bekjempelse - luking	x					1	NP	UKL		TK	-	-	-	-
Holmene og Stangnes														
Gjenskape kystlynghei på Styrmannsholmen og Larsholmen. Følge opp skjøtselsplan fra medio 2022 med restaurering, lyngbrenning og beiting. Lyngbrenning i intervall 15-20 år.														
Rydding av vegetasjon Styrmannsholmen	x					1	NP		MD	TK/S NO	0	10	0	0
Lyngbrenning Styrmannsholmen	x					1	NP		MD	NP	0	0	0	0
Kjøp av beitetjenester inkl. flytting og tilsyn av beitedyr - Kystlynghei	x					1	NP			TK	35	35	35	35
Artsmangfold holmene i nasjonalparken														
Strandenger på Askholmane og Flesa: Kartlegging først. Ev. beiting på ettersommeren, alternativt slått av høyvokst vegetasjon. Rydding av kratt på Flesa (nord-vest på holmen)/ følges opp med slått.	x					3	NP		MD	TK/S NO	0	0	0	50
Strandrydding Stråholmsteinane, Lille Danmark, Dynga, Raudholmen og Mostein.						2	NP			SNO/ TK	-	-	-	-
Nye hekkedasser for teist på Danmark og Dynga.	x					2	NP			SNO	-	-	-	-
Innfallspor														

Ferdsestelling Stangnes (1420.21)	x				x	1	NP			NP	7	7	8	8
Fremmede arter														
Fjerne forekomst av rynkerose på Stangnes, Storhlm. Og NP sør. (Kost. Ført under «Nasj.park på land» under «Fjerne alle forekomster»	x				x	1	NP			TK/S NO	-	-	-	-
Stangnes														
Restaurere myrslått/beiteområde nord for bebyggelsen. (Kartlegging 2027 og slått/beite fom. 2028)	x				x		NP		MD	TK	-	50	-	-

Arkivsaksnummer: 2026/80-7

Saksbehandler: Eirik Johansen Dobbedal

Dato: 01.06.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Jomfruland nasjonalparkstyre	28/2026	08.06.2026

Innstilling_Søknad om erstatningshytte - Styrmannsholmen - Gbnr. 7/163 - Portørveien 202

Innstilling fra forvalter

Jomfruland nasjonalparkstyre tillater etablering av vann- og avløpsledninger, samt lavspent strømkabel til eiendommen Portørveien 202. Vedtaket er hjemlet i verneforskriften § 3 fjerde ledd h)., jf. retningslinjer gitt i forvaltningsplanen for Jomfruland nasjonalpark (2019).

Tillatelsen gis med følgende vilkår:

- Ledningene (vann, strøm, avløp) skal graves i løsmasser fra landtak under sjønivå til inntak i bygningen.
- Ledninger i sjø (el-kabel) skal legges skånsomt på havbunnen. Bunnforhold skal i minst mulig grad forstyrres av legging.
- Det tillates ikke sprenging eller andre tiltak som etterlater varige, synlige spor i landskapet knyttet til legging av VA-løsning på land.
- Pumpekummen (ved behov) skal legges løsmasser i skjæring mot sør-vest, tett på plassering til dagens «Sjøblomsten» for å begrense tiltakets samlede arealpåvirkning.
- Det er tidligere påvist rynkerose (*Rosa rugosa*) i tiltaksområdet for V/A-ledninger (tett på «Sjøblomsten»). Det tillates ikke flytting av masser fra området og ev. planterester skal deponeres som restavfall.
- Det skal gjennomføres felles befarings med entreprenør og nasjonalparkforvalter før arbeidet starter.
- Etter gjennomførte tiltak skal landskapet settes tilbake. Nasjonalparkforvaltningen skal gis beskjed når byggeperioden nærmer seg avslutning for befarings, slik at det fortsatt er mannskaper og maskiner tilgjengelig ved behov for utbedringer.

Jomfruland nasjonalparkstyre tillater riving av eksisterende fritidsbebyggelse og reetablering av ny samlet bebyggelse inkl. mindre utvidelse på 8kvm ifbm. etablering våtrom på Portørveien 202. Tillatelsen er gitt med hjemmel i verneforskriften § 3 fjerde ledd a.) og c.).

Dispensasjonen gis da tiltaket ikke vurderes å være i strid med formålet med vernet, samtidig som tiltaket innebærer en bedring av allmennhetens mulighet for å utøve friluftsliv på Styrmannsholmen. Ved at det østlige annekset fjernes, øker det privatiserende effekten mot øst og øker muligheten for allmennheten til opphold og overnatting etter frilufslovens bestemmelser. Det vurderes videre positivt at ny hytte trekkes lenger vekk fra sjøen enn

dagens bebyggelse. Tiltaket vurderes ikke å ha vesentlig negativ landskapsvirkning eller være til skade for naturverdier.

Tillatelsen gis med følgende vilkår:

- Tiltakshaver er selv ansvarlig for å innhente nødvendige tillatelser etter annet lovverk.
- Det tillates ikke sprenging, pigging eller andre tiltak som etterlater varige, synlige spor i landskapet.
- Avfall skal håndteres på en forsvarlig og sikker måte.
- Forvaltningsmyndigheten gjør oppmerksom på at tillatelsen til byggearbeid ikke omfatter ev. motoferdsel i forbindelse med gjennomføring av tiltaket. Dette må, ved behov, søkes om separat.
- Hvis det i rive/byggeperioden oppstår behov for beskyttelse av grunnen, skal det gjøres ved å legge ut matter eller tilsvarende som beskytter terrenget.
- Gamle forankringer til dagens bebyggelse, samt bolter og jern boret i fjellet, som ikke lenger er i bruk, skal kappes jevnt med svaberget.
- Ved behov for midlertidig lokal forflytting av masser, skal dette avklares med nasjonalparkforvalter.
- Det skal gjennomføres fells befarings med entreprenør og nasjonalparkforvalter før arbeidet starter.
- Etter gjennomførte tiltak skal landskapet settes tilbake. Nasjonalparkforvaltningen skal gis beskjed når byggeperioden nærmer seg avslutning for befarings, slik at det fortsatt er mannskaper og maskiner tilgjengelig ved behov for utbedringer.

Klage

Vedtaket kan klages inn for Miljødirektoratet av partene i saken eller andre som har rettslig klageinteresse med en frist på 3 uker jf. forvaltningsloven § 28. En eventuell klage skal rettes til Miljødirektoratet, men sendes til Jomfruland nasjonalparkstyre.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Q03 – Modellbilder

Q02 – Eksisterende + nytt tiltak

F01 – Følgebrev, redegjørelse

E06 – Fasade øst og vest

E05 – Fasade sør og nord

E04 – Snitt fasader

D02 – Eksisterende areal

D03 – Areal nytt tiltak

D01 – Situasjonsplan

E01 – Plan eksisterende

E02 – Plan nye tiltak

F01 – Følgebrev

B01 – Dispensasjonssøknad

F02 – Redegjørelse for eksisterende bebyggelse

Saken inneholder flere dokumenter. Forvalter har gjort et utvalg som inneholder tilstrekkelig dokumentasjon til forvalters vurdering og styrets vedtak. Styret kan få oversendt resterende dokumenter på forespørsel, og forvalter kan vise øvrig dokumentasjon i styremøte.

Saksopplysninger

Arkitektfirma Lund Hagem Arkitekter AS søker på vegne av eiere av Portørveien 202, gbnr. 7/163, Marianne Alnæs og Sølve Tomter Sundsbø, om tillatelse til riving av eksisterende fritidsbebyggelse på eiendommen, etablering av ny hytte samlet i et bygg, samt innlegging av vann, avløp og el.

Søker oppgir at tiltaket innebærer å rive eksisterende, spredt og teknisk dårlig hyttebebyggelse og erstatte den med én samlet hytte. Den nye plasseringen trekkes lenger unna sjøen og friluftsområder, reduserer eksponering og gir bedre tilpasning til landskap, sol- og vindforhold.

Prosjektet samler bebyggelsen i et mer skjermet område, med færre bygg, samme totale areal som dagens bebyggelse, inkl. godkjent tilbygg på 8kvm fra 2023 (styresak 2023/17). Utforming, materialvalg og bygningshøyde er tilpasset landskapet for å minimere visuell påvirkning. Tiltaket har som mål å bevare stedets karakter gjennom oppdelte volumer og tradisjonelle takformer.

Hjemmelsgrunnlag

Forvaltningsmyndigheten kan etter § 3 fjerde ledd c.) gi tillatelse til:

Riving av eksisterende bygninger, anlegg og innretninger, og oppføring av nye med samme størrelse og for samme bruk.

I forbindelse med opprettelsen av Jomfruland nasjonalpark ble samtlige eiendommer i verneområdet målt opp.

Med hensyn til lovlighet etter verneforskriften, er det tiltak eller bygningsmasse på vernetidspunktet (desember 2016) som ligger til grunn. Søker redegjør for lovligheten av samtlige bygg etter plan- og bygningsloven. Denne anses som mer relevant mht. plan- og bygningsloven, enn vurderingen etter verneforskriften, da vernetidspunktet definerer utgangspunktet for vurderingen.

Som det fremgår av vedleggene til søknaden er eiendommens bygninger og lovlige bruk grundig gjennomgått. Søker har valgt å trekke ut ca. 7 kvm fra søknaden, da det er tvil om dette er etablert i strid med plan- og bygningsloven. Søker har videre inkludert en utvidelse på 8 kvm (BYA), som nasjonalparkstyret tillot i sak 2023/17 som del av etablering av vann, avløp og el til eiendommen. Bygging av de 8 kvm er ikke ennå igangsatt, men forvalter vurderer p.t. tillatelsen som gyldig. Det pekes videre på noe variasjon i tallene knyttet til bebygd areal, da det som del av søknaden er benyttet mer nøyaktige målemetoder, men samlet sett varierer dette med 1 kvm fra manuell måling i 2016 (77 kvm). Arbeidet med legging av vann- og avløpsledninger er igangsatt, men ikke fullført (etablert til brygge). Eiendommen har derfor i dag verken innlagt vann/avløp eller igangsatt tilbygg jf. vedtak i sak 2023/17.

Eiendommens status er derfor litt komplisert, men forvalter mener det er en fordel at tidligere gitt tillatelser samles i et nytt vedtak.

Forvalter legger til grunn i saksbehandlingen av denne dispensasjonen at Portørveien 202, gbnr. 7/163 har en eksisterende bebyggelse på 78kvm. Eiendommen har et samlet godkjent bebygd areal på 86kvm (jf. vedtak 2023/17), men § 3 fjerde ledd c.) gjør det klart at bestemmelsen kun til gjelder for eksisterende bygningsmasse.

Forvalter mener at deler av søknaden faller inn under verneforskriften § 3 fjerde ledd c.) som omhandler riving av eksisterende bygninger, anlegg og innretninger, og oppføring av nye med samme størrelse og for samme bruk. Forvalter mener videre at § 3 fjerde ledd a.) kommer til anvendelse ifbm. innlegging av vann og avløp som er tidligere godkjent, men ikke realisert, hvor det kan:

- *gis tillatelse til tilbygg i forbindelse med innlegging av vann og avløp når samlet bebygd areal på eiendommen med omsøkt tilbygg ikke overstiger 100 kvadratmeter og tilbyggets ikke overstiger 4,5 meter over naturlig terreng, samt at tiltaket ikke har vesentlig negativ landskapsvirkning, er negativt for allment friluftsliv eller kan være til skade for naturverdier.*

Med hensyn til etablering av vann- og avløp til eiendommen, ble dette spørsmålet også behandlet i sak 2023/17. Nasjonalparkstyret ga da tillatelse til etablering av vann- og avløpsledninger, samt lavspent strømkabel til eiendommen. Vedtaket ble hjemlet i verneforskriften § 3 fjerde ledd h)., med tilhørende retningslinjer gitt i forvaltningsplanen for Jomfruland nasjonalpark (2019).

Etter paragrafen kan forvaltningsmyndigheten gi tillatelse til graving i forbindelse med nye ledningsanlegg i sjø og til eksisterende fritidsboliger. Forvaltningsplanen har følgende retningslinjer til paragrafen:

- *Det bare skal gis tillatelse dersom arbeidene utføres slik at man unngår skade på landskap og naturmiljø. Dersom det gis tillatelse skal det stilles krav om at terrenget tilbakeføres til slik det fremsto før tiltaket.*
- *Det gis ikke tillatelse til tiltak som medfører fjellsprenning.*
- *Tillatelse til nye ledninger i sjø begrenset til å gjelde Stråholmen, Jomfruland og Styrmannsholmen*

Tillatelsen vurderes fortsatt som gjeldende, og forvalter legger til grunn vurderinger gjort i styresak 2023/17, men legger opp til at styret i behandling av denne saken stadfester tidligere vedtak for vann, avløp og lavtspent, innenfor rammene av omsøkt tiltak.

Delegering

Tiltaket faller utenfor forvalters delegasjonsmyndighet og skal behandles av nasjonalparkstyret.

Verneformål – forskrift

Formålet med Jomfruland nasjonalpark er å ta vare på et større naturområde med geologisk særpreg med israndavsetninger og biologisk mangfold i sjø og på land med særegne og representative økosystemer og landskap som er uten tyngre naturinngrep.

Formålet er videre å ta vare på:

- a. *Naturtyper på sjøbunnen som tareskog, ålegrasenger, bløtbunn og skjellsand, herunder gyte- og oppvekstområder for fisk og skalldyr, som har betydning for økosystemet og økosystemtjenester både i og utenfor nasjonalparken*
- b. *Naturtyper på land som kystnære sandmarker, dyner, strandenger og edellauvskog*
- c. *Kystlandskapet på land og i sjø, herunder områder med rullestein og strandvoller*
- d. *Kulturminner på land og i sjø*
- e. *Vitenskapelige referanseområder.*

I sone A er det et spesielt formål å bevare naturtyper som skogshagemarker, naturbeitemarker, slåtteeenger, strandenger og lauvingstrær, jf. kart som følger av § 2.

I sone B er det et spesielt formål å ta vare på sjøfugl og deres hekkeplasser jf. kart som følger av § 2.

Allmennheten skal gis anledning til opplevelse i naturen gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Forvaltningsplan

Forvalter legger til grunn at byggetiltaket kan vurderes etter forskriften § 3 fjerde ledd a.) og c.).

Forvaltningsplanen har følgende (juridisk bindende) retningslinje til § 3 fjerde ledd a.):

- *Det kan gis tillatelse til tilbygg i forbindelse med innlegging av vann og avløp når samlet bebygd areal på eiendommen med omsøkt tilbygg ikke overstiger 100 kvadratmeter og tilbyggets høyde ikke overstiger 4,5 meter over naturlig terreng, samt at tiltaket ikke har vesentlig negativ landskapsvirkning, er negativt for allment friluftsliv eller kan være til skade for naturverdier. Retningslinjen innebærer at det ikke vil bli gitt tillatelse til tilbygg når samlet bebygd areal på eiendommen med tilbygg overstiger 100 kvadratmeter. Form, materialbruk og farge skal tilpasses eksisterende bygning. Det kan settes krav til utforming. Tiltakene krever også tillatelse fra bygningsmyndigheten (kommunen). Normalt vil søknader først bli behandlet av nasjonalparkforvaltningen, deretter av bygningsmyndigheten. Bygningsareal oppgis som bebygd areal – BYA.*

Forvaltningsplanen har følgende (ikke-juridisk bindende) retningslinjer til § 3 fjerde ledd c.):

- *Det kan gis tillatelse hvis tiltaket ikke har vesentlig negativ landskapsvirkning, er negativt for allment friluftsliv eller kan være til skade for naturverdier. Dersom det er dokumentert at ny plassering vil være en fordel verneverdiene, kan ny plassering godkjennes.*

Dersom forvaltningsmyndigheten mener at annen plassering av bygning eller anlegg enn det som er omsøkt vil være en fordel for verneverdiene, skal søknaden avslås. I vedtaket skal det opplyses om at saken vil bli behandlet på nytt dersom det fremmes søknad med annen plassering. Bygninger skal være i samsvar med tradisjonell, lokal byggeskikk og tilpasses landskapet i form, farge og materialbruk. Det kan settes krav

til utforming av bygninger og anlegg. Tiltakene krever også tillatelse fra bygningsmyndigheten (kommunen). Normalt vil søknader bli behandlet først av nasjonalparkforvaltningen. Med tradisjonell, lokal bygge-skikk menes den byggeskikk som er utbredt i området. Bygningsareal oppgis som bebygd areal – BYA

Etablering av ledninger og tilkobling til strøm, vann- og avløp er et tiltak som er omfattet av verneforskriften § 3 fjerde ledd h.), hvor forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse.

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til graving i forbindelse med nye ledningsanlegg i sjø og til eksisterende fritidsboliger. Forvaltningsplanen har følgende retningslinjer:

- *Det bare skal gis tillatelse dersom arbeidene utføres slik at man unngår skade på landskap og naturmiljø. Dersom det gis tillatelse skal det stilles krav om at terrenget tilbakeføres til slik det fremsto før tiltaket.*
- *Det gis ikke tillatelse til tiltak som medfører fjellsprengning.*
- *Tillatelse til nye ledninger i sjø begrenset til å gjelde Stråholmen, Jomfruland og Styrmannsholmen*

Presedens

§ 3 fjerde ledd a.) – r.) er «kan»-bestemmelser. Med dette menes at det ikke er en rett å få dispensasjon, men noe forvaltningsmyndigheten kan vurdere å innvilge basert på en konkret vurdering av en søknad. Hver søknad behandles for seg og utfallet beror på en samlet vurdering av påvirkninger opp mot formålet med vernet. I og med at det etter disse paragrafene er snakk om dispensasjon til et (i utgangspunktet forbudt) tiltak, danner ikke en dispensasjon i sak presedens i ev. påfølgende/ liknende saker.

Det er to bebygde eiendommer på Styrmannsholmen og åtte bebygde fritidseiendommer i Jomfruland nasjonalpark. Forvaltningsplanen setter tydelige retningslinjer knyttet til etablering av vann og avløp, samt vilkår for utvidelse jf. § 3 fjerde ledd a.). Det er videre kun to andre private eiendommer med samlet bebygd areal under 100 kvm i nasjonalparken.

Vurdering

Søknaden inneholder flere tiltak som omfattes av ulike bestemmelser i verneforskriften. For best fremstilling er tiltakene delt i to: ledninger i sjø (hjemmel: § 3 fjerde ledd h.) og bygningstiltak (hjemmel: § 3 fjerde ledd a. og c.). Forvalter vurderer forholdene separat, med samlet vurdering etter naturmangfoldloven §§ 8-12.

Ledninger i sjø

Etablering av ledninger og tilkobling til strøm, vann- og avløp er et tiltak som er omfattet av verneforskriften § 3 fjerde ledd h.), hvor forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til graving i forbindelse med nye ledningsanlegg i sjø og til eksisterende fritidsboliger. Forvaltningsplanen presiserer retningslinjene for dispensasjonen:

- *Det bare skal gis tillatelse dersom arbeidene utføres slik at man unngår skade på landskap og naturmiljø. Dersom det gis tillatelse skal det stilles krav om at terrenget tilbakeføres til slik det fremsto før tiltaket.*
- *Det gis ikke tillatelse til tiltak som medfører fjellsprengning.*
- *Tillatelse til nye ledninger i sjø begrenset til å gjelde Stråholmen, Jomfruland og Styrmannsholmen.*

Det søkes om etablering av lavspent strømkabel og V/A-anlegg. Det ble etter vedtak 2023/17 igangsatt etablering av vann og avløp. Rørelninger til dette er etablert frem til brygga på eiendommen, men ikke ilandført. Strøm krever tilkobling til fordelerskap på gbnr. 7/161. Det oppgis ikke nøyaktig metode for gjennomføring av tiltaket. Jf. retningslinjer i forvaltningsplanen og vedtak i sak 2023/17, legger forvalter til grunn etablering på sjøbunn, samt nedgraving i løsmasser som eneste alternativer. Det er påregnelig at det i tillegg til selve V/A-ledninger, må etableres en pumpekum i tilknytning til eiendommen. Pumpekummen ble i vedtak 2023/17 vurdert godkjent i løsmasser like sør for dagens «Sjøblomsten». Dette er et område som fortsatt er egnet og som ikke påvirker fast berg.

Ledningen i sjø følger trase fra tidligere planer og berører områder med kartlagt naturtype «bløtbunnsområde» vurdert som «lokalt viktig», Naturbase-ID BM00080887. Tiltaket har begrenset omfang og langtidseffekten av tiltaket vurderes som akseptabel, i tråd med forvaltningsplanens åpning for tilkobling til kommunalt vann og avløp. Ledningen for vann og avløp til Portørveien 202 er koblet på eksisterende ledning til Portørveien 200 og ligger i sjø, jf. tidligere gitt tillatelse. Det samme gjelder for el-kabel, som på kobles til fordelerskap tilknyttet Portørveien 200. Det er i dag ilandført flere ledninger til Portørveien 200 og ytterligere en el-kabel vurderes ikke å ha nevneverdig betydning for verneverdiene. Kablene er ilandført under flomålet og i liten grad synlige.

Styrmannsholmen har kun to bebygde eiendommer. Utvidelse av kommunalt vann og avløp til hytta på Styrmannsholmen vil være begrenset til denne hytta og utløser ikke ønske om utvidelse av ledning til andre eiendommer. Tiltaket har med dette begrenset påvirkning. Ledninger bør legges direkte på bløtbunn og ikke spyles ned. Jf. retningslinjene i forvaltningsplanen tillates ikke fjellsprenkning i nasjonalparken og etablering ved nedgraving i løsmasser er eneste alternativ. I dag er det kun utedo på eiendommen som ev. tømmes på land etter behov. Det er lite vegetasjon må Styrmannsholmen og ev. lokal nedmolding fra utedo, vil innebære sannsynlig utslipp til sjø. Jf. forskriften § 10 første ledd er «*Forurensning og forsøpling er forbudt. All bruk av kjemiske midler som kan påvirke naturmiljøet er forbudt. Det er forbudt å tømme kloakkvann i sjøen.*». Selv om det trolig går år mellom hver tømning, vil tilkobling til kommunalt V/A-løsning være bedre for natur, miljø og friluftshensyn. Ilandføring og etablering av pumpekum vil innebære en forbigående forstyrrelse, men vurderes som akseptabel opp mot fordelene ved tilføring av næringsrikt avfall fra utedo til holmen. Det bør stilles krav om tilbakeføring av landskapet og dokumentasjon før og etter arbeidet er gjennomført. Det bør stilles vilkår om skjult landtak og ledningsnett jf. retningslinjene til § 3 h.) i forvaltningsplanen. Pumpekummen bør legges så tett på bygningen som mulig for å redusere landskapspåvirkningen.

Riving av eksisterende bygningsmasse og etablering av ny, inkl utvidelse ifbm. etablering av vann og avløp

Basert på oppmåling gjort av søker og tidligere oppmåling gjennomført av skjærgårdstjenesten i 2016, legger forvalter til grunn at eksisterende bygninger (plattinger ikke medregnet) har et bebygd areal på 78 kvadratmeter. Nasjonalparkstyret godkjente i 2023 utvidelse på inntil 8 kvadratmeter ifbm. etablering av vann og avløp til eiendommen, men dette er ikke igangsatt per 2026. Forvalter legger derfor til grunn at eksisterende bebyggelse ikke har innlagt vann/avløp på de 78 kvm. og at forskriftens § 3 fjerde ledd a.) kommer til anvendelse.

Basert på flybilder, er det indikasjoner på at plattingen mellom det nord-østlige annekset og brygga, ble utvidet med ca. 5kvm mellom 2020 og 2021, uten tillatelse fra nasjonalparkstyret.

Siden omsøkt tiltak innebærer riving av fem frittliggende bygninger til fritidsformål og etablering av en samlet hytte, vurderes tiltaket av praktiske grunner samlet, selv om hjemmelen til tiltakene følger av hhv. § 3 fjerde ledd a.) og c.).

Dagens bygningsmasse har en lav naturpåvirkning mht. plassering i landskapet og fundamentering/oppbygging. Samtlige bygninger er helt eller delvis fundamentert på naturstein i kombinasjon med støpte pillarer eller prefabrikerte grunnmurselementer. Flere av bygningene er videre forankret til berget med kjetting boret i fjellet. Bygningene har ellers en svært enkel standard, med reisverk og vindsperreplater. Det er per 2026 ikke innlagt strøm eller vann, selv om dette ble gitt tillatelse til i 2023. Bygningene er tradisjonelle, enkle konstruksjoner med saltak. Bygningene var tidligere røde, men ble ila. 2024/2025 malt til dagens grønnfarge. Det ble også gjort enkelte fasadeendringer, jf. vedtak i styresak 2023/35.

Sammenliknet med dagens situasjon, innebærer omsøkt bygning følgende areal- og landskapsendringer:

- Konsentrasjon av bygningsmassen vest på eiendommen
 - o Positivt for allmenhetens friluftsliv gjennom redusert/konsentrert «privat» sone med kjerneområdet direkte kyttet til bygningsmassen.
- Fjerning av fremskutt anneks mot øst
 - o Positivt for allmenhetens friluftsliv
 - o Positivt for landskapsinntrykket
- Svakt høyere mønelinje (5,95 moh mot 4,92 moh (kommunekart))
 - o Svak negativ virkning på landskapet. Kompenseres noe gjennom takutforming.
- Økt visuell påvirkning sett fra vest, hvor åpninger mellom dagens bygninger forsvinner.
 - o Svak negativ påvirkning på landskapsopplevelsen sett fra Dapholmene, Utrholmen og Flatskjæra
- Forbedret sanitærsituasjon, grunnet begrensede nedmoldingsmuligheter for utedo.
- Svakt negativ påvirkning av littoralbasseng sør for dagens bebyggelse.
 - o Basseng i naturlig gjengroingsfase. Utskygging av basseng kan også ha positive effekter for vannlevende organismer i varme og tørre perioder.

Tiltaket vurderes samlet å ha lav virkning på det geologiske særpreget og hensynet til sjøfugl. Tiltaket innebærer ikke økt arealbeslag sammenliknet med dagens situasjon og øker svakt avstanden mellom hytte og sjøen mot vest. Hytta skal videre punktfunderes for å begrense naturinngrepet. Omsøkt hytte følger en tradisjonell byggeskikk for området, med saltak, dempet landskapsprofil og bruk av treverk på fasaden. Området rundt består av hus fra tradisjonelle kystbruk, samt hytter bygget i perioden 1950-2020-tallet. Hva som legges i «tradisjonell» byggeskikk for området, kan derfor diskuteres, men noen fellestekk er; treverk, salttak/puttak og nedtonet landskapsuttrykk. Vurderingen av landskapspåvirkning og hensynet til omkringliggende ubebygde natur- og friluftsområder, tillegges derfor vekt.

Etablering av bad/toalett

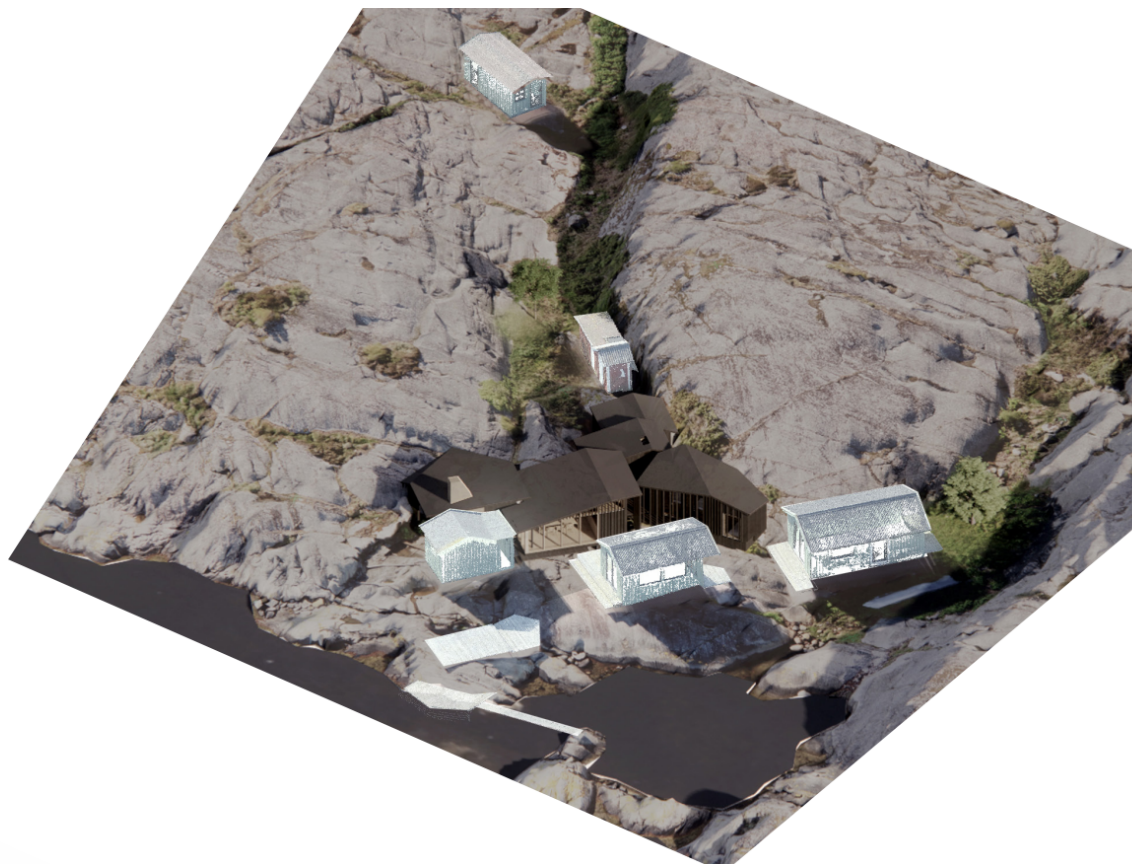
Dagens hyttebebyggelse har ikke innlagt vann/avløp. Forvalter viser til vedtak i 2023, og ser ikke at premissene for tillatelse er vesentlig endret fra da til nåværende søknad. Utvidelsen i 2023 var planlagt mot sjøsiden fra hytta «Sjøblomsten», men det i nåværende søknad planlegges bad/toalett i tilknytning til hovedsoveværelse i bakkant av bygningsmassen. Ny plassering er tegnet delvis over littoralbasseng/fuktområde som løper øst-vest på eiendommen. Bilder fra 1990-tallet viser et større område med åpnnet vannspeil, men at området gradvis gror igjen. Dette er en naturlig utvikling i området, og ses i flere små ferskvannsbasseng på Styrmannsholmen. Foruten den fysiske endringen ved at det punktfunderes pillarer i bassenget, vil påvirkningen primært være utskygging. Dette

vurderes ikke nødvendigvis negativt for organismer som lever i vannet, men kan innebære en lokal forandring i varme/tørre perioder.

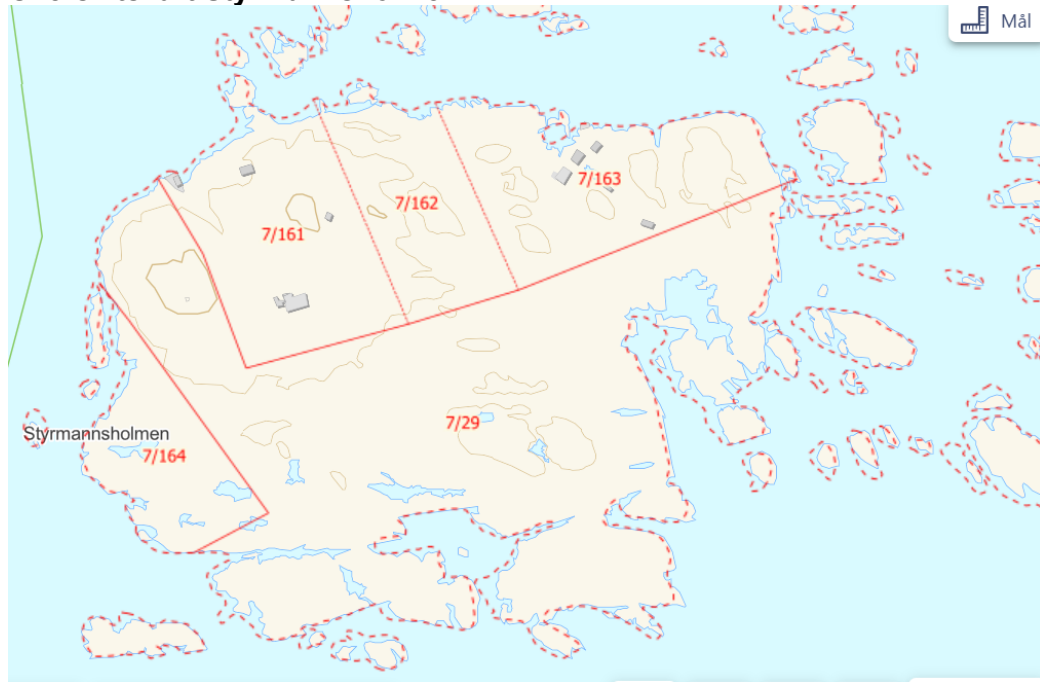
Forvalter legger til grunn at eiendommen ikke har innlagt vann og avløp og at det tillates utvidelse av bygningsmassen fra 78 til 86 kvm. ifbm. byggetiltakene, jf. forskriften § 3 fjerde ledd a.) med tilhørende retningslinjer (Forvalningsplan (2019), s. 58), gjengitt ovenfor.

Visualisering av eksisterende bygg og anlegg, samt ny hytte på Portørveien 202

98

Oversiktskart Styrmannsholmen

Vurdering etter naturmangfoldloven §§ 8-12

§ 8 – kunnskapsgrunnlaget

Naturtyper, artsmangfold og fremmede arter på land ble kartlagt av Biofokus i 2013 i forbindelse med forarbeidene til Jomfruland nasjonalpark. Som del av samme forarbeid ble landskapsverdier vurdert av Asplan Viak i 2014. Plantelivet på eiendommen ble kartlagt av Bjørn Erik Halvorsen i mai 2019, som del av byggesøknad (ikke realisert). Styrmannsholmen er kartlagt som kystlynghei og det ble i april 2022 ferdigstilt en egen skjøtelsesplan for Styrmannsholmen og Larsholmen på oppdrag fra nasjonalparkstyret. Rapporten inneholder artsliste og påpekte tilstedeværelse av rynkerose og vinterkarse på areal innenfor gbnr. 7/163. Artene er «kjente» fremmedarter i kystnære områder og særlig rynkerose forekommer flere steder på holmene rundt. Nasjonalparkstyret har startet bekjemping av større forekomster, men kartlegger stadig nye planter. Frø, frukter og plantedeler transporteres lett med sjøen og kan spres over store avstander. Det er et åpent landskap på Styrmannsholmen med en stor andel åpent fjell, og flyfoto gir relativt god oversikt over området.

Nasjonalparkstyret startet i 2023 restaurering av kystlynghei på holmen. Det er gjennomført krattrydding og lyngsviing i to omganger. Etter planen slippes beitedyr på sensommeren 2026.

I selve tiltaksområdet er det et mindre littoralbasseng i søkket som ligger vest-øst på eiendommen. Den naturlige utviklingen for dette bassenget er gradvis gjengroing. Bilde fra 1967 i vedleggene til søknaden (redegjørelse for eksisterende bygninger), viser åpent vannspeil i nesten hele fjellskorten. En sammenlikning med flyfoto viser tilsvarende utvikling for flere områder på holmen. Grunnet den naturlige utviklingen av bassenget, vurderes ikke en delvis utskygging av bassenget som utelukkende negativt.

Det er ikke påvist rødlistearter i tiltaksområdet, men hensynet til geologi og svaberg vektet i vurderingen. Mot nord er det spor etter et større bål i strandsonen som har påført noe skade. Ut over dette er det ifbm. eksisterende bygningsmasse boret og etablert flere jernstaker og

forankringer i svaberget. De fleste skader og inngrep er svært gamle og etablert lenge før nasjonalparken ble opprettet. Som en del av tiltaket, bør alle ubrukke, gamle og skadde forankringer fjernes fra eiendommen. Stakene kappes ev. jevnt med berget. Dette har både visuelle og sikkerhetsmessige fordeler.

Marin natur er kartlagt etter DN-håndbok 19 i 2011. Sjøbunnen nord for tiltaksområdet (gbnr. 7/163) består av bløtbunnsområder, med overgang av ålegrasseng mot nord-vest. Området er viktig for sjøfugl og en rekke marine arter. Mot øst og sør går havbunnen over i mer sand, før tareskogen overtar mot sør og øst. I likhet med havområdene i Jomfruland nasjonalpark er bløtbunn, tareskoger og ålegrassenger utsatt for en rekke påvirkningsfaktorer lokalt, regionalt og globalt som øver press på naturtypene. Avløp, arealendringer, erosjon fra landbruket og klimaendringer er noen av de store driverne. Bevaring av intakte områder er derfor viktig for fremtiden og mengden påvirkninger bør holdes til et absolutt minimum.

Forvalter har siden oppstart av arbeidet med kystlynghei i 2023 hatt flere befaringer på Styrmannholmen og nasjonalparkstyret har økt fokuset på de marine områdene i nasjonalparken. Kunnskapsgrunnlaget vurderes som tilstrekkelig for å fatte vedtak og § 9 om føre-var-prinsippet kommer ikke til anvendelse.

§ 10 – økosystemtilnærning og samlet belastning

Det er åtte bebygde fritidseiendommer i nasjonalparken. På Styrmannsholmen ligger det to bebygde eiendommer. Naboeiendommen, gbnr. 7/161 har allerede innlagt vann og avløp, samt et samlet bebygd areal på over 100 kvm. Dette innebærer at det ikke vil bli gitt tillatelse til nye byggetiltak på denne eiendommen., jf. retningslinjer til § 3 fjerde ledd a.). På de resterende bebygde fritidseiendommene er det ikke tilsvarende situasjon med flere mindre, spredte bygninger og de fleste har i dag offentlig vann og avløp. Riving og reetablering, tillatelse til etablering av vann og avløp og tilhørende utvidelse med 8 kvm på gbnr. 7/163 ikke vil innebære økt samlet belastning. Tiltaket innebærer ikke økning i BYA eller BRA, sammenliknet med allerede gitte tillatelser og eksisterende bygningsmasse. Videre vil tiltaket bidra til økt tilgjengelighet for allmennheten, samt at eiendommen får en bedret sanitærsituasjon. Det er påregnelig at ny hytte med økte bedre fasiliteter øker antall bruksdøgn, men med off. vann og avløp vil økt bruk ikke medføre økt forurensning eller slitasje utover dagens nivå.

§ 11 – kostandene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Anleggsarbeidet skal ikke medføre forringelse av natur- eller landskapsverdier. Det skal iverksettes avbøtende tiltak før ev. skade oppstår. Det settes vilkår om fotodokumentasjon før og under arbeidet, samt fotodokumentasjon og felles befaring når arbeidet nærmer seg slutten. Ev. skader og utbedringer som følge av arbeidet, bæres av tiltakshaver.

§ 12 – miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Geologien er en viktig del av landskapsverdiene på Styrmannsholmen og det tillates ikke sprenging. Byggeområdet ligger svært tett på brygge/sjø, som kan benyttes ved inn/uttransport. Dersom det er behov for motoriserte kjøretøy under anleggsarbeidet, må dette søkes om separat. Terrenget skal videre beskyttes mot skade. Og gjennomføres på en slik måte at det ikke settes spor og merker fra anleggsarbeidet på svaberg og store steiner. Ev. gravearbeider i forbindelse med etablering av pumpekum skal tilbakeføres og tiltakshaver skal håndtere ev. planterester fra rynkerose på en forsvarlig måte, som hindrer videre spredning. Det er derfor viktig at tiltakshaver dokumenterer arbeidet og vilkårene med

før og etter-bilder. Det skal videre gjennomføres felles befaring med entreprenør og nasjonalparkforvalter før arbeidet starter opp før tiltakene er sluttført.

Konklusjon

En samlet vurdering av søknaden tilsier at tiltaket vil innebære en forbigående forstyrrelse i selve anleggsperioden. Påvirkning etter legging og graving av vann og avløp vil etter kort tid være rettet, da bølgepåvirkning og begroing flytter masser. Under riving og bygging vil det forekomme noe støy. Selve hytta vil få en økt visuell landskapspåvirkning sett fra vest, hvor lysåpninger mellom dagens spredte bygninger vil forsvinne, samt en økning i mønehøyde på ca. 1 meter (over havnivå). Den nye fasaden mot vest medfører ikke økt veggliv mot sjøsiden, sammenliknet med summen av dagens tre hytter. Samtidig innebærer konsentrasjon av bygningene en vesentlig forbedring for allmennhetens bruk av det statlig sikra friluftsområdet og resten av Styrmannsholmen, hvor den privatiserende effekten av det østlige annekset forsvinner helt. Dette medfører økt tilgang til grunne områder øst på holmen. Fra øst vil hytta gli mer inn i landskapet en dagens bebyggelse.

Sett fra sør og vest vil ny hytte innebære en middels endring i landskapsopplevelsen. Hovedårsaken er at ny hytte flyttes litt høyere i landskapet. Takets utforming kompensere noe for dette, ved at det i stor grad er tilpasset landskapet. Dagens hytter ligger lavt i landskapet, noe som også har gjort og gjør eiendommen sårbar for stormflo. Den økte høyden vurderes som en akseptabel løsning mht. sikkerhet mot naturskade, opp mot verneverdiene i området.

Eiendommen er i dag enkelt fundamentert, og selv om en ny hytte vil følge moderne krav til fundamentering og forankring, innebærer bygging som omsøkt liten endring i arealbeslag og negativ naturpåvirkning. Tiltaket anses ikke å innebære et nytt tyngre naturinngrep, sammenliknet med dagens situasjon. Tiltaket vurderes samlet sett å ikke være i strid med formålet med vernet (med særlig fokus på sjøfugl, geologisk særpreg og tyngre naturinngrep), eller i strid med allmennhetens adgang til et naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Foto av eksisterende bebyggelse, fotografert 11.05.2026

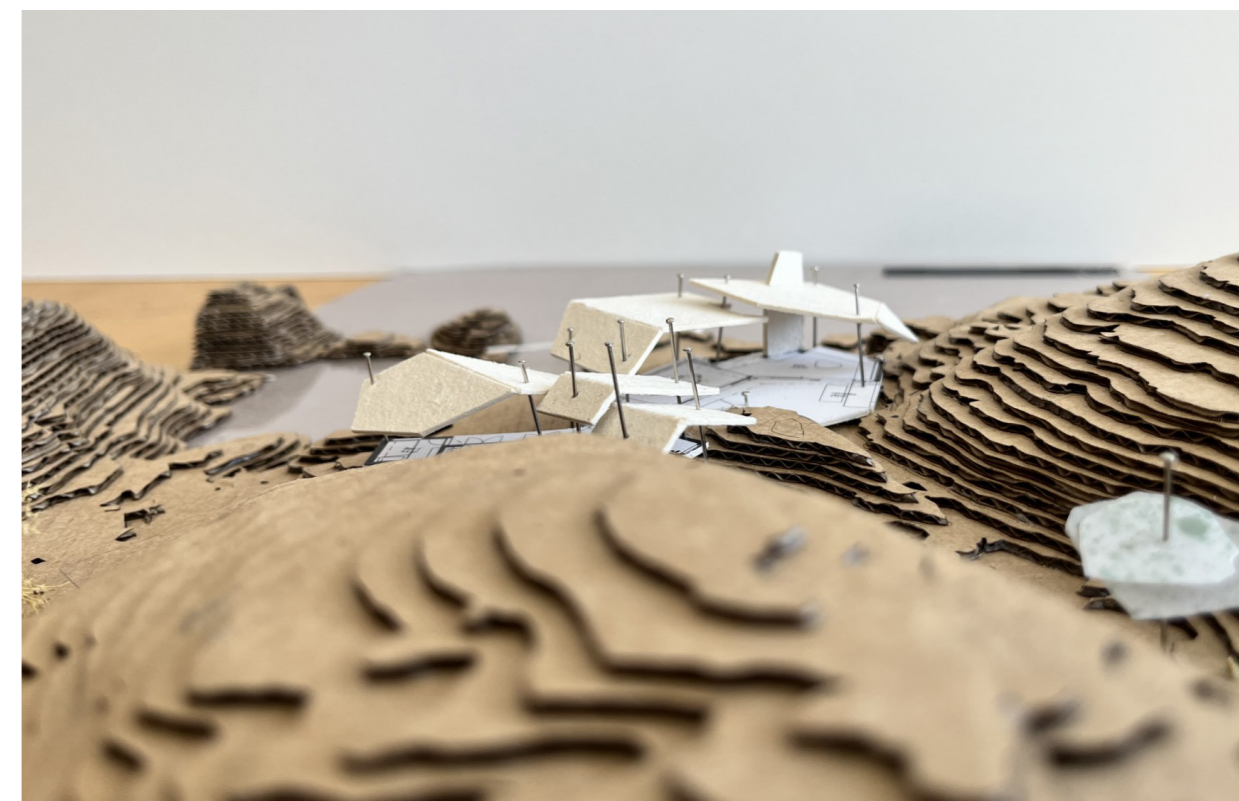
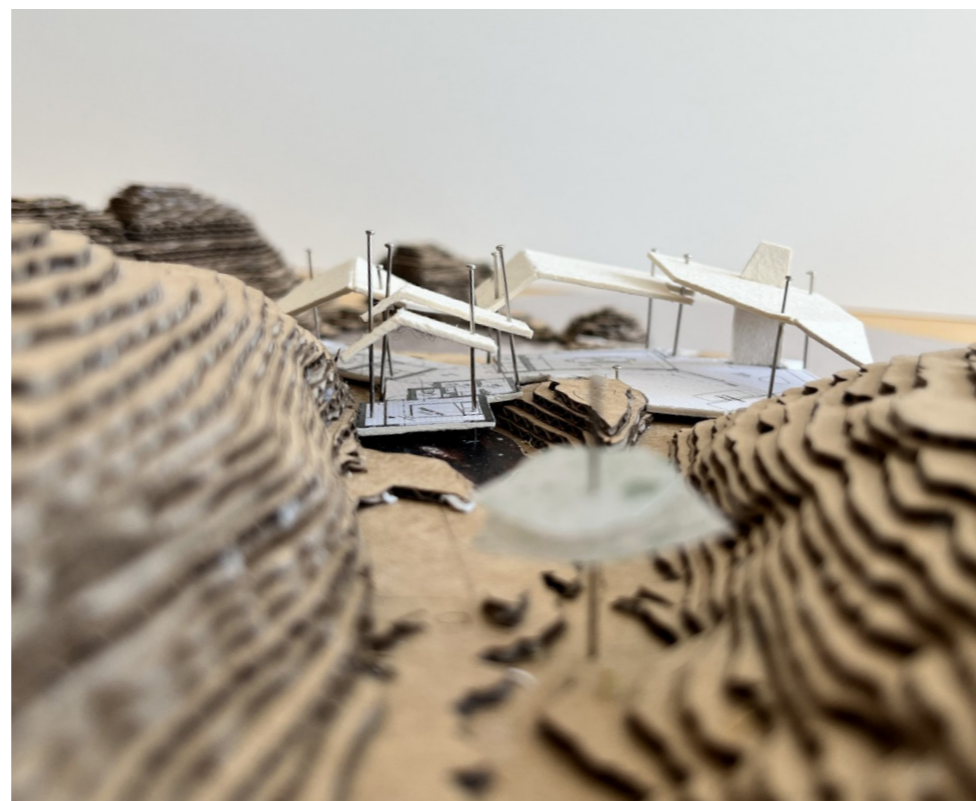
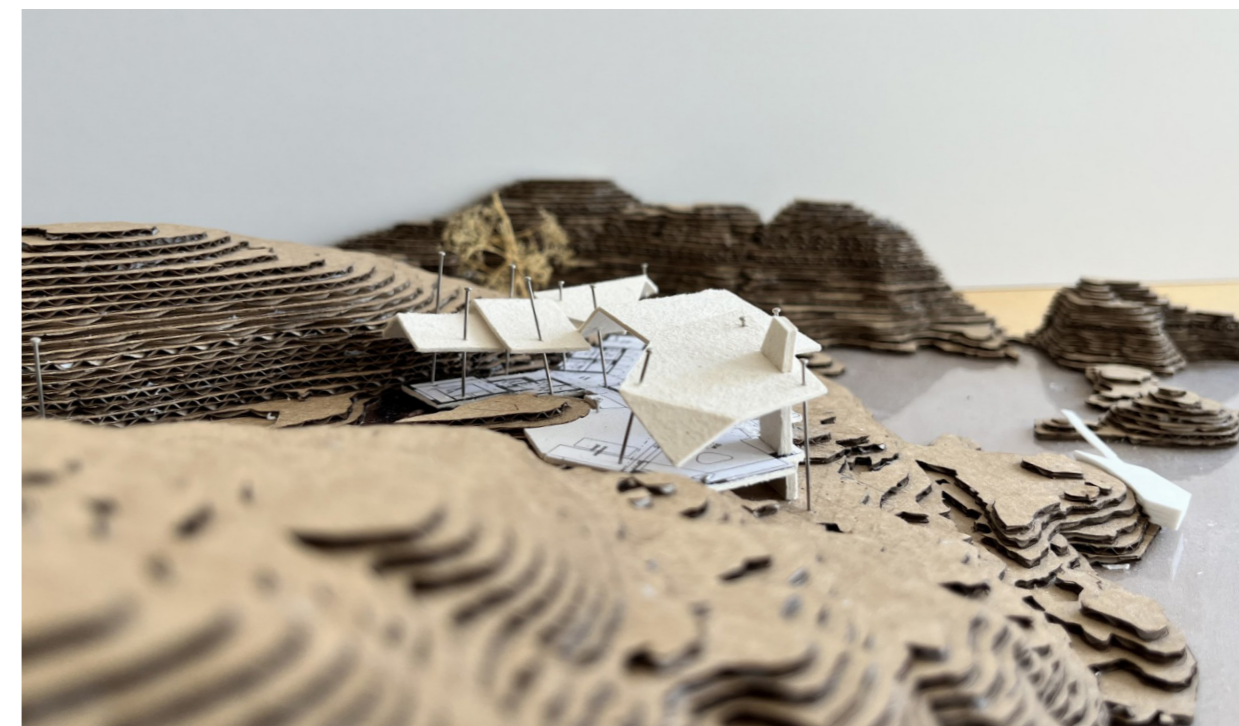

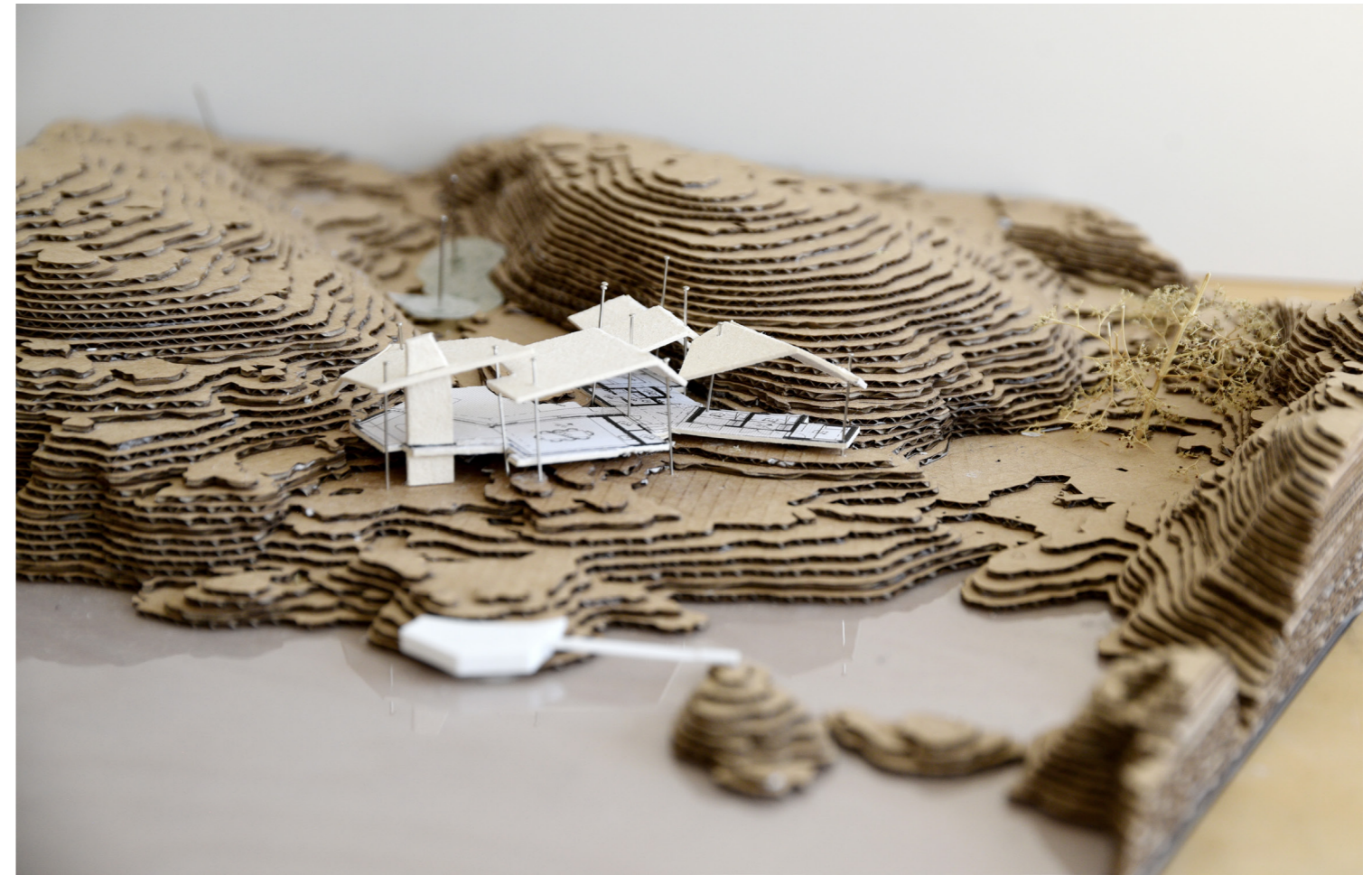
Modellbilder

Gjennom studier i fysisk modell har vi jobbet frem en takform vi mener er beskrivende for planen og stedet. Et undulerende taklandskap - som et nikk til den eksisterende bebyggelsen, Bengt Espen Knutsens hytte på Portør og svabergene.

Eksisterende hyttebebyggelse, sett fra sjøen/ nord

Erstatningshytte, sett fra sjøen/ nord

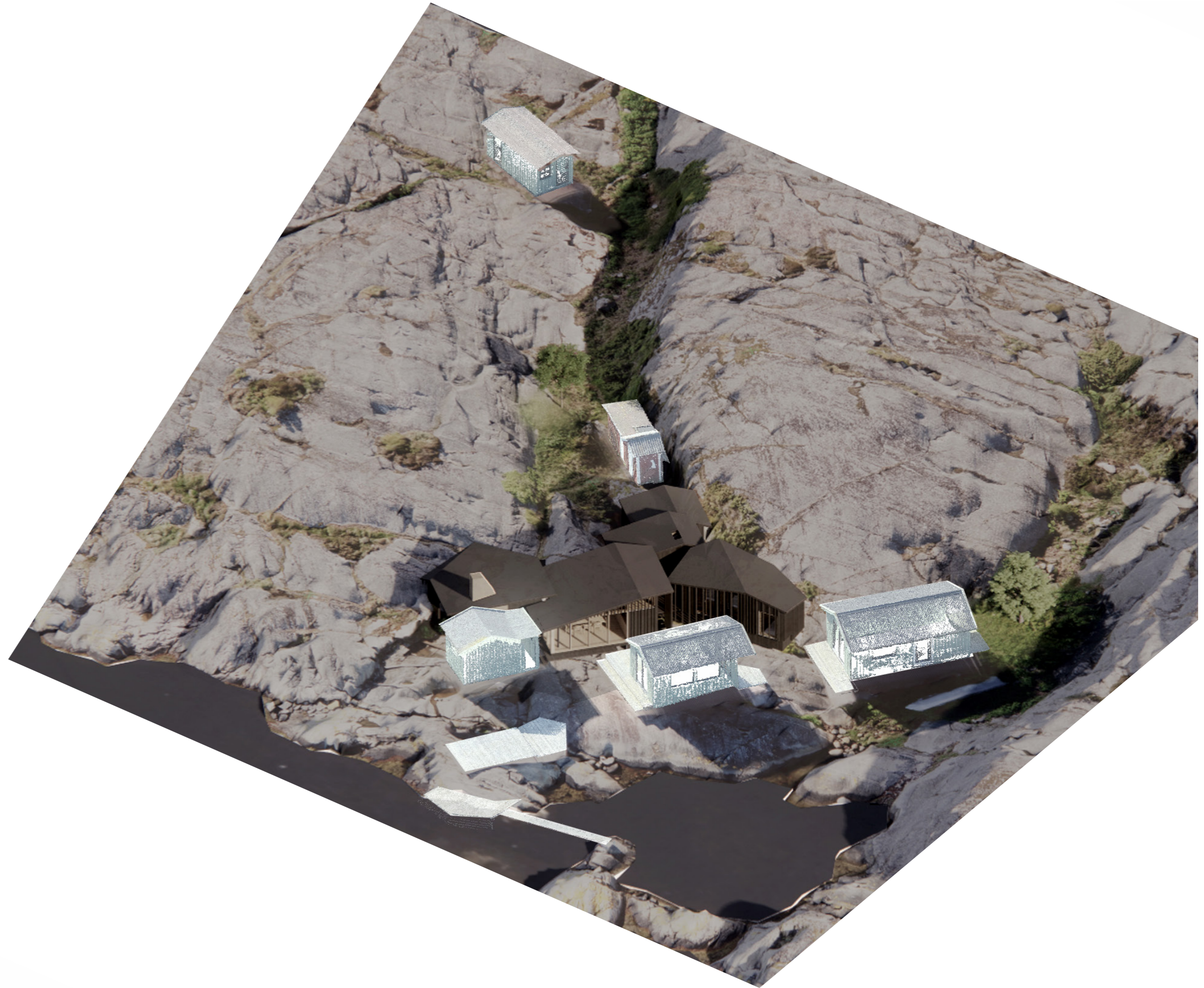

Eksisterende hyttebebyggelse, sett fra friområde/ sør

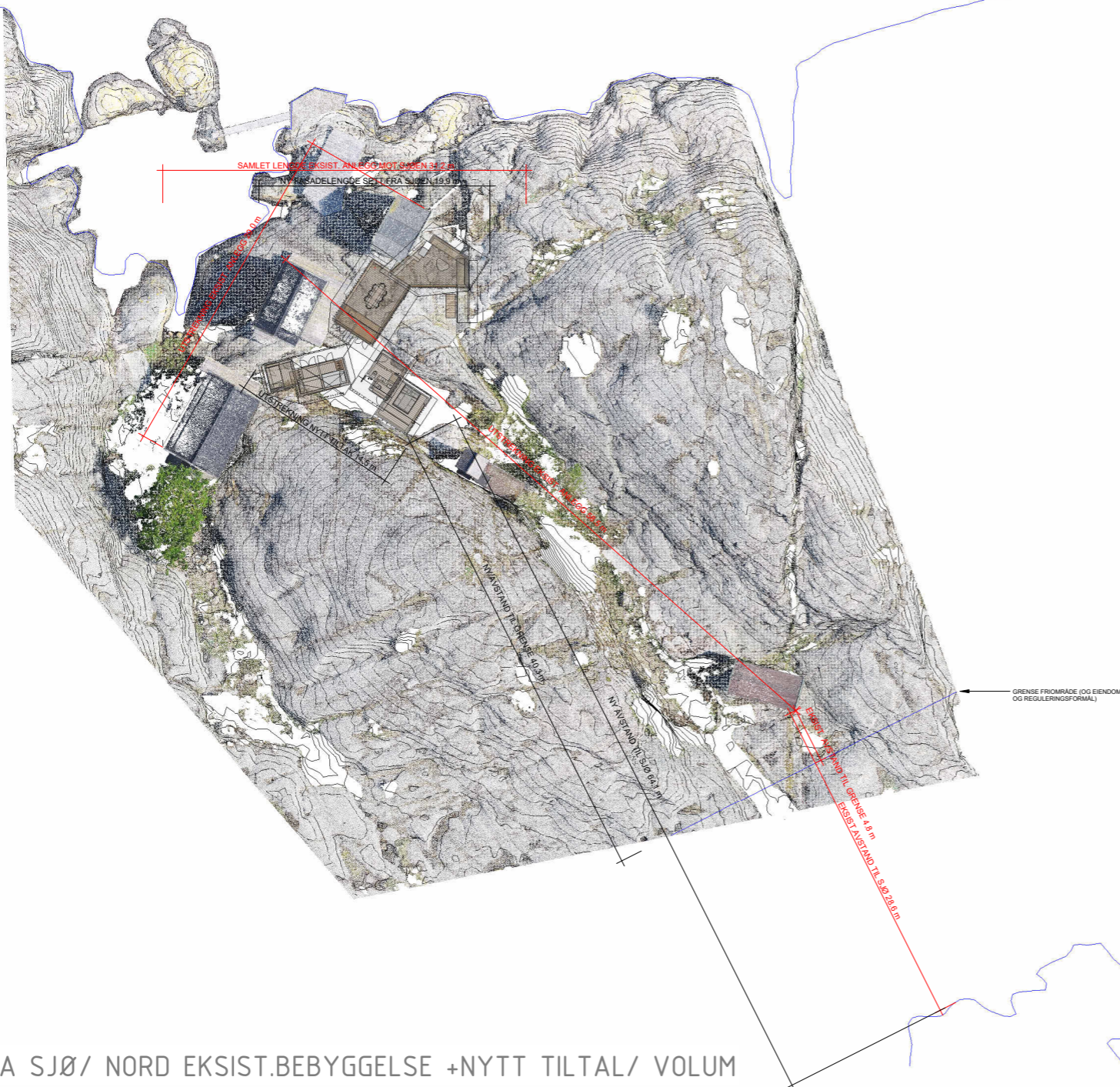

Erstatningshytte, sett fra friområde/ sør

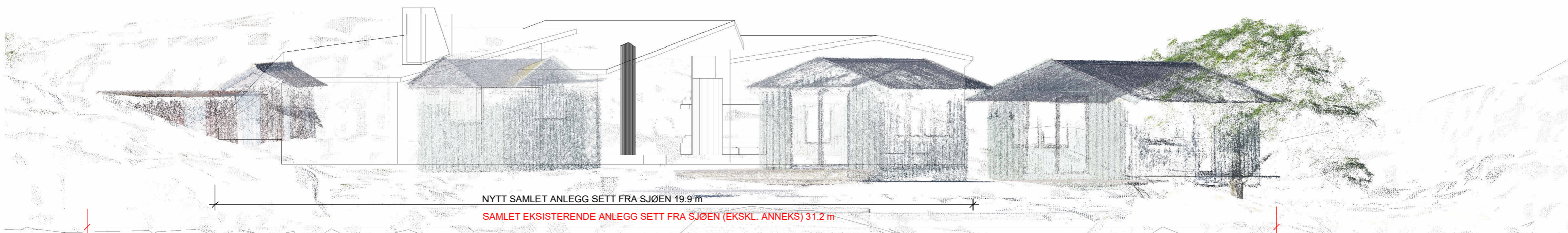
De 5 eksisterende byggene som i dag ligger spredt nord på eiendommen, i kløften og mot sør/ friområdet, erstattes med samme areal, konsentrert i nord og trukket lenger unna sjøen.

3d-skisse av oppmålt terreng og bebyggelse vist sammen med nytt tiltak

1 OPPERISS FRA SJØ/ NORD EKSTIST.BEBYGGELSE +NYTT TILTAL/ VOLUM
1 : 100

Jomfruland nasjonalparkstyre,
v/ Eirik Dobbedal Johansen,
eirik.dobbedal@statsforvalteren.no

06.05.2026

Byggesak
Kragerø kommune
v/ saksbehandler Stefan Hovden
byggesak@kragero.kommune.no

Kommunens saksnr: 25/4817
Tiltak: Erstatningshytte, inkl. etablering av våtrom og tilkobling til vann og avløp
Eiendom: 7/163, Portørveien 202, 3788 Stabbestad
Byggherre: Sundsbø Alnæs
Arkitekt og ansvarlig søker: Lund Hagem Arkitekter AS

SØKNAD OM TILLATELSE TIL TILTAK (RAMMESØKNAD)

Tiltaket gjelder erstatningshytte på Styrmannsholmen, inkludert etablering av våtrom og tilkobling til vann og avløp.

Bakgrunn

Eiendommen utgjør et areal på 11 087,5 m² og er i dag bebygget med 5 mindre bygg med saltak og malt trepanel. Videre er det gitt rammetillatelse til tilbygg for våtrom på 8 m² bebygd areal (BYA). Noe av bebyggelsen er oppført før inntreden av Plan- og bygningsloven (med iverksettelse 01.01.1966), og andre deler er omsøkt og gitt tillatelse til i 1969. Arealoversikt under viser lovlig oppført og tillatt areal (inkluderer all eksisterende bebyggelse med unntak av vedskjul, da det ikke er funnet dokumentasjon på at dette er omsøkt). Det vises til vedlegg F03 for redegjørelse knyttet til tidligere byggesaker og lovlig oppført areal.

Bebygd areal, ref. vedlegg D02

Eksist. hytte, Sjøblomsten	30	m ²
Eksist. hytte, Nøstet	19	m ²
Eksist. Anneks, Lillebo	13	m ²
Eksist. utedo / bod	2	m ²
Eksist. sjøbod	14	m ²
Sum, BYA	78,0	m²
Tillat våtrom	8	m ²
Sum, BYA	86	m²

Det foreslås å rive alle de 5 eksisterende bygningene og erstatte disse med én ny hytte. Det er behov for å legge inn vann og avløp, samt generell bygningsmessig oppgradering.

Eiendommen er avsatt til LNF i kommuneplanens arealdel (KPA), og er omfattet av båndleggingssone H720 – vern etter naturmangfoldsloven. Tomten ligger innenfor strandsonens 100-metersbelte. Tiltaket vil være i strid med byggeforbud i pbl.§1-8 annet ledd (forbud mot tiltak langs sjø) og LNF-formålet, og er derfor betinget av dispensasjon (jmf. pbl. §19-2) for å kunne gjennomføres. Det vises til vedlegg B01 OG B02.

Stedlige forhold

Tomten ligger nordøst på Styrmannsholmen, med adkomst/ brygge og hovedvekten av bebyggelsen mot en liten bukt mot nord. Gjennom et markert lavbrekk, er det også utsikt sørøst, mot åpent hav, og det ligger et anneks på denne søndre delen av tomten. Eksisterende bebyggelse, terreng og trær er punktskysscannet. Eksisterende trær vil bevares, og eksisterende topografi har vært premissgivende for utforming av ny bebyggelse, med lett punktfundamentering og ingen sprengning.

Den sentrale delen av tomten kjennetegnes av to "kløfter"/lavbrekk definert av markante høydedrag/ koller i nordvestlig - sørøstlig retning. Ved eksisterende bebyggelse og bryggeanlegg i nord, faller terrenget gradvis mot sjøen med svaberg. Dette småkuperte landskapet kjennetegner hele den nordlige delen av Styrmannsholmen, mens det er partier som er flater/ har større landskapsformasjoner sentralt på øya. Mot sørøst er øya omgitt av flere mindre holmer og skjær.

Gjennom undersøkelse av artskart fremkommer det at det ikke registrert funn på eiendommen av arter som er kritisk truet, sterkt truet, sårbar eller nært truet, eller naturtyper. Kart fra naturbase viser at store deler av Styrmannsholmen er kystlynghei. Den delen av eiendommen der det skal gjøres tiltak knyttet til riving og erstatningshytte, ligger utenfor denne naturtypen. I strandsonen er det bløtbunnsområder av lokalt viktig verdi. Søndre del av Styrmannsholmen er del av et statlig sikret friluftsområde («Portør»), men eiendommen ligger på utsiden av dette. For ytterligere beskrivelse av tomt og kontekst, vises det til vedlegg Q01 Stedsanalyse.

Omsøkt tiltak

Plassering

Målet med oppgraderingen av den eksisterende fritidseiendommen, er å forbedre funksjonalitet og kvalitet, samtidig som man ivaretar og respekterer omkringliggende landskap og natur. Dagens bygningsmasse ligger spredt og er i svært dårlig teknisk stand og preges av upraktiske og lite fleksible løsninger.

Motivasjonen bak å rive og erstatte eksisterende hyttebebyggelse er ikke bare behovet for modernisering, men også et ønske om å optimalisere mht. stedets kvaliteter og utfordringer. Sentrale premisser for utformingen har vært å skape uterom med le og sol, og ulike utsiktsforhold og rommelige situasjoner.

Etter innspill gitt i forhåndskonferanse (22.01.2025) og møte med nasjonalparkforvalteren (16.03.2025), har prosjektet blitt tegnet om, slik at også anneks i sør rives og innarbeides som del av den nye erstatningshytta. Dette vil gi en betydelig økning i avstand til – og reduksjon i eksponering mot – friluftsområde og sjø i sør.

Også vedskjul og utedo rives, og arealet av sistnevnte integreres i erstatningshytta. Erstatningshytta legges også lenger unna sjøkanten i nord, med plassering mellom to av høydedragene, for å få le for vind, og samtidig tilgang på sol og utsikt.

Samlet bidrar dette til betydelig mindre spredning og mindre privat sfære. Bebyggelsen samles i et mer skjermet område, noe som gir bedre landskapstilpasning og redusert visuell eksponering. Den foreslåtte plasseringen gir større avstand til den delen av eiendommen som er registrert som naturtypen kystlynghei og friluftsområdet i sør. Utforming og uttrykk vil tilpasses og underordne seg landskapet.

Uttrykk og materialer

Karakteristisk for prosjektet er takene: Et undulerende taklandskap - som et nikk til den eksisterende bebyggelsen, Bengt Espen Knutsens hytte på Portør og svabergene, tilpasses prosjektet til omgivelsene på en skånsom måte, og silhuettvirkningen reduseres.

Tiltaket er prosjektert med tanke på å redusere antall bygningskropper. Vårt hovedgrep er å samle bebyggelsen, samt at plasseringen av disse vil gi en mindre eksponering mot sjøen – enn ved dagens situasjon.

Den nye hytten er planlagt kledd med mørkt treverk i kombinasjon med konstruktivt stabiliserende murte eller støpte elementer, som passer inn i naturens palett. Glasspartier er trukket innunder tak og ligger dermed skyggefullt, i tillegg til at det vil være spilekledning foran mange av dem og benyttes glass med lite refleksjon. De vil derfor ikke skape sjenerende refleksjoner fra sjøen eller friluftsområdet. Alle detaljer, slik som vinduer og dører, taknedløp osv. vil holdes i samme mørke palett som eldes pent og med tiden får en naturlig patina. Bebyggelsen vil punktfunderes, slik at eksisterende svaberg, littoralbasseng og overvann kan fortsette under bebyggelsen som i dag. Omfanget av plattinger reduseres; eksisterende brygge beholdes som i dag, mens nærliggende frittliggende platting fjernes, og erstattes av plattinger/ gangbaner som kun ligger ifm. bygget.

Det er godkjent etablering av vann- og avløpsanlegg med tilknytning mot kommunalt anlegg, men ikke gjennomført. Dette vil bli gjort som del av byggetiltaket.

Høyder

Det bemerkes at ettersom eiendommen ikke er avsatt til byggeområde, er tiltaket ikke betinget av dispensasjonssøknad fra kommuneplanens arealdel §1.0 (bestemmelse om at c+ 2.5 er laveste tillatte kotehøyde for ferdig gulv i ny bebyggelse). Eksisterende bebyggelse har som beskrevet i vedlegg F02, vært utsatt for stormflo, som flyttet på byggene, og de er i dag festet med kjettinger til svaberget. Når bebyggelsen trekkes lenger unna vannet, og terrenget stiger gradvis opp fra vannkanten, blir naturlig nok bebyggelsen noe høyere enn eksisterende bebyggelse. Høyden på bebyggelsen tilstrebes å være så lav som mulig, med skrånende tak som møter stedets formasjoner og høydedrag.

Oppsummering

Oppsummert innebærer tiltaket færre bygninger, en konsentrasjon av bygningsmassen og samme bebygd areal som i dag. Det frigjør verdifullt strandareal og begrenser den private sfæren rundt hytta. Samtidig er det ønske om å bevare karakteren bebyggelsen har i dag med sine små volumer og saltak. Takflaten er satt sammen av flere skåtak, og volumet brutt opp i flere mindre volumer. Dette bidrar til å redusere opplevd skala og gi noe av den samme «landsbykarakter» som stedet har i dag.

Særlige vurderinger knyttet til nasjonalpark, forvaltningsplan og skjøtselsplan

Styrmannsholmen er del av Jomfruland Nasjonalpark og dens forvaltningsplan, og søknad skal derfor sendes til Nasjonalparkstyret for godkjenning (forut rammesøknad). Området er vernet mot inngrep, herunder oppføring og ombygging av varige bygninger og anlegg. Iht. «Forskrift om vern av Jomfruland nasjonalpark» (16.12.2016), §3, kan forvaltningsmyndigheten gjøre unntak og etter søknad gi tillatelse til: *c. Riving av eksisterende bygninger, anlegg og innretninger, og oppføring av nye med samme størrelse og for samme bruk.* I «Forvaltningsplan Jomfruland nasjonalpark 2019» fremkommer følgende av retningslinje til § 3.c:

Det kan gis tillatelse hvis tiltaket ikke har vesentlig negativ landskapsvirkning, er negativt for allment friluftsliv eller kan være til skade for naturverdier. Dersom det er dokumentert at ny plassering vil være en fordel verneverdiene, kan ny plassering godkjennes.

Den nye hytten er planlagt med areal tilsvarende den bebyggelsen som rives (ca. 78 m² BYA, ekskl.vedkjul) og godkjent tilbygg for bad (8 m² BYA), ca. 86 m² BYA totalt, og er godt innenfor maks. 100 m² ihht. forskriftene for Jomfruland Nasjonalpark. Bruken vil også være den samme. Det bemerkes at bebygd areal på eiendommen er oppgitt til å være 77 m² i Forvaltningsplan Jomfruland nasjonalpark 2019, men basert på oppmåling/ punktsky, stemmer ikke dette med faktisk bebygde areal, som redegjort for i vedlegg F02 og D02.

Vi har vurdert de bestående byggene i for dårlig stand til å bygge videre på eller oppgradere. Intensjonen bak oppføringen av nytt hytteanlegg er derfor å oppnå et mer funksjonelt anlegg som i større grad

underordner seg omgivelsene i areal/ utstrekning og materialbruk. I utviklingen av prosjektet har følgende vurderinger vært vektlagt:

- Tiltaket skal ikke skape en privatiserende effekt eller hindre allmenheten sin frie ferdsel i strandsonen
- Omsøkt tiltak skal forbedre den landskapelige situasjonen ved å være mindre dominerende, ha mindre synlighet og fremtoning mot omgivelsene og virke mindre privatiserende

Under er det redegjort for tiltakets virkninger mht. landskap, allment friluftsliv og naturverdier.

Landskapsvirkning

Eksisterende bebyggelse består av 3 bygg ved bukta i nord, en bod (utedo+vedskjul) i kløften og et annekset i sør. Alle foreslås revet og samlet i ett erstatningsvolum ved bukta i nord, men trukket lenger unna sjøen enn bebyggelsen som ligger der i dag.

Ny bygningsmasse vil dermed bli mindre dominerende i landskapet enn dagens spredte bygningsmasse. Rivingen av annekset i sør er spesielt heldig for det åpne svabergområdet mot sør. Videre vil takform og materialer i større grad samspille med landskapsformasjoner- og farger.

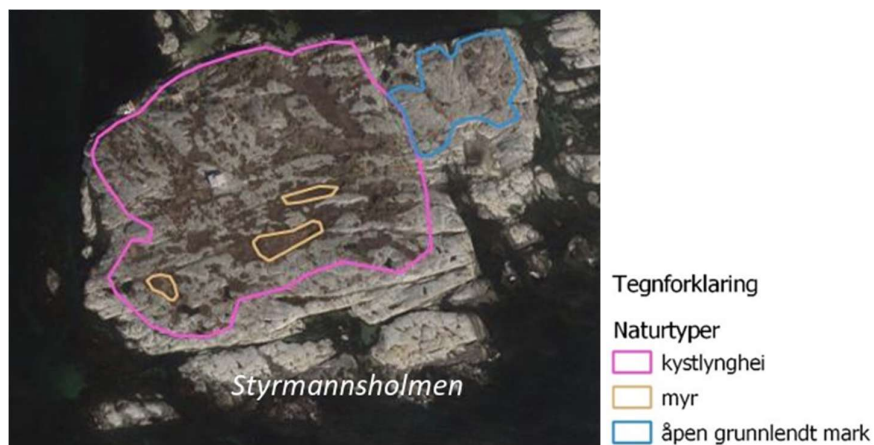
Tiltaket kan gjennomføres uten behov for sprenging eller andre inngripende terrengingrep. Eksisterende trær på tomten bevares.

Allment friluftsliv

Sanering av eksisterende bygg og reduksjon i antall bygninger, samt økt avstand til sjø, frigjør verdifullt og attraktivt strandsoneareal. Særlig riving av annekset i sør vil være svært positivt for nasjonalparken og det statlige sikrede friluftsområdet «Portør».

Naturverdier

Det er utarbeidet en skjøtelsesplan for Styrmannsholmen. Naturkvalitetene knytter seg i stor grad til kystlynghei, som dekker den største andelen av arealet, og er en sterkt truet naturtype, som tidligere ble holdt åpen gjennom beite. Etter at den tradisjonelle bruken opphørte, har området grodd igjen, noe som truer naturverdiene. Skjøtelsesplanen anbefaler derfor restaurering gjennom rydding, sviing og beiting for å gjenskape et åpent lyngheilandskap. Målet er å etablere en langsiktig drift som hindrer ny gjengroing og sikrer det biologiske mangfoldet. Omsøkt tiltak ligger utenfor kystlynghei-området (og lenger unna det enn eksisterende hyttebebyggelse), og vil ikke være til hinder for tiltakene som foreslås i skjøtelsesplanen.

Skjøtelsesplanen omtaler også littoralbassengene på øya, hvorav ett ligger i forbindelse med omsøkt tiltak. Det største artsmangfoldet på Styrmannsholmen finnes rundt littoralbassengene og i sumpområdene rundt. Som forvaltnings- og bevaringsmål er det beskrevet at artsmangfoldet i og rundt helofyttsumper og i littoralbasseng skal opprettholdes på dagens nivå, og videre:

Styrmannsholmen: Sonen utenfor kystlyngheia og ut til sjøen skal opprettholde forekomster av småbiotoper som helofyttsumper, littoralbasseng, fragmenter av strandeng og åpen grunnlendt mark, og tilstanden skal bedres ved ekstensivt beite i kombinasjon med manuell rydding.

Gjennom sanering av eksisterende bebyggelse og en ny konsentrert bebyggelse, vil omsøkt tiltak frigjøre verdifullt areal i sonen omtalt over. Et av de nye bygningsvolumene legges delvis over littoralbassenget. Men det vil være hevet over og stå på et fåtall punktfundamenter, og således ikke påvirke bassenget. Det bemerkes at bassenget tidvis er tomt/ tørker ut, ved lengre varme-/tørkeperioder. Bebyggelse delvis over bassenget vil gi skygge og senke temperaturen på varme dager, og slik være positivt for bassenget og artene her.

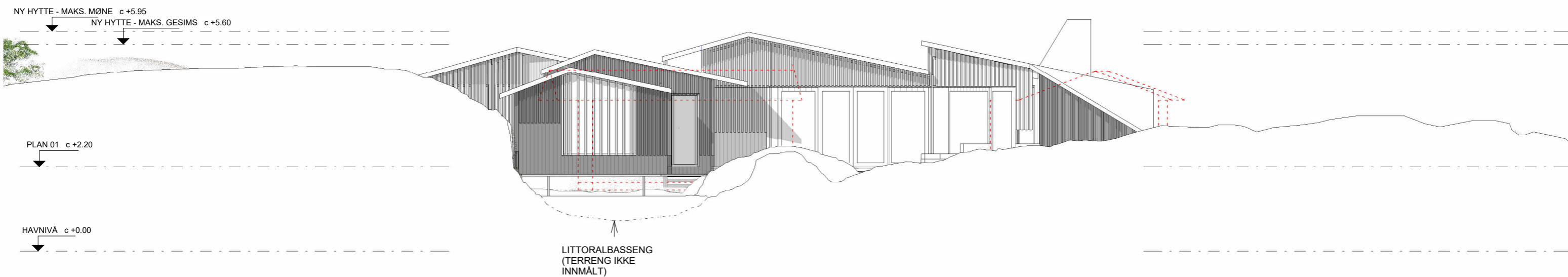
Konklusjon

Oppsummert medfører tiltaket en konsentrasjon av bygningsmassen og forbedring av dagens situasjon for allmennheten og friluftsjnteresser, og påvirker ikke landskap eller naturverdier negativt. På bakgrunn av dette mener vi at ny plassering vil være en fordel for nasjonalparkens verneverdier.

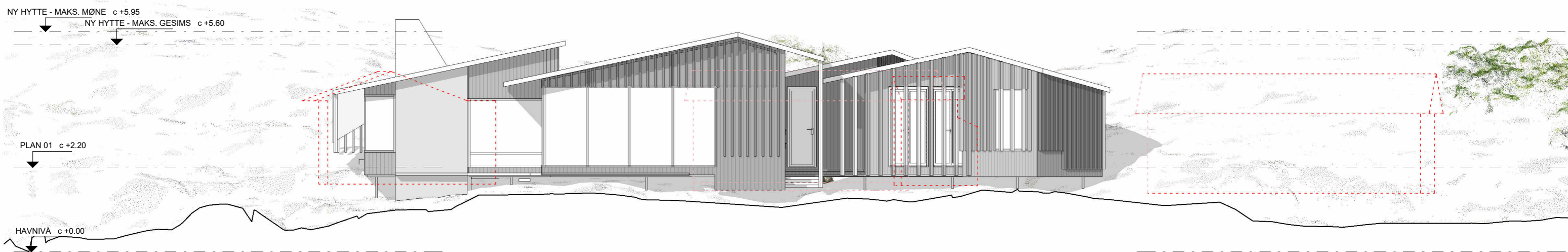
Vi imøteser deres behandling, og ber om dere sier fra dersom det er ønskelig med supplerende informasjon.

Med vennlig hilsen

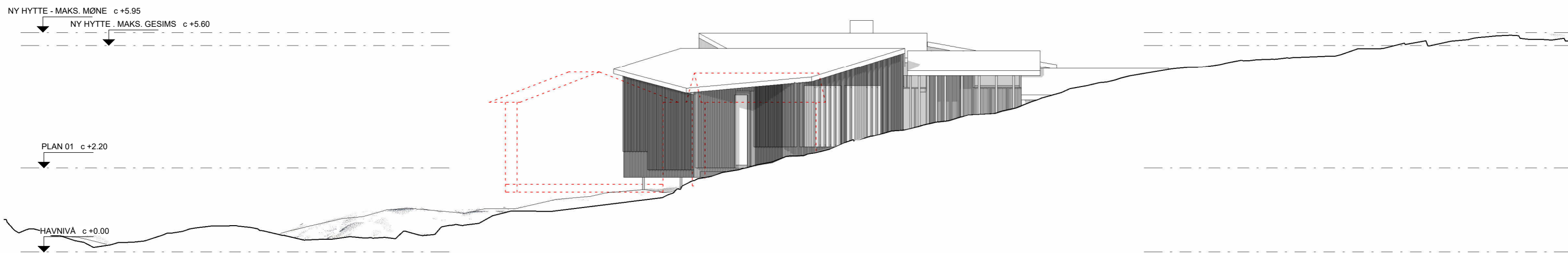
Lund Hagem Arkitekter AS

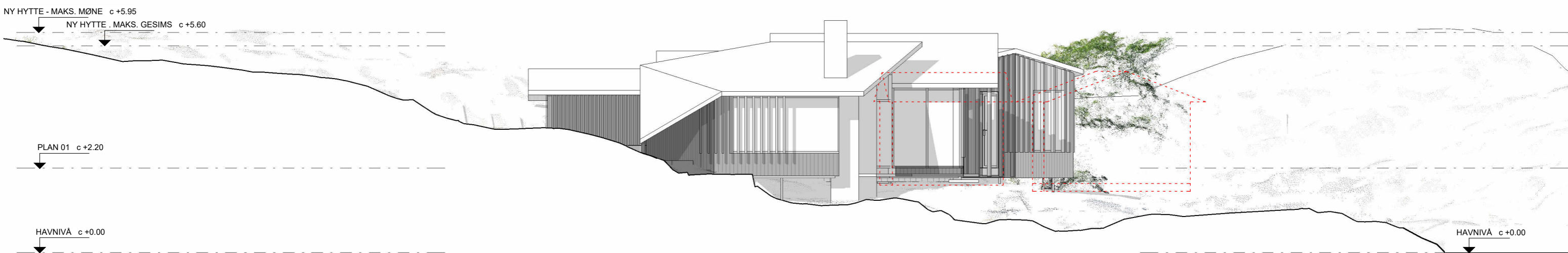
1 A0302 FASADE ØST
1 : 100

2 A0304 FASADE VEST
1 : 100

1 A0301 FASADE SØR
1 : 100

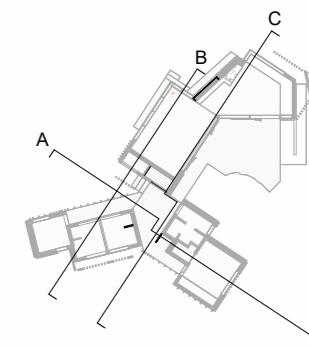

2 A0303 FASADE NORD
1 : 100

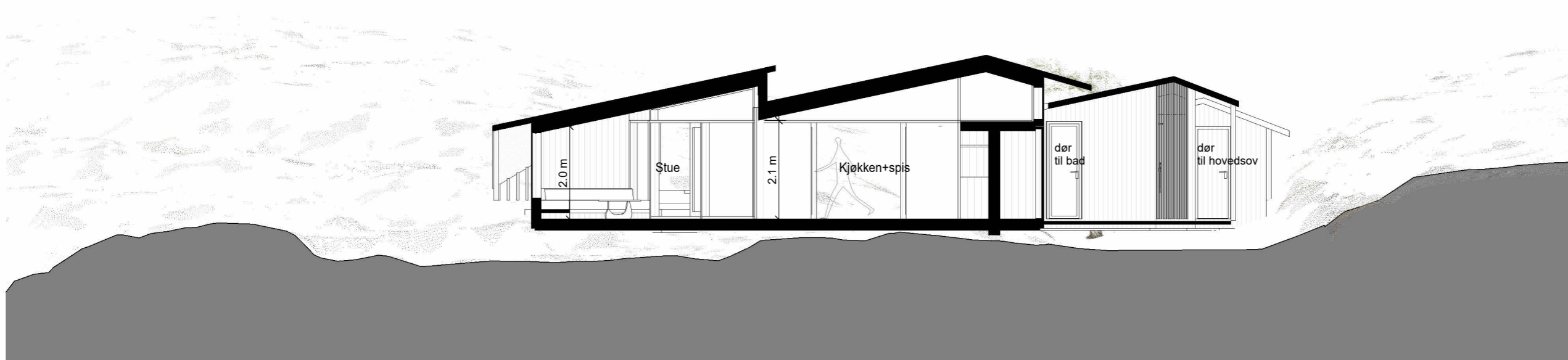
1 SNITT A

1 : 100

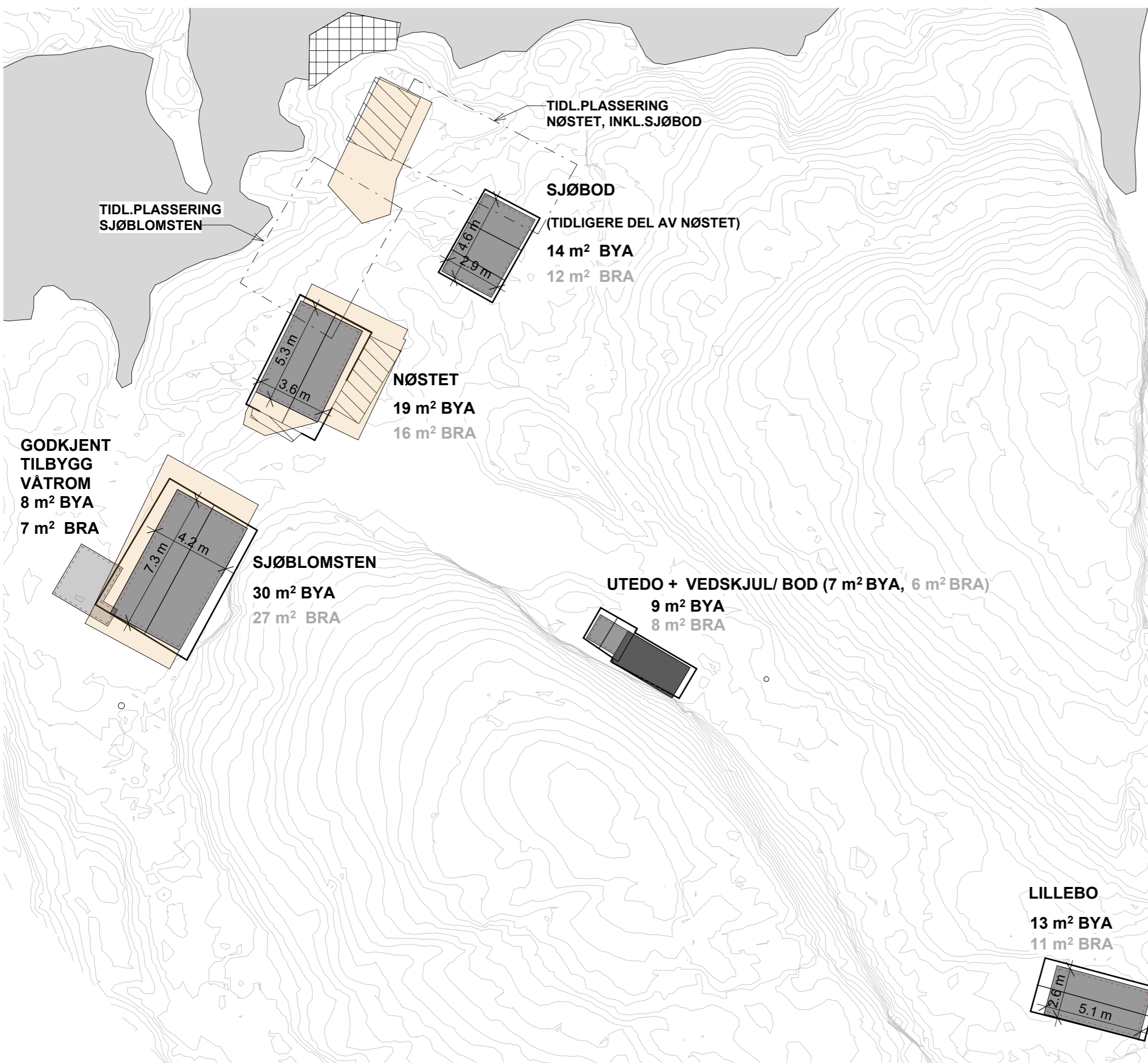
2 SNITT B

1 : 100

3 SNITT C

1 : 100

OVERSIKT EKSISTERENDE BEBYGD AREAL

BEBYGD AREAL (BYA)

■ SJØBLOMSTEN	30 m ²
■ NØSTET	19 m ²
■ LILLEBO	13 m ²
■ UTEDO+VEDSKJUL	9 m ²
■ SJØBOD	14 m ²
TOTALT =	85 m ²
■ - VEDSKJUL	7 m ²
TOTALT =	78 m ²

■ + GODKJENT UTVIDELSE VÅTROM	8 m ²
TOTALT =	86 m ²

OVERSIKT EKSISTERENDE BRUKSAREAL*

BRUKSAREAL (BRA)

■ SJØBLOMSTEN	27 m ²
■ NØSTET	16 m ²
■ LILLEBO	11 m ²
■ UTEDO+VEDSKJUL	8 m ²
■ SJØBOD	12 m ²
TOTALT =	74 m ²
■ - VEDSKJUL	6 m ²
TOTALT =	72 m ²

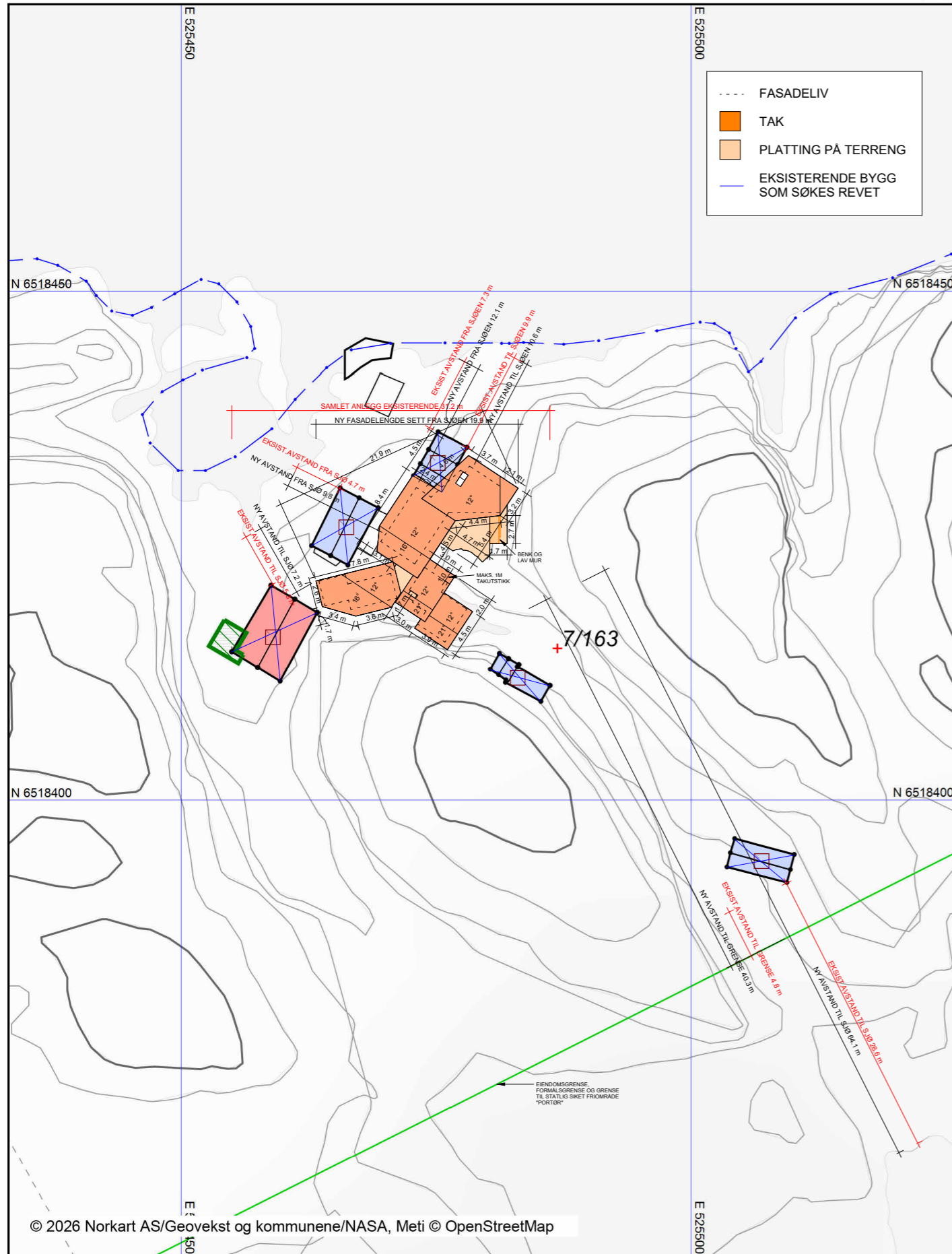
■ + GODKJENT UTVIDELSE VÅTROM	7 m ²
TOTALT	79 m ²

*ved beregning av eksisterende BRA, er eksisterende BYA benyttet som utgangspunkt, og en yttervegg på 100-150 mm trukket fra.

PLATTINGER/ BRYGGER

- ca.18m² PLATTINGER KARTUNDERLAG
- ca.10m² BRYGGE KARTUNDERLAG
- ca. 64m² PLATTINGER SOM BYGGET / BASERT PÅ PUNKTSKY

- 0.2 m koter i oppmåling
- — — OPRINNELIG PLASSERING (FØR KRAFTIG STORMFLO)

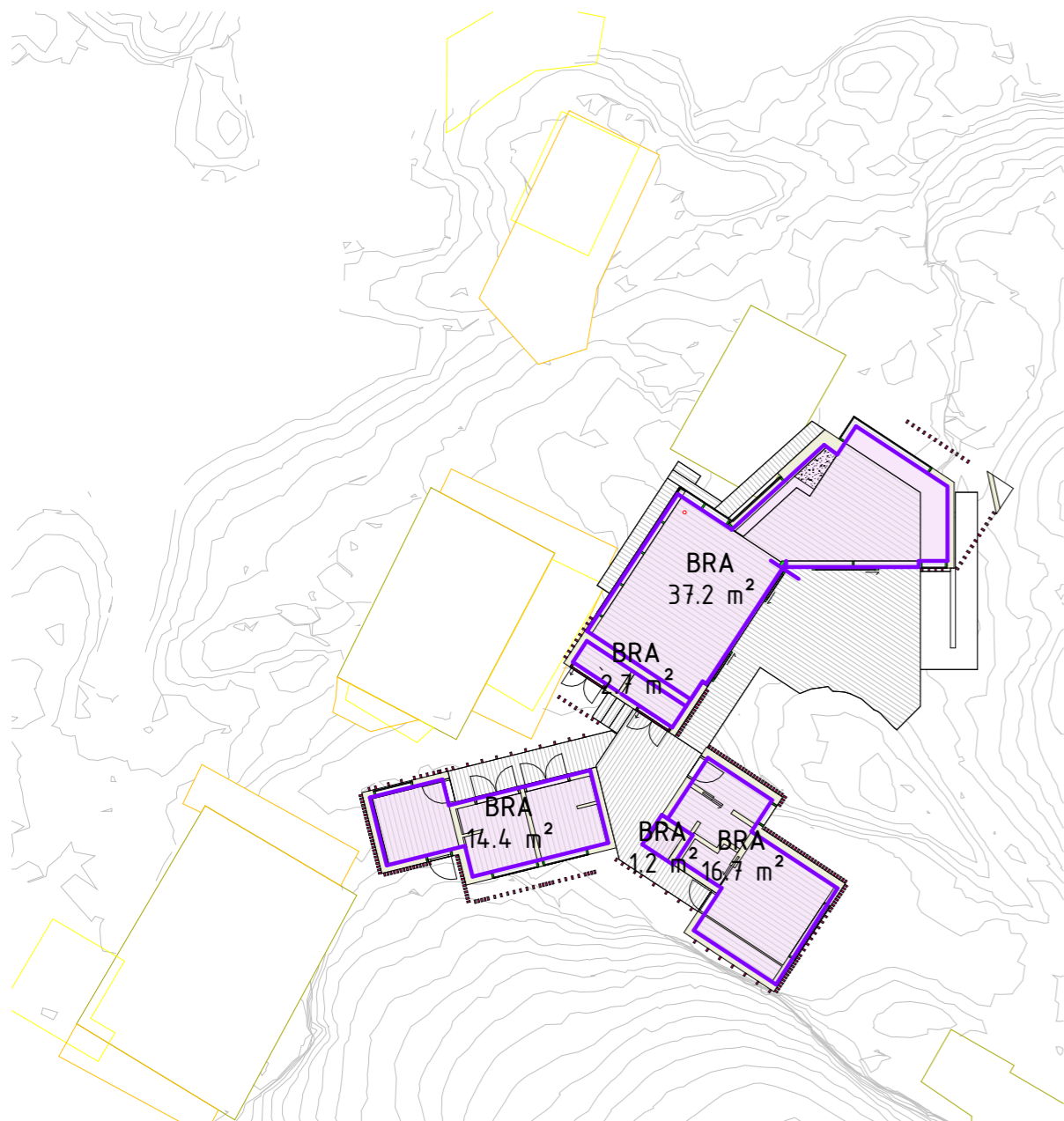

Tegnforklaring

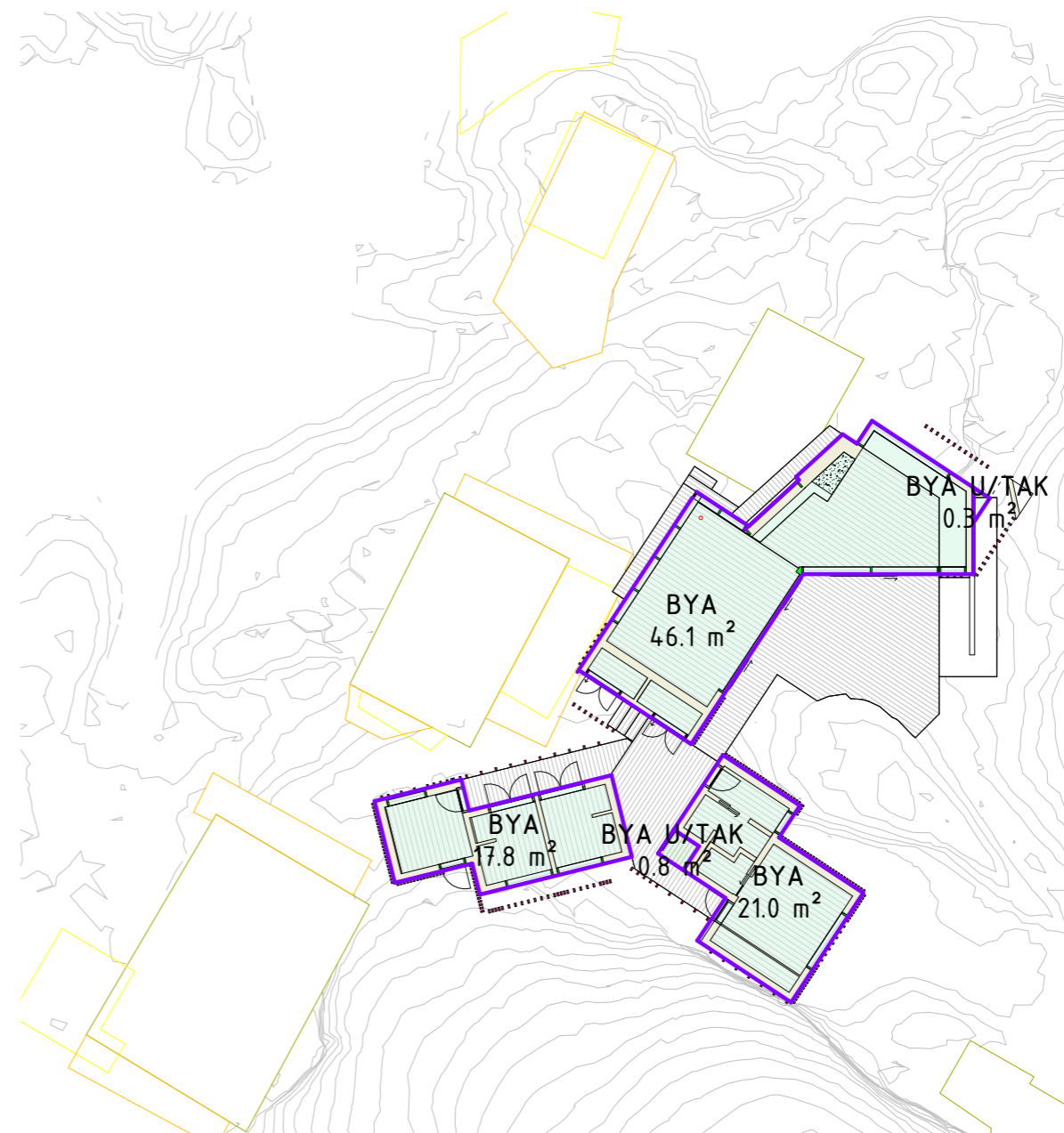
- Felles for kommuneplan PBL 1985 og 2008**
- Planområde
- Planens begrensning
- Matrikkelkart**
- Grunneiendom
- Hjelpelinje fiktiv
- Hjelpelinje vannkant
- Grense <= 10 cm
- Matrikkel Tiltak (Avgjørelser i enkeltsaker)**
- Godkj. Bygningsending
- Matrikkel Bygning**
- Bygning, Fritidsbygg
- Bygning, Andre bygg
- Høydeinformasjon**
- Høydekurve 5m
- Høydekurve 1m
- Bygninger**
- Taksprang Bunn
- Takriss
- Veranda
- Bygningslinje
- Taksprang
- Mønelinje
- Bygningsmessige anlegg**
- Kai/Brygge
- Kai/Brygge kant

© 2026 Norkart AS/Geovekst og kommunene/NASA, Meti © OpenStreetMap

Det tas forbehold om riktigheten eller fullstendigheten av opplysningene i dette dokumentet. Det kan ikke rettes krav som følge av at disse opplysningene benyttes som grunnlag for beslutninger.

BRUKSAREAL NYTT TILTAK:

BRA OPPVARMET:

14,4+16,7+37,2+1,2= **69,5 m²**+ 2,7 m² BRA BOD**=72,2 m² BRA TOTALT****BRUKSAREAL EKSISTERENDE:** (lovlig oppført/ ekskl. vedskjul)ca. 72 m² + 7 m² godkjent tilbygg for våtrom =**79 m²****BEBYGD AREAL NYTT TILTAK:**

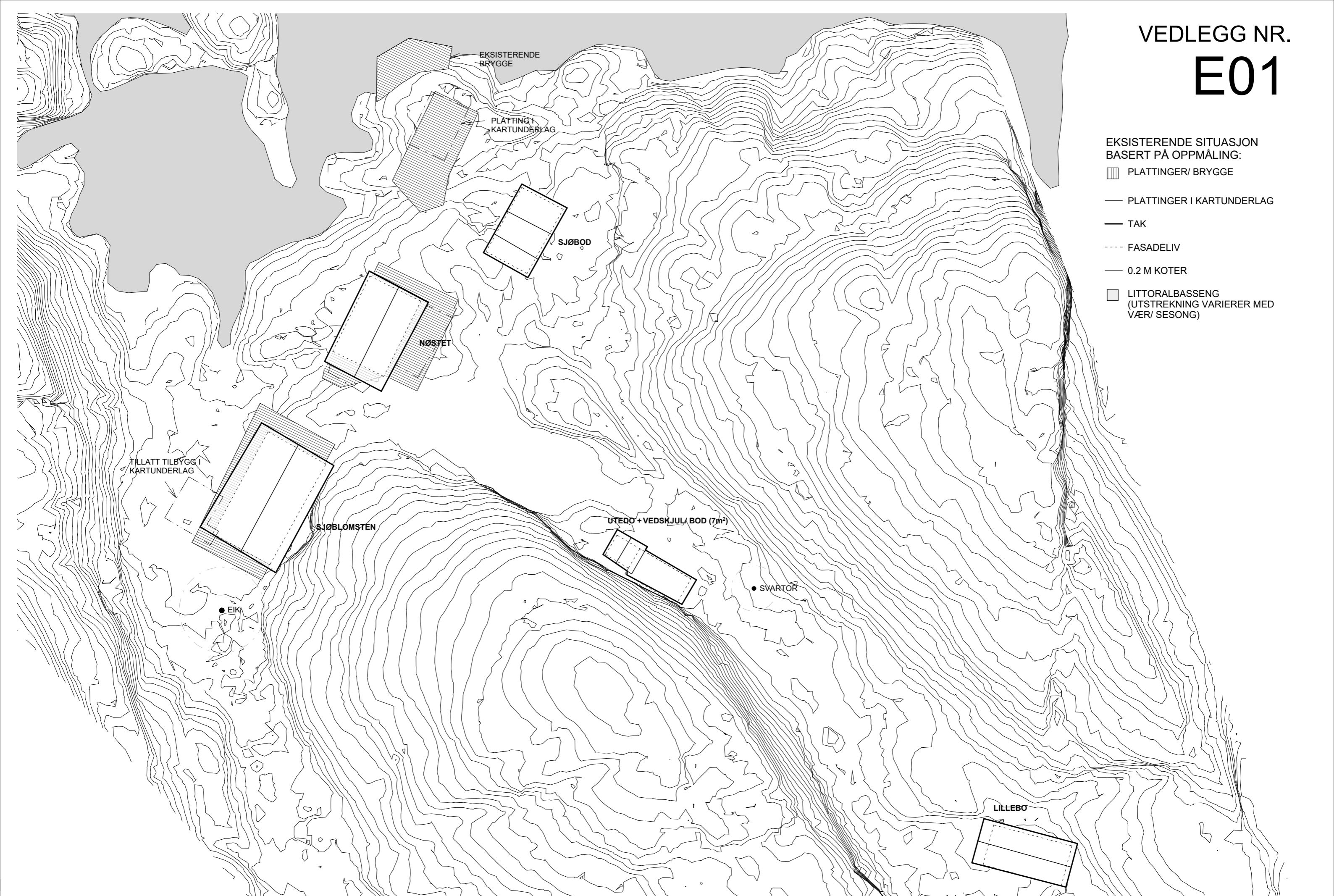
BYA TOTALT:

17,8+21,0+46,1+0,3+0,8=

86,0 m²**BEBYGD AREAL EKSISTERENDE:** (lovlig oppført/ ekskl. vedskjul)ca. 78 m² + 8 m² godkjent tilbygg for våtrom =**86 m²**

EKSISTERENDE SITUASJON
BASERT PÅ OPPMÅLING:

- PLATTINGER/ BRYGGE
- PLATTINGER I KARTUNDERLAG
- TAK
- FASADELIV
- 0.2 M KOTER
- LITTORALBASSENG
(UTSTREKNING VARIERER MED
VÆR/ SESONG)

Jomfruland nasjonalparkstyre,
v/ Eirik Dobbedal Johansen,
eirik.dobbedal@statsforvalteren.no

06.05.2026

Byggesak
Kragerø kommune
v/ saksbehandler Stefan Hovden
byggesak@kragero.kommune.no

Kommunens saksnr: 25/4817
Tiltak: Erstatningshytte, inkl. etablering av våtrom og tilkobling til vann og avløp
Eiendom: 7/163, Portørveien 202, 3788 Stabbestad
Byggherre: Sundsbø Alnæs
Arkitekt og ansvarlig søker: Lund Hagem Arkitekter AS

SØKNAD OM TILLATELSE TIL TILTAK (RAMMESØKNAD)

Tiltaket gjelder erstatningshytte på Styrmannsholmen, inkludert etablering av våtrom og tilkobling til vann og avløp.

Bakgrunn

Eiendommen utgjør et areal på 11 087,5 m² og er i dag bebygget med 5 mindre bygg med saltak og malt trepanel. Videre er det gitt rammetillatelse til tilbygg for våtrom på 8 m² bebygd areal (BYA). Noe av bebyggelsen er oppført før inntreden av Plan- og bygningsloven (med iverksettelse 01.01.1966), og andre deler er omsøkt og gitt tillatelse til i 1969. Arealoversikt under viser lovlig oppført og tillatt areal (inkluderer all eksisterende bebyggelse med unntak av vedskjul, da det ikke er funnet dokumentasjon på at dette er omsøkt). Det vises til vedlegg F03 for redegjørelse knyttet til tidligere byggesaker og lovlig oppført areal.

Bebygd areal, ref. vedlegg D02

Eksist. hytte, Sjøblomsten	30	m ²
Eksist. hytte, Nøstet	19	m ²
Eksist. Anneks, Lillebo	13	m ²
Eksist. utedo / bod	2	m ²
Eksist. sjøbod	14	m ²
Sum, BYA	78,0	m²
Tillat våtrom	8	m ²
Sum, BYA	86	m²

Det foreslås å rive alle de 5 eksisterende bygningene og erstatte disse med én ny hytte. Det er behov for å legge inn vann og avløp, samt generell bygningsmessig oppgradering.

Eiendommen er avsatt til LNF i kommuneplanens arealdel (KPA), og er omfattet av båndleggingssone H720 – vern etter naturmangfoldsloven. Tomten ligger innenfor strandsonens 100-metersbelte. Tiltaket vil være i strid med byggeforbud i pbl.§1-8 annet ledd (forbud mot tiltak langs sjø) og LNF-formålet, og er derfor betinget av dispensasjon (jmf. pbl. §19-2) for å kunne gjennomføres. Det vises til vedlegg B01 OG B02.

Stedlige forhold

Tomten ligger nordøst på Styrmannsholmen, med adkomst/ brygge og hovedvekten av bebyggelsen mot en liten bukt mot nord. Gjennom et markert lavbrekk, er det også utsikt sørøst, mot åpent hav, og det ligger et anneks på denne søndre delen av tomten. Eksisterende bebyggelse, terreng og trær er punktskysscannet. Eksisterende trær vil bevares, og eksisterende topografi har vært premissgivende for utforming av ny bebyggelse, med lett punktfundamentering og ingen sprengning.

Den sentrale delen av tomten kjennetegnes av to "kløfter"/lavbrekk definert av markante høydedrag/ koller i nordvestlig - sørøstlig retning. Ved eksisterende bebyggelse og bryggeanlegg i nord, faller terrenget gradvis mot sjøen med svaberg. Dette småkuperte landskapet kjennetegner hele den nordlige delen av Styrmannsholmen, mens det er partier som er flater/ har større landskapsformasjoner sentralt på øya. Mot sørøst er øya omgitt av flere mindre holmer og skjær.

Gjennom undersøkelse av artskart fremkommer det at det ikke registrert funn på eiendommen av arter som er kritisk truet, sterkt truet, sårbar eller nært truet, eller naturtyper. Kart fra naturbase viser at store deler av Styrmannsholmen er kystlynghei. Den delen av eiendommen der det skal gjøres tiltak knyttet til riving og erstatningshytte, ligger utenfor denne naturtypen. I strandsonen er det bløtbunnsområder av lokalt viktig verdi. Søndre del av Styrmannsholmen er del av et statlig sikret friluftsområde («Portør»), men eiendommen ligger på utsiden av dette. For ytterligere beskrivelse av tomt og kontekst, vises det til vedlegg Q01 Stedsanalyse.

Omsøkt tiltak

Plassering

Målet med oppgraderingen av den eksisterende fritidseiendommen, er å forbedre funksjonalitet og kvalitet, samtidig som man ivaretar og respekterer omkringliggende landskap og natur. Dagens bygningsmasse ligger spredt og er i svært dårlig teknisk stand og preges av upraktiske og lite fleksible løsninger.

Motivasjonen bak å rive og erstatte eksisterende hyttebebyggelse er ikke bare behovet for modernisering, men også et ønske om å optimalisere mht. stedets kvaliteter og utfordringer. Sentrale premisser for utformingen har vært å skape uterom med le og sol, og ulike utsiktsforhold og rommelige situasjoner.

Etter innspill gitt i forhåndskonferanse (22.01.2025) og møte med nasjonalparkforvalteren (16.03.2025), har prosjektet blitt tegnet om, slik at også anneks i sør rives og innarbeides som del av den nye erstatningshytta. Dette vil gi en betydelig økning i avstand til – og reduksjon i eksponering mot – friluftsområde og sjø i sør.

Også vedskjul og utedo rives, og arealet av sistnevnte integreres i erstatningshytta. Erstatningshytta legges også lenger unna sjøkanten i nord, med plassering mellom to av høydedragene, for å få le for vind, og samtidig tilgang på sol og utsikt.

Samlet bidrar dette til betydelig mindre spredning og mindre privat sfære. Bebyggelsen samles i et mer skjermet område, noe som gir bedre landskapstilpasning og redusert visuell eksponering. Den foreslåtte plasseringen gir større avstand til den delen av eiendommen som er registrert som naturtypen kystlynghei og friluftsområdet i sør. Utforming og uttrykk vil tilpasses og underordne seg landskapet.

Uttrykk og materialer

Karakteristisk for prosjektet er takene: Et undulerende taklandskap - som et nikk til den eksisterende bebyggelsen, Bengt Espen Knutsens hytte på Portør og svabergene, tilpasses prosjektet til omgivelsene på en skånsom måte, og silhuettvirkningen reduseres.

Tiltaket er prosjektert med tanke på å redusere antall bygningskropper. Vårt hovedgrep er å samle bebyggelsen, samt at plasseringen av disse vil gi en mindre eksponering mot sjøen – enn ved dagens situasjon.

Den nye hytten er planlagt kledd med mørkt treverk i kombinasjon med konstruktivt stabiliserende murte eller støpte elementer, som passer inn i naturens palett. Glasspartier er trukket innunder tak og ligger dermed skyggefullt, i tillegg til at det vil være spilekledning foran mange av dem og benyttes glass med lite refleksjon. De vil derfor ikke skape sjenerende refleksjoner fra sjøen eller friluftsområdet. Alle detaljer, slik som vinduer og dører, taknedløp osv. vil holdes i samme mørke palett som eldes pent og med tiden får en naturlig patina. Bebyggelsen vil punktfunderes, slik at eksisterende svaberg, littoralbasseng og overvann kan fortsette under bebyggelsen som i dag. Omfanget av plattinger reduseres; eksisterende brygge beholdes som i dag, mens nærliggende frittliggende platting fjernes, og erstattes av plattinger/ gangbaner som kun ligger ifm. bygget.

Det er godkjent etablering av vann- og avløpsanlegg med tilknytning mot kommunalt anlegg, men ikke gjennomført. Dette vil bli gjort som del av byggetiltaket.

Høyder

Det bemerkes at ettersom eiendommen ikke er avsatt til byggeområde, er tiltaket ikke betinget av dispensasjonssøknad fra kommuneplanens arealdel §1.0 (bestemmelse om at c+ 2.5 er laveste tillatte kotehøyde for ferdig gulv i ny bebyggelse). Eksisterende bebyggelse har som beskrevet i vedlegg F02, vært utsatt for stormflo, som flyttet på byggene, og de er i dag festet med kjettinger til svaberget. Når bebyggelsen trekkes lenger unna vannet, og terrenget stiger gradvis opp fra vannkanten, blir naturlig nok bebyggelsen noe høyere enn eksisterende bebyggelse. Høyden på bebyggelsen tilstrebes å være så lav som mulig, med skrånende tak som møter stedets formasjoner og høydedrag.

Oppsummering

Oppsummert innebærer tiltaket færre bygninger, en konsentrasjon av bygningsmassen og samme bebygd areal som i dag. Det frigjør verdifullt strandareal og begrenser den private sfæren rundt hytta. Samtidig er det ønske om å bevare karakteren bebyggelsen har i dag med sine små volumer og saltak. Takflaten er satt sammen av flere skåtak, og volumet brutt opp i flere mindre volumer. Dette bidrar til å redusere opplevd skala og gi noe av den samme «landsbykarakter» som stedet har i dag.

Særlige vurderinger knyttet til nasjonalpark, forvaltningsplan og skjøtselsplan

Styrmannsholmen er del av Jomfruland Nasjonalpark og dens forvaltningsplan, og søknad skal derfor sendes til Nasjonalparkstyret for godkjenning (forut rammesøknad). Området er vernet mot inngrep, herunder oppføring og ombygging av varige bygninger og anlegg. Iht. «Forskrift om vern av Jomfruland nasjonalpark» (16.12.2016), §3, kan forvaltningsmyndigheten gjøre unntak og etter søknad gi tillatelse til: *c. Riving av eksisterende bygninger, anlegg og innretninger, og oppføring av nye med samme størrelse og for samme bruk.* I «Forvaltningsplan Jomfruland nasjonalpark 2019» fremkommer følgende av retningslinje til § 3.c:

Det kan gis tillatelse hvis tiltaket ikke har vesentlig negativ landskapsvirkning, er negativt for allment friluftsliv eller kan være til skade for naturverdier. Dersom det er dokumentert at ny plassering vil være en fordel verneverdiene, kan ny plassering godkjennes.

Den nye hytten er planlagt med areal tilsvarende den bebyggelsen som rives (ca. 78 m² BYA, ekskl.vedkjul) og godkjent tilbygg for bad (8 m² BYA), ca. 86 m² BYA totalt, og er godt innenfor maks. 100 m² ihht. forskriftene for Jomfruland Nasjonalpark. Bruken vil også være den samme. Det bemerkes at bebygd areal på eiendommen er oppgitt til å være 77 m² i Forvaltningsplan Jomfruland nasjonalpark 2019, men basert på oppmåling/ punktsky, stemmer ikke dette med faktisk bebygde areal, som redegjort for i vedlegg F02 og D02.

Vi har vurdert de bestående byggene i for dårlig stand til å bygge videre på eller oppgradere. Intensjonen bak oppføringen av nytt hytteanlegg er derfor å oppnå et mer funksjonelt anlegg som i større grad

underordner seg omgivelsene i areal/ utstrekning og materialbruk. I utviklingen av prosjektet har følgende vurderinger vært vektlagt:

- Tiltaket skal ikke skape en privatiserende effekt eller hindre allmenheten sin frie ferdsel i strandsonen
- Omsøkt tiltak skal forbedre den landskapelige situasjonen ved å være mindre dominerende, ha mindre synlighet og fremtoning mot omgivelsene og virke mindre privatiserende

Under er det redegjort for tiltakets virkninger mht. landskap, allment friluftsliv og naturverdier.

Landskapsvirkning

Eksisterende bebyggelse består av 3 bygg ved bukta i nord, en bod (utedo+vedskjul) i kløften og et anneks i sør. Alle foreslås revet og samlet i ett erstatningsvolum ved bukta i nord, men trukket lenger unna sjøen enn bebyggelsen som ligger der i dag.

Ny bygningsmasse vil dermed bli mindre dominerende i landskapet enn dagens spredte bygningsmasse. Rivingen av annekset i sør er spesielt heldig for det åpne svabergområdet mot sør. Videre vil takform og materialer i større grad samspille med landskapsformasjoner- og farger.

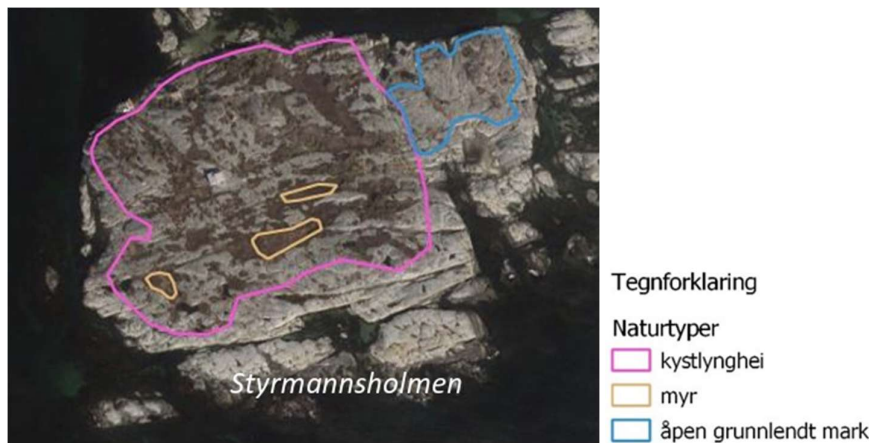
Tiltaket kan gjennomføres uten behov for sprenging eller andre inngripende terrengingrep. Eksisterende trær på tomten bevares.

Allment friluftsliv

Sanering av eksisterende bygg og reduksjon i antall bygninger, samt økt avstand til sjø, frigjør verdifullt og attraktivt strandsoneareal. Særlig riving av annekset i sør vil være svært positivt for nasjonalparken og det statlige sikrede friluftsområdet «Portør».

Naturverdier

Det er utarbeidet en skjøtelsesplan for Styrmannsholmen. Naturkvalitetene knytter seg i stor grad til kystlynghei, som dekker den største andelen av arealet, og er en sterkt truet naturtype, som tidligere ble holdt åpen gjennom beite. Etter at den tradisjonelle bruken opphørte, har området grodd igjen, noe som truer naturverdiene. Skjøtelsesplanen anbefaler derfor restaurering gjennom rydding, sviing og beiting for å gjenskape et åpent lyngheilandskap. Målet er å etablere en langsiktig drift som hindrer ny gjengroing og sikrer det biologiske mangfoldet. Omsøkt tiltak ligger utenfor kystlynghei-området (og lenger unna det enn eksisterende hyttebebyggelse), og vil ikke være til hinder for tiltakene som foreslås i skjøtelsesplanen.

Skjøtelsesplanen omtaler også littoralbassengene på øya, hvorav ett ligger i forbindelse med omsøkt tiltak. Det største artsmangfoldet på Styrmannsholmen finnes rundt littoralbassengene og i sumpområdene rundt. Som forvaltnings- og bevaringsmål er det beskrevet at artsmangfoldet i og rundt helofyttsumper og i littoralbasseng skal opprettholdes på dagens nivå, og videre:

Styrmannsholmen: Sonen utenfor kystlyngheia og ut til sjøen skal opprettholde forekomster av småbiotoper som helofyttsumper, littoralbasseng, fragmenter av strandeng og åpen grunnlendt mark, og tilstanden skal bedres ved ekstensivt beite i kombinasjon med manuell rydding.

Gjennom sanering av eksisterende bebyggelse og en ny konsentrert bebyggelse, vil omsøkt tiltak frigjøre verdifullt areal i sonen omtalt over. Et av de nye bygningsvolumene legges delvis over littoralbassenget. Men det vil være hevet over og stå på et fåtall punktfundamenter, og således ikke påvirke bassenget. Det bemerkes at bassenget tidvis er tomt/ tørker ut, ved lengre varme-/tørkeperioder. Bebyggelse delvis over bassenget vil gi skygge og senke temperaturen på varme dager, og slik være positivt for bassenget og artene her.

Konklusjon

Oppsummert medfører tiltaket en konsentrasjon av bygningsmassen og forbedring av dagens situasjon for allmennheten og friluftsjnteresser, og påvirker ikke landskap eller naturverdier negativt. På bakgrunn av dette mener vi at ny plassering vil være en fordel for nasjonalparkens verneverdier.

Vi imøteser deres behandling, og ber om dere sier fra dersom det er ønskelig med supplerende informasjon.

Med vennlig hilsen

Lund Hagem Arkitekter AS

Jomfruland nasjonalparkstyre,
v/ Eirik Dobbedal Johansen,
eirik.dobbedal@statsforvalteren.no

06.05.2026

Byggesak
Kragerø kommune
v/ saksbehandler Stefan Hovden
byggesak@kragero.kommune.no

Kommunens saksnr: 25/4817

Tiltak: Erstatningshytte, inkl. etablering av våtrom og tilkobling til vann og avløp
Eiendom: 7/163, Portørveien 202, 3788 Stabbestad
Byggherre: Sundsbø Alnæs
Arkitekt og ansvarlig søker: Lund Hagem Arkitekter AS

DISPENSASJONSSØKNAD TIL RAMMESØKNAD

Dispensasjonssøknaden inngår i søknad om rammetillatelse for erstatningshytte på Styrmannsholmen, gbnr. 7/163.

Eiendommen er i kommuneplanens arealdel (2018-2030), vedtatt av kommunestyret 12.02.2019, avsatt til LNF-område, og omfattet av båndleggingssone H720 – vern etter naturmangfoldsloven. Tiltaksområdet ligger også innenfor byggeforbudet langs sjø i plan- og bygningsloven §1-8.

For ytterligere beskrivelse av tiltaket vises det til redegjørelse av tiltak, vedlegg **F01**.

Med henvisning til plan- og bygningslovens §19.1 søkes dispensasjon både fra plan- og bygningsloven §1-8, forbud mot tiltak i 100-metersbeltet, og kommuneplanens arealdel KP 2018- 2030, mht. avsatt arealformål LNF. I dette dokumentet følger søknad om dispensasjon fra byggeforbud i strandsonen, mens det vises til vedlegg B02 for søknad om dispensasjon fra kommuneplan/LNF.

Vilkårene for dispensasjon etter plan- og bygningslovens § 19-2 er at hensynene bak bestemmelsen det dispenseres fra, lovens formålsbestemmelse eller nasjonale eller regionale interesser, ikke blir vesentlig tilsidesatt, samt at fordelene ved å gi dispensasjon skal være klart større enn ulempene.

1. SØKNAD OM DISPENSASJON FRA BYGGEFORBUD I STRANDSONEN

Bestemmelse

Det generelle byggeforbudet i strandsonen følger av plan- og bygningsloven § 1-8 *Forbud mot tiltak mv. langs sjø og vassdrag* og veiledende retningslinje om generelt byggeforbud for fritidsbebyggelse i 100-meters beltet.

Etter bestemmelsens 1.-3. ledd skal det i 100-metersbeltet tas særlig hensyn til natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser. Andre tiltak enn fasadeendringer tillates ikke, så langt annen byggegrense ikke er satt i KPA eller reguleringsplan.

Tydeliggjøring

Ettersom omsøkt tiltak ligger nærmere enn 100-meter fra sjøen og det ikke foreligger annen regulert byggegrense, gjelder det generelle byggeforbud i strandsonen og omsøkt tiltak fordrer en dispensasjon fra pbl § 1-8.

Av pbl § 1-8 fremgår det at det i 100-metersbeltet langs sjøen skal tas særlig hensyn til natur- og kulturmiljø, landskap og andre allmenne interesser. Ut ifra bestemmelsens 1.-3. ledd tolker vi natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser som de sentrale hensynene bak det generelle byggeforbudet i strandsonen.

En forutsetning for dispensasjon fra byggeforbudet i strandsonen er at hensynene bak pbl § 1-8, som identifisert i avsnittet over, ikke blir vesentlig tilsidesatt. Fordelene ved å gi dispensasjon skal være klart større enn ulempe.

Hovedhensynet bak det generelle byggeforbudet er at strandsonen er av nasjonal interesse, og at strandsonen ikke skal bebygges og unngås privatisert. Det vises til forarbeidene til pbl., Ot.prp. nr. 32 (2007-2008) på side 30; «*Forbudet markerer at 100-metersbeltet langs sjøen er av nasjonal interesse, og at strandsonen i utgangspunktet skal holdes fri for bebyggelse. Begrunnelsen for forbudet er de viktige interessene som knytter seg til strandsonen, som allmenn ferdsel og friluftsliv, naturvern, biologisk mangfold, landskap og kulturminner.*»

Det anføres at eiendommen med eksisterende hytteanlegg allerede er privatisert og at en erstatningshytte på samme tomt og med omtrent samme plassering ikke vil bidra til ytterligere privatisering eller ytterligere være i strid med lovforbudet. Med omsøkt tiltak vil den visuelle fremtoningen mot omgivelsene reduseres, i tillegg til de omsøkte bygningskroppene trekkes lengre bort fra sjøen/ strandsonen.

Dette hovedhensynet gjelder først og fremst nedbygging av tidligere ubebygde mark i 100-metersbeltet. Som omtalt i juridisk litteratur, vil normalt de hensyn som skal ivaretas gjennom en bestemmelse, ikke anses å bli skadelidende, når situasjonen blir den samme.¹ Dette er tilfellet i denne saken, og vil bli utdypet videre i det følgende.

Redegjørelse

Dagens hytter er gamle og trenger oppgradering. I den forbindelse søkes det om å erstatte dagens hyttebebyggelse, inkludert sjøbod/uthus og utedo, koble seg på vann og avløp, og etablere våtrom. Fra å bestå av 5 spredte bygningsvolumer, samles og konsentreres all bebyggelsen. Mot nord/ bukta trekkes bebyggelsen lenger bort fra sjøen, og mot sør flyttes annekset helt bort fra sjøen og friområdet. Samtidig brytes det samlede volumet opp i flere mindre volumer, for å tilpasse seg landskap og redusere opplevd skala og fasadelengder.

Omsøkt tiltak medfører ingen ytterligere begrensninger for allemannsretten eller økt opplevelse av privatisering ift. dagens situasjon. Tvert imot, vil fjerning av annekset i sør, bidra til at det statlige sikrede friluftsområde privatiseres langt mindre enn i dag.

Omsøkt tiltak erstatter eksisterende areal, med unntak av vedskjul, da det kan være ulovlig oppført, ref. vedlegg F02, og areal av tilbygg for våtrom som allerede er godkjent (8 kvm).

Nedenfor redegjøres det for hvordan tiltaket tar hensyn til hhv. naturmiljø og landskap, samt friluftsliv og andre allmenne interesser.

¹ Se O.J. Pedersen m.fl. – Plan- og bygningsrett del 2 – 3 utg. – side 224.

A. Hensynene bak bestemmelsen

Naturmiljø

Det er ifølge Artsdatabanken og Miljødirektoratets karttjeneste ikke registrert sårbare arter på eiendommen.

Tiltaket kan gjennomføres uten sprenging eller andre inngripende terrenginngrep, samtidig som alle eksisterende trær kan bevares.

Mens eksisterende tiltak består av 5 bygg, er nytt tiltak samlet i ett visuelt samlet bygg, og frigjør verdifullt strandsoneareal.

Der eksisterende hytte har utedo, vil ny hytte vil kobles til vann og avløp.

Gjennom undersøkelse av artskart fremkommer det at det ikke registrert funn på eiendommen av arter som er kritisk truet, sterkt truet, sårbare eller nært truet, eller naturtyper. Kart fra naturbase viser at store deler av Styrmannsholmen er kystlynghei. Den delen av eiendommen der det skal gjøres tiltak knyttet til riving og erstatningshytte, ligger utenfor denne naturtypen. I strandsonen er det bløtbunnsområder av lokalt viktig verdi. Det vil ikke gjøres tiltak i sjø som kan påvirke bløtbunnsområder. Ny bebyggelse krager ut over deler av et av flere littoralbassenger på øya. Skyggeeffekten av dette vil bidra til å senke temperaturen og slik redusere uttørring av bassenget i tørre/ varme perioder, og bidra til å kunne bevare tilhørende biologisk mangfold.

Tiltaket påvirker altså ikke naturverdier-/miljø negativt.

Landskap

Det nye tiltak vil bestå av flere skråtak som spiller sammen med omkringliggende fjellformasjoner/ svaberg. Ettersom ny bebyggelse trekkes lenger unna sjøen, vil den også bli liggende høyere enn eksisterende bebyggelse. Men samlet utgjør det nye tiltaket et betydelig mindre arealbeslag enn eksisterende bebyggelse. Tiltaket får i tillegg en mer åpen utforming og et dempet materialvalg tilpasset de naturlige omgivelsene. Disse valgene gir tiltaket forbedrede fjernvirkninger sammenlignet med eksisterende situasjon.

Det er ikke nødvendig å sprengne eller gjøre andre inngripende terrenginngrep for å gjennomføre tiltaket. Tiltaket er plassert og utformet med hensyn til eksisterende topografi. Eksisterende trær og littoralbasseng bevares og innlemmes skånsomt i prosjektet.

Både eksisterende hytte og nytt tiltak vil være synlig fra sjøen, men nytt tiltak blir mer samlet og ligger lenger unna kystlinjen, og blir betydelig mindre synlig fra friluftsområde og sjø i sør.

Friluftsliv og andre allmenne interesser

Tiltaket ligger innenfor 100-metersbeltet i strandsonen. Viktige hensyn å ivareta er allmenn ferdsel og friluftsliv, ved at strandsonen ikke privatiseres i større grad enn den allerede er. Søndre del av Styrmannsholmen er del av et statlig sikret friluftsområde («Portør»), men eiendommen ligger på utsiden av dette, men eksisterende annekts ligger

For å redusere opplevelsen av privatisering av strandsonen rives eksisterende annekts i sør og utedo og vedskjul sentralt på tomten. Arealene (med unntak av vedskjul som ikke erstattes), innlemmes som del av ny hytte samlet der hovedvekten av dagens hyttebebyggelse er, ved bryggen, men med økt avstand til sjø. Dette medfører at fasaden på tiltaket som helhet kommer ca. (64-29=) 58 m lenger unna kystlinjen i sør sammenlignet med eksisterende situasjon. Også mot bukta i nord trekkes bebyggelsen lenger unna sjøen.

Slik frigjøres verdifullt strandsonereale. Både strandsonen i nord og særlig ved friluftsområde i sør, vil oppleves mer tilgjengelig og inviterende for allmennheten. Tiltaket innebærer i så måte en forbedring for friluftslivet.

Oppsummert

B. Fordeler og ulemper

Oppsummert er det følgende fordeler ved å rive eksisterende og bygge nytt:

- Nytt tiltak er mindre privatiserende ved at bebyggelsen samles og ligger lenger bort fra sjøen.
- Nytt tiltak får en kortere utstrekning sett fra sjøen i nord.
- Med en reduksjon i antall bygg oppnås et mindre bebyggt preg for eiendommen.
- Nytt bygningsvolum tilpasser seg eksisterende terreng og landskap på en bedre måte enn ved dagens situasjon.
- Nytt tiltak får mer diskret fargesetting med materialer som patinerer naturlig.
- Mindre fjernvirkning og mindre synlighet fra sjøen.
- Nytt tiltak påkobles vann og avløp.

Vi kan ikke se at det i dette tilfellet foreligger noen ulemper ved å gi dispensasjon fra byggeforbudet i strandsonen.

C. Konklusjon

Samlet sett blir det en mindre privatiserende hytte, hvor landskapet får være dominerende og tilgjengeligheten for allmennheten økes som følge av en mer samlet bebyggelse.

Som vi mener å ha redegjort for her, vil hensynene bak pbl § 1-8 ikke bli vesentlig tilsidesatt. Samtidig er det som vi har fremhevet en klar overvekt av fordeler ved å gi dispensasjon sammenlignet med de eventuelle ulemper som måtte foreligge.

Vi er derfor av det syn at det bør kunne dispenseres fra byggeforbudet i pbl § 1-8, for oppføring av erstatningshytte i strandsonen.

Lund Hagem Arkitekter AS

Kommunens saksnummer: 25/4817

Tiltakets adresse: Portørveien 202, 3788 Stabbestad

DOKUMENTASJON OG REDEGJØRELSE FOR EKSISTERENDE BYGNINGER STYRMANNSHOLMEN, gnr./bnr. 7/163, I FORBINDELSE MED SØKNAD TIL NASJONALPARKSTYRET OG RAMMESØKNAD

Bakgrunn

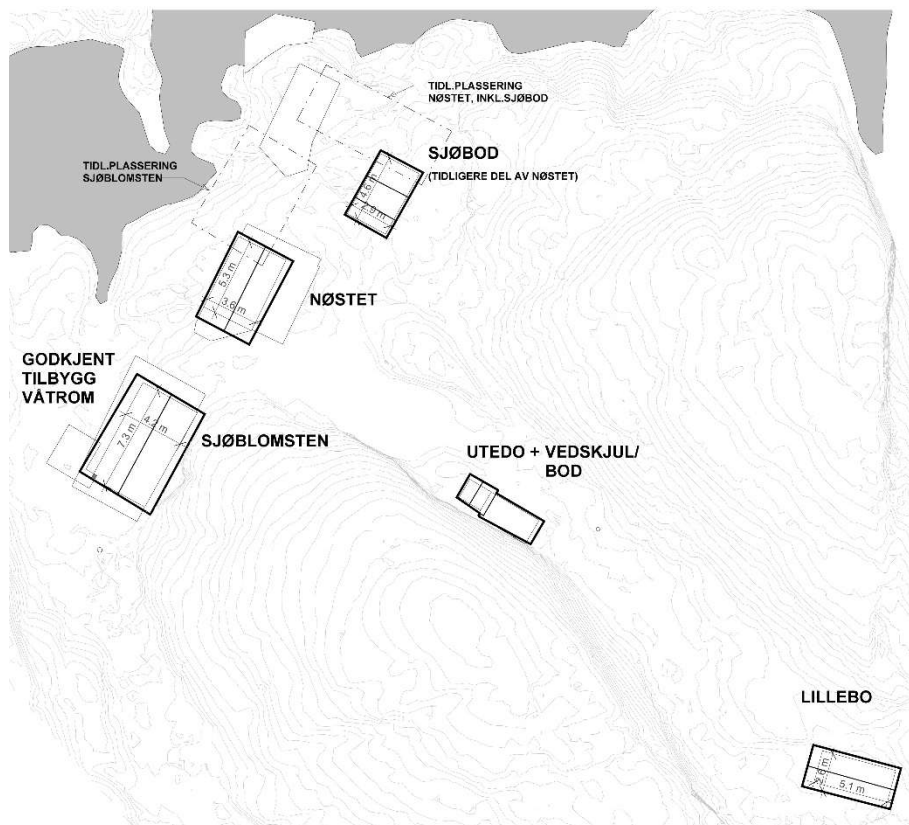
Det vises til referat fra forhåndskonferanse avholdt 22.01.2026:

Det anbefales at grundig redegjørelse og dokumentasjon for eksisterende bygninger på eiendommen sendes inn samtidig med søknaden.

Det foreligger tillatelser fra enkelte tidligere omsøkte tiltak på eiendommen i kommunes arkiver.

Deler av bygningsmassen fremgår også av flyfoto fra 1964, før plan- og bygningsloven av 1965 trådte i kraft.

Ansvarlig søker har derfor gjennomgått alle tidligere byggesaker og historikk på tomten. Det er et omfattende materiale, med særlig mye korrespondanse knyttet til søknad om erstatningshytte i 2019 og om tilbygg og VA i 2021. Også her har det vært diskutert lovligheten av bebyggelsen, arealer og bruk, og vært enkelte misforståelser som vil bli belyst i det påfølgende.

Oversikt eksisterende bygninger. I noen av de senere byggesakene har «Lillebo» vært brukt om det som opprinnelig het «Nøstet», mens det var soveannekset i sør som egentlig het «Lillebo». I det videre har vi brukt den opprinnelige navngivningen, som vist i illustrasjonen.

Bebyggelse før inntreden av PBL av 1965

Det som fremkommer av de første byggesakene i 1969 knyttet til naust og sjøbod, samt artikkel fra Hjemmet og kvitteringer for byggearbeid som ble vedlagt søknad om tilbygg i 2021, er at (som også beskrevet i forhåndskonferansereferatet) en del av bygningsmassen var oppført før plan- og bygningsloven av 1965. Disse er redegjort for under.

«LILLEBO», SOVEANNEKS I SØR

I forbindelse med søknad om tilbygg i 2021, ble det fremskaffet tilleggsopplysninger som beviser at byggearbeider på eiendommen er utført før ikraftsettelse av PBL 01.01.1966. Det ble vedlagt gamle private avtaler om byggearbeider og kvitteringer for utført arbeid fra 1965. I kvittering for utført byggearbeid står det *mønetak jr.-garasje 2.5x5 m, 3 vinduer og 2 dører*. Både størrelse og vinduer/dører samsvarer med soveannekst i sør. I artikkelen fra Hjemmet 1967 er også soveannekset avbildet og omtalt: «*Neste år ble sovehuset bygd litt lenger inne på holmen. Det har to soveværelser med dobbelte køyer, hvert på 6m2. «Lillebo» ble det døpt og byggetiden var 6 timer. «Lillebo» er nemlig egentlig en såkalt ferdig-garasje.*»

Senere, i søknad om tilbygg i 2021, har «Lillebo» blitt brukt om det midterste bygget mot fjæra, men det er egentlig det bygget som i Hjemmet-artikkelen omtales som «Nøstet». I det videre har vi derfor brukt de historisk riktige benevnelsene.

«Lillebo» har med andre ord blitt oppført før inntreden av PBL og alltid blitt benyttet som hytte, og anføres derfor som et lovlig oppført areal, som ikke fordrer bruksendring.

«NØSTET», MIDTERSTE HYTTE I NORD/ BUKTA

I Hjemmet-artikkelen er det også bilder og beskrivelse av hytta «Nøstet», som ble brukt som stue, kjøkken og sjøbod, og da lå nærmere vannet. I avtale mellom eier (R.Gran) og byggmester (Søren Moand) om oppføring av «Lillebo» (vedlagt søknad 2021), står det at: «*Søren Moland med hjelpere kan bo fritt i den bygning (nøst) som allerede forefinnes på eiendommen under oppsetningen av det nye hus*». Som ytterligere beskrevet senere, ble deler av «Nøstet» flyttet ifm. stormfloen i 1990. Målene som står beskrevet, samt plantegningen av stue og kjøkken og bildene i Hjemmet-artikkelen, korresponderer med det midterste bygget mot fjæra. Sjøbod-delen av «Nøstet» ble stående med samme plassering som opprinnelig, og man kan lese av takformen at de to volumene tidligere hang sammen.

«Nøstet» har altså blitt oppført før inntreden av PBL og alltid blitt benyttet som hytte, og anføres derfor som et lovlig oppført areal, som ikke fordrer bruksendring.

UTEDO- OG BOD/VEDSKJUL

Utedoen i kløften mellom bebyggelsen i nord og sør, er også med på bildene i Hjemmet-artikkelen. Artikkelen er fra 1967, men nødvendigheten av toalettfasiliteter taler for at den ble bygget samtidig med den første hytta, «Nøstet», og dermed før inntreden av PBL av 1965. Men på bildene i artikkelen er den mindre enn i dag, uten noe vedskjul-/bodareal. På ortofoto fra 1980 har den samme utstrekning som i dag.

I mottatte byggesaker fra kommunen, er det ingen søknader knyttet til dette tilbygget. Det kan altså være ulovlig oppført.

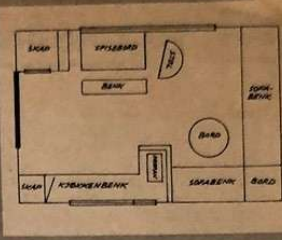
Utedo-volumet anføres derfor som et lovlig oppført areal, mens det er usikkerhet knyttet til vedskjul-/bod-volumet. Dette er på ca. 7m², noe som også passer bra med avviket mellom oppgitt totalt bebygd areal i forvaltningsplanen til nasjonalparken og faktisk bebygd areal. På bakgrunn av dette, har vi valgt å ta ut dette arealet/ det vil ikke erstattes og innlemmes i ny erstatningshytte.

Et glimt inn i det ene av de to soveværelsene i sovehuset «Lillebo». Foran vinduet med utsikt over havet er det hvite kappegardiner bundet opp med bånd av sengeteppestoffet. I roen små blomster i orange og hvitt på sort bunn. Måblene er «funne» fra mannen som handler med gamle ting inne i Kragerø. Blomsterbordet og pinnestolen er hvitmalt. Det praktiske skapet til høyre er orange og eiageren og hyllen ved sengen mahogny. Tapetet er gult. I barnas værelse ved siden av er gardiner og sengetepper rutet i grønt og hvitt, tapetet er svakt grønt, og stolene hvite.

Her er Sønnøve Gran, enkle grunnriss som snekkeren bygde båtbua etter. Plan har tegnet inn hele møbleringen. Og De kan sikkert finne hver ting igjen på bildene hvis De studerer risset nøye.

Et bambusepallier lager et luftig og elegant skille mellom stuedelen og «kjøkkenet». Vi ser så vidt ytterkanten av det til venstre. Til høyre litt av spisebordet og benken foran. Det store klesskapet ved døren er bygd av sponplater og tapetsert med blått skipperstue-tapet. Over skapet og over kjøkkenbenken er lagt sponplater som også er tapetsert. De gjør tjeneste som loft. Gjennom den åpne døren får vi et glimt av svæberget, båten og familien på bryggen.

OG LILLEBO

En enkel båtbu og en ferdig-garasje er blitt idyllisk sommerhjem for familien Gran.

— Gi meg målene, sa snekkeren, — så slår jeg opp båthuset på et par uker. Han hadde fått losji på den andre siden av sundet og var klar til å begynne om noen dager.

I en liten vik hvor vannet går smult i le av Portørskjærene og hvit sand og grønt sjøgress lyser i det smale sundet, var det Sønnøve og Robert Gran hadde fått tomt. Plassen der sommerhuset skulle stå hadde de tatt ut: Et lite jorde med «natt og dags» og strandnellikker i en liten dump mellom svæbergene.

A bygge et hus akkurat slik de ville ha det, kom til å bli altfor dyrt på nåværende tidspunkt. Men derfor aktet de ikke å gi avkall på sommerferiene der nede. De ville bygge en båtbu og bo i den.

De hadde så vidt nevnt planene sine for en bygningsnekker, og da han ringte og sa at han kunne begynne med det samme, så var det ikke annet å gjøre for oppdragsgiverne enn å følge opp.

Fru Sønnøve Gran satte seg ned med en gang for å lage en liten skisse av dette huset som både skulle være vinterhus for båt og sommerbolig for mennesker.

Et nøst skulle det være

— Målene ga seg selv, forteller hun. — Vi ville ha et vanlig nøst maken til dem fiskerne langs kysten alltid har hatt til båt, garn og redskap. Størrelsene på disse båtbuene varierer jo, men vårt skulle være cirka 20 m² samtidig som det også måtte være praktisk sommerbolig. Jeg ville ha et stort vindu med småruter på hver langvegg, sovekrok som kunne bli sitteplass om dagen, kjøkkenbenk og spisekrok.

Det ble sofabenker i vinkel med bord mellom oppve ved den vindusløse kortveggen, kjøkkenbenk under det ene vinduet og fast spisebordplate under det andre og klesskap oppve ved døren. Da var grunnflaten 5,75 x 3,75 og gulvplassen akkurat stor nok til å romme seilsejken om vinteren. Om sommeren kunne det stå et lite sofabord og en armstol i stuekroken og to smale benker ved spisebordet. Flere løse møbler behøvedes ikke.

Så var skissen ferdig og kunne sendes snekkeren sammen med beskjed om å overdimensjonere takbjelkene og reisverket litt, av dekorative grunner.

Huset har vanlige, enkle bordvegger, stående over- og underliggere. Men av hensyn til isolasjon ble det på innsiden slått fast tjæreimpregnerte huntonittplater som er kjent for å øke K-verdien i hus med 0,3. Gulvet måtte forsterkes for å kunne tåle vekten av båten. Grunnmur har en slik båtbu ikke. En grunnstein i hvert hjørne gjør nytten. Heller ikke er det pipe, innlagt vann, utslagsvask eller elektrisitet.

Men når sjøen går rett utenfor stuedøren, blir det ikke så mange bøttene ferskvann man behøver. Stearinlys og parafinlamper er det koseligste, og det går raskt å koke på propanapparatet. Som kjøleskap gjør en plastbeholder nedsenket i sjøen utenfor bryggen stor nytte.

Ferdig-garasje ble sovehus

Neste år ble sovehuset bygd litt lenger inne på holmen. Det har to soveværelser med dobbelte køyer, hvert på 6 m². «Lillebo» ble det dopt og byggetiden var 6 timer.

«Lillebo» er nemlig egentlig en såkalt ferdig-garasje. Boktrykker Gran har selv delt det med en lettvegg og lagt gulv. Prisen for garasjen var fra trevarefabrikken 3600 kroner ferdig oppsatt, og inkludert transport på opptil 15 mil. For denne prisen kunne fabrikken også bytte ut vippeporten med dør og to smårutete vinduer og isolere med samme tjæreimpregnerte plater som var brukt i nauster.

— Slike halvisolerte hus som vi har bygd holder seg jo i en helt annen prisklasse enn vanlige sommerhus, sier boktrykker Gran. — Men så er det heller ikke annet enn sommerferiehus, et juliopplegg rett og slett. Vi er her fra 1. juli til 10. august.

— «Lillebo» og «Nøstet» er ledd i en større plan, sier fru Gran.

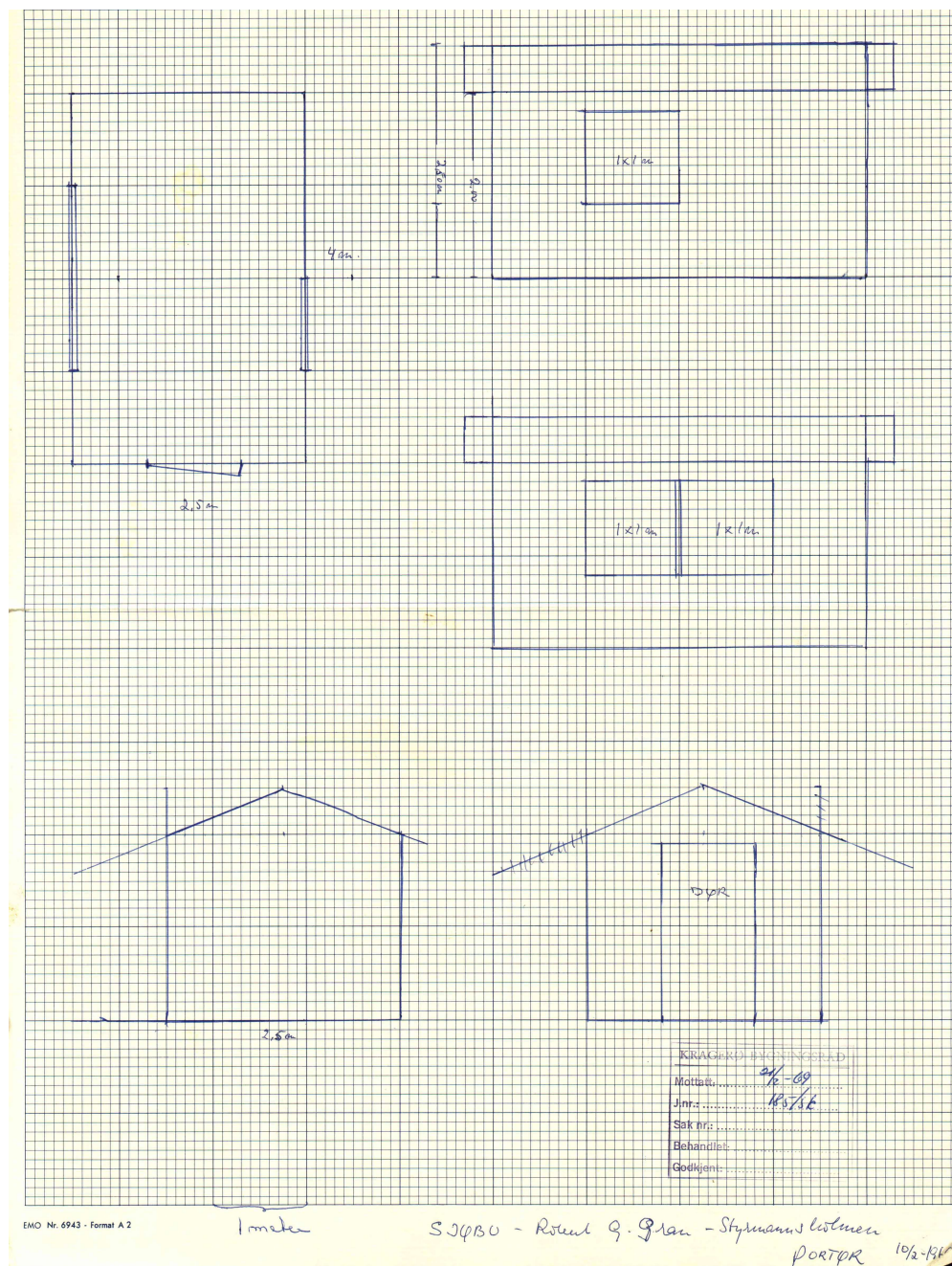
— Når vi en gang får bygd det virkelige sommerhuset der borte på den lille engen, vil «Nøstet» bli det ideelle gjestehuset hvor venner kan få bo og stelle seg selv.

Byggesaker/ bygg etter inntreden av PBL av 1965

NAUST 1969, SIDEN KALT «SJØBLOMSTEN», INNERSTE BYGG I NORD/ BUKTA

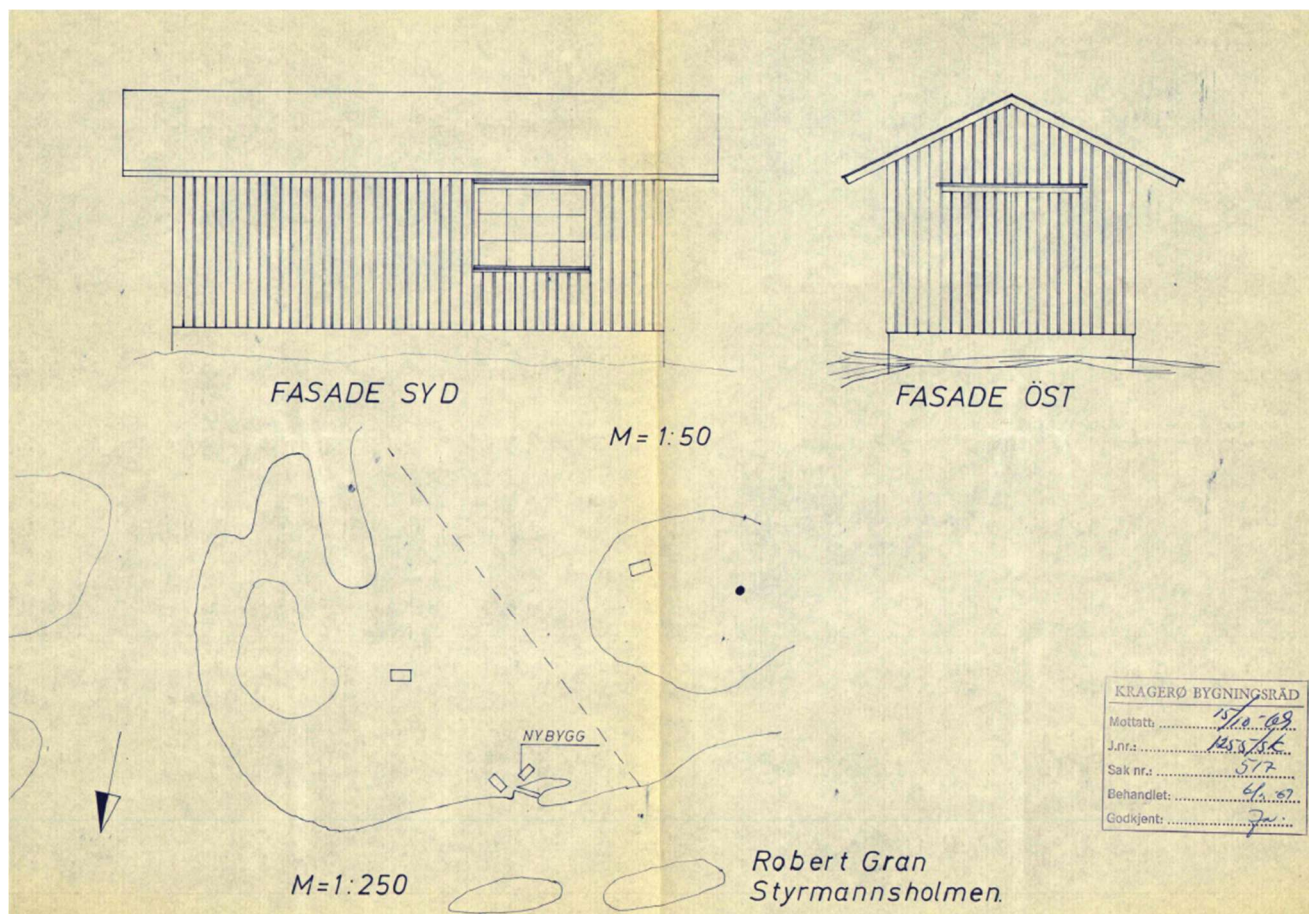
I 1969 er det to byggesaker, der den andre er en videreføring/ ytterligere bearbeidet versjon av den første.

Den første er en søknad om en sjøbod, som ikke har noe vedtak i siste korrespondanse knyttet til denne saken ber bygnings sjefen om rådmannens «uttalelse om denne sak omfattes av unntakene i strandloven». Rådmannen tilbakesender så søknaden til bygnings sjefen, med begrunnelsen «Etter tegninger og byggebeskrivelse er jeg ikke sikker på om dette dreier seg om «naust» i lovens forstand. Jeg ber derfor om at saken bli å behandle som vanlig strandlovssak».

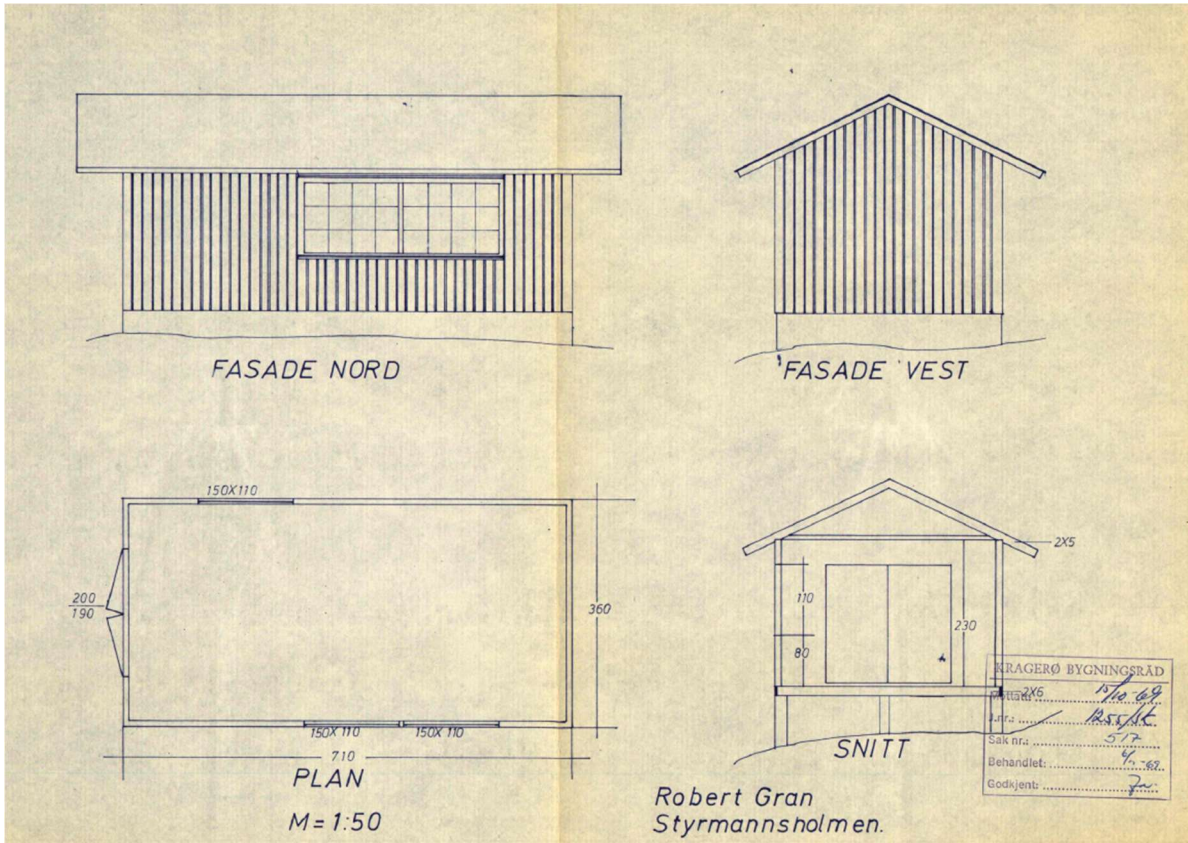

Enkle tegninger vedlagt første søknad fra 1969

Etter dette ser det ut til at det ble sendt inn en ny og grundigere søknad med mer bearbejdede tegninger. Her ble det søkt om nybygg, et naust, på 25,5 m². Tegningene samsvarer med bygget som senere omtales som «Sjøblomsten», som også beskrevet i byggesak i 2021. På situasjonsplanen ses «Nøstet» og «Lillebo».

På situasjonsplanen er nybygg markert lenger inn i bukta enn eksisterende bygg (Nøstet). Plasseringen av Nøstet samsvarer med bilder i Hjemmet-artikkelen. Størrelsen på Nøstet ift. nybygg (Sjøblomsten), samsvarer med at Nøstet siden har blitt delt i to mindre volumer av en stormflo.

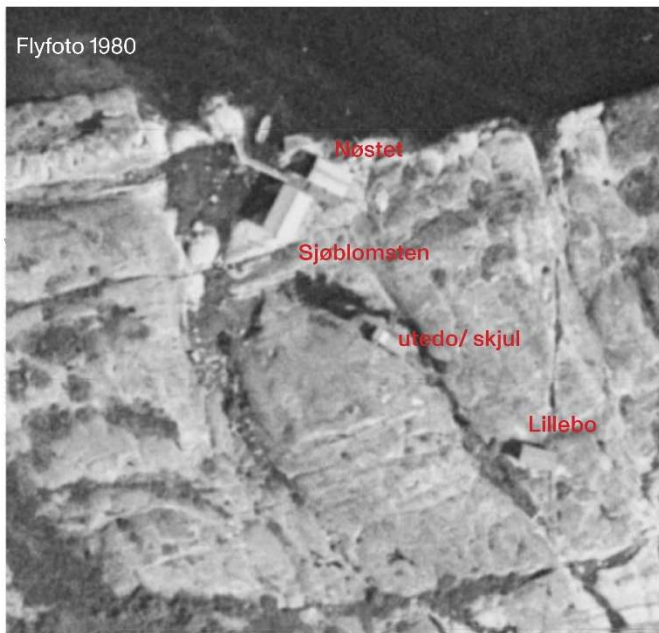

Tegninger fra byggesak. Mål på tegning: 7,1x3,6 m.

Bilder av bebyggelsen fra 2018 (før oppussing av tidligere eier med bl.a. utskifting av vinduer og maling av panel). Som i søknadstegning er det dobbeltdør på gavl og et stort 8-rutet vindu (i tegning vist på fasade mot nord, men ligger i dag mot sør etter stormfloen).

Som vist i situasjonsplanen i byggesaken og ortofoto under, lå dette bygget opprinnelig nærmere vannet, men etter stormfloen i 1990 ble bebyggelsen forflyttet lenger inn i bukta og rotert 180 grader (før lå naturlig nok dobbeltdør mot havet), mens oppholdsdelen av «Nøstet» ble flyttet og rotert 90 grader, mens sjøboden ble liggende igjen.

Byggetillatelse ble gitt 17.11.1969. Av korrespondansen kan man lese at naust på en holme går bygget inn under strandlovens unntaksbestemmelser for strandloven og derfor kan behandles som en byggesak.

Dette ble altså bygget som naust, men har nok vært benyttet som hytte hele tiden og i senere saksgang også akseptert som det, som beskrevet i kommunens delvis innvilgede dispensasjonssøknad i 2021 (21/07173-13): «*For bygg benevnt «Sjøblomsten» synes det å være akseptert i tidligere saksgang fra kommunens side at dette er en hytte. Vi finner spor til støtte for et slikt synspunkt i sak fra 1990. Dette synspunktet er også lagt til grunn ved behandling av inneværende dispensasjonssøknad.*».

Utdrag fra saksfremstilling fra 1990: «*Ifølge kartet over området består bebyggelsen av eiendommen av fire bygninger. Bygningen lengst syd er på 13 m² på to rom. Den midterste bygningen på stedet er på 10m² og er et uthus. Ifølge kartet var det ytterligere to bygninger på stedet. Imidlertid ødela høyvannet i 1990 den ene bygningen og delte denne i to. Endel av bygningen ble flyttet til innerst i bukta på stedet. Denne delen er på 30m², mens den gjenværende del, som er en uthusdel, er på 14m². Den siste bygningen på eiendommen er på 19 m² og er i overensstemmelse med kartet.*».

Men dersom man ser på søknaden om naust i 1969 og bilder av bygget som ligger innerst i bukta, må det være samme bygg, altså «Sjøblomsten», som også samsvarer med tilleggsopplysninger gitt i søknad i 2021 («*Her er også stemplede godkjente tegninger fra 1969 av hva vi tror er «Sjøblomsten». Denne bygningen er den eneste som har et så stort vindu*»). Det var altså Nøstet som ble delt i to, der sjøbod-delen ble liggende igjen bare litt lenger sør, mens den andre delen med kjøkken og stue ble flyttet lenger inn på land og snudd 90 grader. Bilder fra Hjemmet av Nøstet samsvarer også med bilder av dette bygget i dag mht. dører og vinduer. Det bemerkes at Nøstet også hadde en dobbeltdør på gavlen og et relativt stort vindu, som gjør at det kan forveksles med Sjøblomsten og forvirre i forhold til hvilket bygg som ble flyttet til innerst i bukta. Men fasaden det store vinduet er på, opprinnelige søknadstegninger, arealer og takform stemmer med at Sjøblomsten ble flyttet lengst inn i bukta. Avisartikkelen fra søknaden i 1990

støtter også dette: «...på Styrmannsholmen ligger det tre hytter som nærmest ligger strødd rundt på svaberget...». Både Sjøblomsten og Nøstet flyttet altså på seg, og da virker det mer naturlig at det som opprinnelig lå innerst (Sjøblomsten) flytter seg lenger inn i bukta, enn at den ene delen av Nøstet flytter seg helt rundt/ forbi Sjøblomsten og lengst inn i bukta.

Bilde av flyttet del av Nøstet, da det fortsatt hadde dobbeltdør, men stort vindu på «feil fasade» og med for mange ruter, hvis det skulle vært Sjøblomsten som lå igjen i sin opprinnelige posisjon.

**Høy-
vannet
flyttet
hytter**

● Roar Thorsen

Det ekstreme høyvannet tidligere denne uken tarte virkelig ille frem med hytter, båtbuer og brygger enkelte steder i skjærgården. Ekstra hardt rammet ble bebyggelsen på Styrmannsholmen utenfor Portør. Her ble hytter rett og slutt løftet opp og flyttet flere meter av gårde. Verst gikk det med båtbua «Terningen» som endte på sjøen. Denne ligger nå delvis ødelagt og forankret til et tau i vannet på innsiden av Styrmannsholmen. Å få denne på plass igjen, blir nok litt av en jobb, og det må også adskillig reparasjon til for å få den hel igjen. Litt lenger østover på Styrmannsholmen ligger det tre hytter som nærmest ligger strødd rundt på svaberget etter høy-

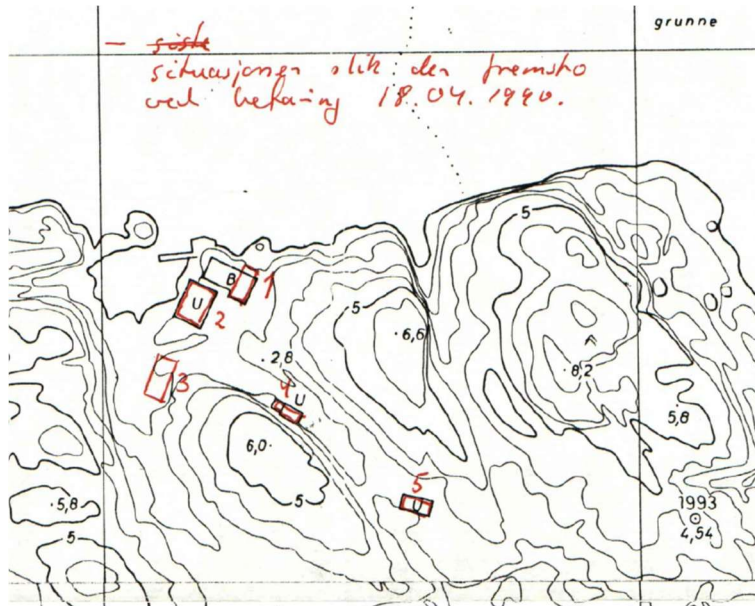
Denne hytta ble flyttet flere meter innover på holmen, men som vi ser ligger hyttegulvet igjen på grunnmuren.

På Styrmannsholmen ved Portør ligger det hytter strødd nærmest hulter-til-bulter utover svaberget etter det kraftige høyvannet.

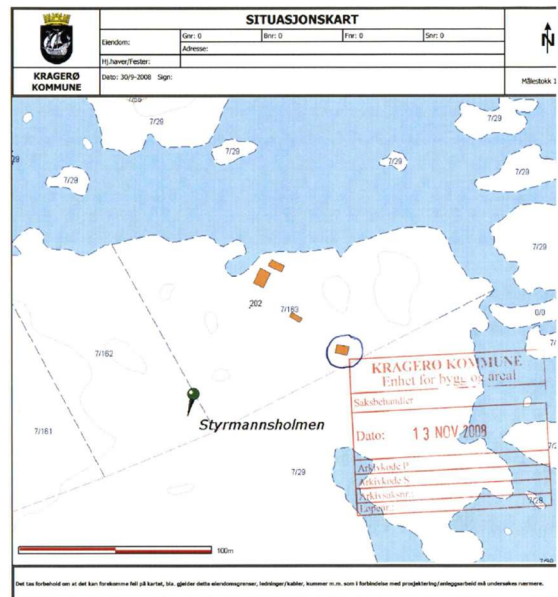
Avisartikkel om stormflo, fra søknad i 1990

Arealer

I forbindelse med søknad i 1990 om å flytte «Nøstet» og «Sjøblomsten» for å unngå fremtidig stormflo, ble det gjort en befaring der alle bygninger ble målt og fotografert av kommunen. Totalt areal i vedtaket ble oppgitt til $(14+19+30+10+13=)$ 86 m² totalt. Dette tallet korresponderer med beregnet totalt areal basert på oppmåling/ punktsky i 2025 (85,2 m²). Det ble imidlertid ikke utarbeidet noe oppdatert situasjonskart. Ved søknad om oppussing/ vedlikehold i 2008, var situasjonskartet fortsatt som før stormfloen i 1990.

Kart fra søknad 1990

Situasjonskart 2009

I forvaltningsplanen til Jomfruland Nasjonalpark er det oppgitt et bebyggd areal på 77 m², altså et avvik ift. faktisk situasjon på 7-8 m². I forbindelse med utarbeidelse av forvaltningsplan for Jomfruland Nasjonalpark i 2017, ble det foretatt en oppmåling på alle aktuelle øyer av kommunen, men som Nasjonalparkforvalteren nevnte for å forhåndskonferansen, kan det være gjort feil/ vært unøyaktigheter.

I forbindelse med søknad om tilbygg i 2021 spurte Statsforvalteren følgende: «*Ansvarlig søker skriver at eiendommen har vært i bruk til fritidsformål siden 1960-tallet. Det gis ingen opplysninger om oppføringstidspunkt eller lovligheten av byggene på eiendommen i søknaden. Har søkersiden nærmere opplysninger om når tiltakene på eiendommen ble oppført? Fulgte det med dokumentasjon ved salget i 2021?*»

Og fikk følgende svar fra ansvarlig søker: «*Ved salget av eiendommen ble det opplyst tiltakshaver at all bebyggelse på eiendommen er lovlig oppført. Vi vet at noe av bebyggelse er oppført før inntreden av Plan- og bygningsloven med iverksettelse 01.01.1966, og at andre deler er omsøkt og gitt tillatelse til i 1969.*»

Det foreligger svært mange dokumenter for eiendommen i kommunens byggesaksmappe. Samtidig så vet vi at kommunens byggesaksarkiv er mangelfullt, ettersom dette var et åpent arkiv for allmenheten frem til tilgangen til dette ble fjernet ca. 2015. Det er i tidligere byggesak på eiendommen konkludert med at bebyggelsen er lovlig oppført, noe vi fastholder.»

Det ble gitt tillatelse til ett av de to omsøkte tilbyggene, og i saksfremlegget står følgende:

«Lovligheten av bygninger

Som saksgangen viser omtaler søker begge bygninger som ønskes tilbygget som hytter.

For bygg benevnt «Sjøblomsten» synes det å være akseptert i tidligere saksgang fra kommunens side at dette er en hytte. Vi finner spor til støtte for et slikt synspunkt i sak fra 1990. Dette synspunktet er også lagt til grunn ved behandling av inneværende dispensasjonssøknad.

Når det gjelder øvrige bygninger på eiendommen, forutsetter kommunen at bruken av bygninger er i tråd med det som er søkt om og godkjent etter plan- og bygningsloven. Vi gjør oppmerksom på at dersom bygninger tas i bruk eller blir tilrettelagt for annet enn det som følger av tillatelse, er dette en bruk som vil kreve søknad om bruksendring. Slik søknad vil være betinget av dispensasjon fra både pbl. § 1-8 annet ledd og LNF-formål, samt tillatelse etter verneforskrift.

Basert på dette, kunne man argumenter for å legge all eksisterende bebyggelse til grunn for beregning av bebygd areal, som så kan erstattes ved oppføring av ny hytte. Vi har imidlertid valgt å ta ut arealet av vedskjulet, ettersom det kan se ut til å være ulovlig oppført/ ikke søkt om. Dermed har vi et totalt bebygd areal på:

85 m² (målt ved oppmåling/punktsky 2025, tilsvarer kommunens tall fra 1990)

- 7 m² vedskjul/bod

= 78 m² bebygd areal (som tilnærmet tilsvarer det som er oppgitt i nasjonalparkens forvaltningsplan)

I tillegg er det søkt om og gitt tillatelse til et tilbygg på våtrom på 8 m². Totalt nytt areal vil dermed være på 86 m², og godt innenfor verneplanens begrensning på 100 m².

Konklusjon

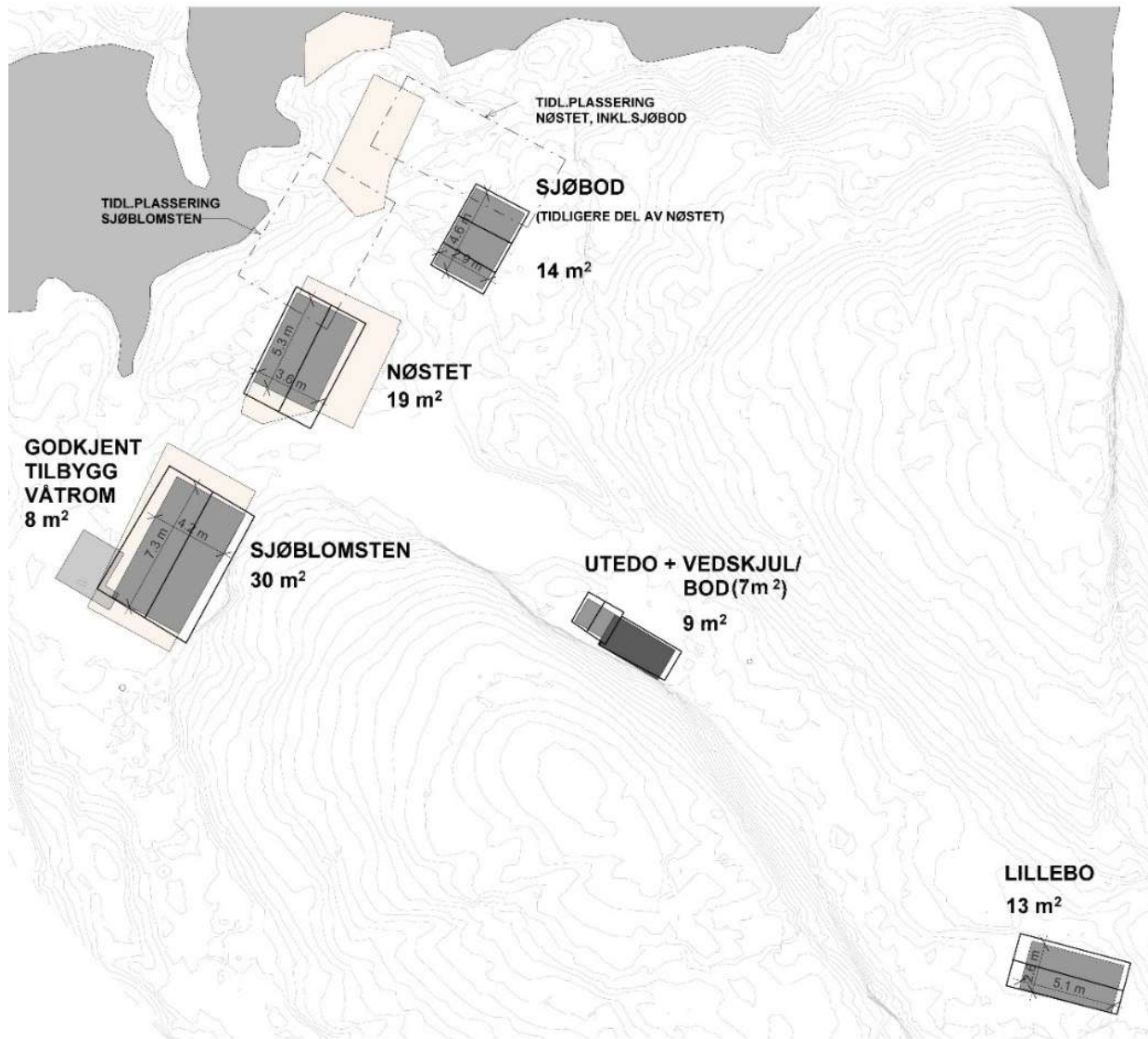
All eksisterende bebyggelse, med unntak av vedskjul, er altså lovlig oppført. Nøstet (som i dag er delt i to volumer), utedo og Lillebo ble oppført før plan- og bygningsloven av 1965 trådte i kraft, mens Sjøblomsten ble søkt om og gitt tillatelse til i 1969.

All eksisterende bebyggelse har vært benyttet til fritidsformål.

Sjøblomsten ble søkt om som naust, men i tidligere saksgang har kommunen akseptert at det er en hytte.

Sjøboden/uthuset lengst nord i bukta fremstår i dag som et selvstendig bygg, men var opprinnelig en del av hytta Nøstet. Bygningen har tidligere vært funksjonelt tilknyttet hytta, men ligger etter stormfloen fysisk adskilt som et eget volum. Det er noe uklart om en innlemmelse av dette arealet i erstatningshytta formelt utløser krav om bruksendring. For å sikre en ryddig og forutsigbar saksbehandling vil det derfor bli søkt om bruksendring (fra tilleggsdel/ uthus til hoveddel i fritidsbolig), i forbindelse med innlemmelse av arealet i erstatningshytta.

Illustrasjon neste side: Oversikt eksisterende bygninger (tilsvarende den som er vist på side 1, men her vist med BYA-arealer). Se også vedlegg D02.

RS 31/2026 Orienteringer
ST 29/2026 Eventuelt

Arkivsaksnummer: 2026/7144-1

Saksbehandler: Eirik Johansen Dobbedal

Dato: 07.06.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Jomfruland nasjonalparkstyre	30/2026	

Saksframlegg_Valg av skiltdesign ifbm. fornyning/vedlikehold av skilt og stolper på Jomfruland og i nasjonalparken

Innstilling fra forvalter

Alternativ 1 – Skiltdesign jf. designmanualen

Jomfruland nasjonalparkstyre ønsker at skiltutforming i forbindelse med pågående turskilt- og turkartprosjekt på Jomfruland skal følge designmanualen for Norges nasjonalparker for skilt som står i selve verneområdet. Nasjonalparken legger til grunn merkehåndboka mht. utforming og design, men ønsker at skiltene skal være oljet/lakkert trehvite skilt med sort skrift. Kvadratisk ikon/piktogram «aktivitetssymbol» på skiltet skal være nasjonalparkportalen, slik at man på skiltene også kommuniserer at man befinner seg i nasjonalparken. Skiltene plasseres på eksisterende stolper og ødelagte stolper erstattes med nye i eik/malmfuru.

Nasjonalparkstyret begrunner valget av skiltdesign med at skiltene vil bidra til en enhetlig skilting i nasjonalparkene (og Norge generelt), fremme gjenkjennelighet for besøkende på tvers av landet og er i et format som er utformet for lesbarhet for flere brukergrupper og at skiltene gir informasjon om avstand.

Alternativ 2 – Videreføring av dagens skilt, med ev. små tilpasninger

Jomfruland nasjonalparkstyre ønsker at skiltutforming i forbindelse med pågående turskilt- og turkartprosjekt på Jomfruland skal følge eksisterende design, jf. skiltplan fra 2012.

Nasjonalparkstyret mener dagens design ivaretar behovene som retningsvisere langs stier og veier, samtidig som skiltene kommuniserer en egenart ved Jomfruland nasjonalpark. Skiltene er laget av lokal eik, freste, sortmalte bokstaver. Nasjonalparkstyret mener skiltene har et diskre uttrykk som går godt med landskapet i nasjonalparken. Nasjonalparkstyret mener hensynet til bærekraft og lokal egenart taler for å beholde dagens skilt som pusses opp eller suppleres med nye hvor skilt er borte (grunnet hærverk eller skade). Tiltaket har et omfang som taler for at dette anses som vedlikehold og forsvarer videreføring av dagens design. Ved ev. supplering av gamle kan avstander vurderes frest inn på nye skilt i samme

design/utforming som dagens. Videreføring av dagens utforming vil videre gi mulighet til å kunne benytte lokale leverandører.

Klage

Vedtaket kan klages inn for Miljødirektoratet av partene i saken eller andre som har rettslig klageinteresse med en frist på 3 uker jf. forvaltningsloven § 28. En eventuell klage skal rettes til Miljødirektoratet, men sendes til Jomfruland nasjonalparkstyre

--- slutt på innstilling ---

Saksopplysninger

Vinteren 2025 ble det søkt om midler fra Sparebakstiftelsen om støtte til utarbeiding av turkart og skilting/merking av stier på Jomfruland. I april 2025 startet en arbeidsgruppe bestående av Utvalgte kulturlandskap (Torstein Kiil), Jomfruland Vel (Ruth Ellegård), Kragerø kommune (Aleksander Gundrosen), Viggo Nicolaysen og Jomfruland nasjonalpark (v/ forvalter Eirik Dobbedal) arbeidet med gjennomføring av prosjektet. Jomfruland landbrukslag og Jomfruland hytteeierforening ble også invitert med på dette tidspunktet.

Initiativet følger opp forvaltningsplanen for Utvalgte kulturlandskap som ble ferdigstilt i 2024, hvor et av tiltakene for besøksforvaltning er

- «Gjennomføring av en rundløype kan redusere trafikken langs hovedveien. Utarbeidelse av et godt turkart for Jomfruland med inntegnede stier og attraksjoner, kan bidra til at folk i større grad holder seg til anbefalte stier. Gjerder og grunder kan også kanalisere ferdsele.» (Forvaltningsplan for Jomfruland og Stråholmen (2024), s. 34.)

Tabell 6: Tiltak, kort oppsummering

Tiltak/ område /tema	info	Prioritet	Gjennomføring, år	Ansvar
Årlige skjøtselstiltak:				
Vedlikeholde stier	Årlig vedlikehold og rydding av stier	1	Årlig	UKL/NP
Sette opp skilt/vedlikeholde Spesielt viktig i forhold til husdyrene	Sette opp skilt som engangstiltak med årlig vedlikehold.	1	2024 og årlig vedlikehold.	UKL/NP

(Tabell hentet fra forvaltningsplan for Jomfruland og Stråholmen (2024), s. 35.)

Forvalter for Jomfruland nasjonalpark ble med i arbeidsgruppa da tiltaket følger opp forvaltningsplanen og besøksstrategi for nasjonalparken, samt at ev. gjennomføring skal være i tråd verneforskriften, samt krav til design av skilt jf. designmanualen for Norges nasjonalparker. Forvalters oppgave i arbeidsgruppa er kun områder omfattet av nasjonalparken. Ev. vedtak fattet av Jomfruland nasjonalparkstyre omfatter kun areal i

verneområdet, samtidig som hensynet til enhetlig skilting på Jomfruland vil være en stor fordel.

Skiltprosjektet bygger videre på skiltplanen for Jomfruland fra 2012. Planen fra 2012 er behandlet av Kragerø kommune, men ble aldri slutført, grunnet oppstart av arbeidet med Jomfruland nasjonalpark i 2013. Tanken bak prosjektet fra 2025 er å benytte eksisterende stolper, skifte ut stolper som er ødelagte og erstatte stolper som er fjernet/revet ned av dyr/mennesker. Utgangspunktet for prosjektet er videre å erstatte dagens skilt med skilt som følger Merkehåndboka, for en lik og enhetlig skilting for publikum. Tiltaket innebærer derfor ikke etablering av nye skiltstolper i nasjonalparken, men nytt design på skiltene som festes på stolpen.

Illustrasjon: Forenklet fremstilling av skilt i tråd med designmanualen/merkehåndboka.

Forvalter mener derfor at tiltaket faller inn under forskriften § 3 tredje ledd a.), som sier at tiltaksforbudet i nasjonalparken ikke er til hinder for:

- *Vedlikehold av bygninger, anlegg og innretninger som ikke fører til bruksendring. Vedlikehold skal skje i samsvar med lokal byggeskikk og tilpasses landskapet. Vedlikehold omfatter ikke ombygging eller utvidelse.*

Sekundært mener forvalter at tiltaket faller inn under forskriftens skjøtselshjemmel § 13, jf. naturmangfoldloven § 47 som sier at:

- *Forvaltningsmyndigheten eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstanden som er formålet med vernet.*

Tiltaket vurderes som skjøtsel da det bidrar til kanalisering av ferdsel for å styre trafikken bort fra særlig sårbare områder i nasjonalparken.

Nasjonalparkstyret kan i siste ende også etter søknad gi tillatelse til «*oppsetting av skilt og merking av stier.*», jf. forskriften § 3 fjerde ledd i.). Forvalter mener paragrafen kommer til anvendelse i saker hvor en ekstern part ønsker å etablere skilt/merking som ikke gjøres på initiativ fra eller i samarbeid med forvaltningsmyndigheten for å oppnå formålet med vernet eller innenfor gjeldende besøksstrategi.

I mai 2026 ble arbeidsgruppas prosjektplan lagt ut på høring for berørte grunneiere, hytteeiere og andre berørte parter på Jomfruland. Som del av høringen har det kommet inn en rekke innspill. Det er kommet inn innspill fra flere privatpersoner på Jomfruland. Innspillene støtter både videreføring av dagens skiltutforming og nye skilt i tråd med merkehåndboka.

Forvalter ønsker særlig å løfte frem innspillene fra DNT-Øitangen, samt innspillene fra Jomfruland hytteeierforening og Erling Krogh m.fl. Begrunnelsen for dette er at innspillene representerer større grupper/flere interessenter.

Gjengivelse av innspillene er begrenset til skiltutforming, da dette er det nasjonalparkstyret skal ta stilling til:

Innspill fra DNT Øitangen

Støtter prosjektet, men peker på utfordringer/sårbarhet knyttet avfallshåndtering fra besøkende og løfter frem ut.no som aktuell portal for digitale turkart.

Innspill fra Jomfruland hytteeierforening

- *JHF er positiv til oppsett av skilt for å gjøre det lettere å finne frem for besøkende. Dette gjelder både erstatning av eksisterende skilt som er ødelagt, og nye skilt på steder som i dag er lite merket. Vi synes også det er et klokt grep å innarbeide noe avstandsmerking på skilt, så man vet hvor langt det er til for eksempel fergen. Ved utforming av skilt synes vi det er naturlig at man følger den felles merkehåndboken, slik det legges opp til. Vi overlater selve utformingen til prosjektgruppen, men vil samtidig understreke viktigheten av å velge skilting som i størst mulig grad ivaretar god lesbarhet, for eksempel for svaksynte.*

Innspill fra Erling Krogh m.fl.

Innspillet er tatt med her da den er signert av styret i hytteeierforeningen (6 personer), samt 47 øvrige hytteeiere/interessenter.

Innpill:

- *Det utformes et begrenset antall større skilt med utfyllende informasjon om veier/stier som innfallsport for turer på øya. I terrenget brukes lokalt utformede skilt av eiketrær. Disse skiltene fundamenteres på solid måte slik at behovet for vedlikehold/oppretting begrenses.*

Forslaget bygger på at stiprosjektet ikke plikter å benytte seg av skiltdesign som er felles for nasjonalparker.

Standardisering

*I Designmanualen for norske nasjonalparker går det fram at det **ikke** er påbudt å bruke denne malen i nasjonalparker, med at nasjonalparkene har **rett** til å bruke designet. I et stiprosjekt på Jomfruland kan prosjektgruppen velge om den vil bruke standard mal eller annen utforming av skiltene. Dersom man har de stifarendes naturopplevelse og dybdelæring basert på åpenhet, nysgjerrighet og utforskning i fokus, mener jeg de enkle eikeskiltene er å foretrekke framfor standardiserte skilt etter manualen med detaljert angivelse av avstand til turmålet.*

(...)

Standardisering bygger på at det er formålstjenlig å ha lik skilting i nasjonalparker. Parkene er ikke like. Stiprosjektet kan og bør velge en skiltprofil som legger til rette for bevisstgjøring og naturopplevelse for besøkende i Jomfruland nasjonalpark.

Det er også avgjørende at landarealene i Jomfruland nasjonalpark dekker nord- og sørdelen av Jomfruland samt rullesteinstranda. Størstedelen av øya og delene av øya som har fast bosetting og mest ferdsel, er ikke nasjonalpark. Jeg mener at fordeling av arealer i parken og utenfor parken på Jomfruland taler mot standardisering av skilter etter Designmalen for nasjonalparker.

Forvalters kommentar til innspillet som berører designmanualen: Forvalter viser til designmanualen, hvor forvaltningen har fått instruks fra Miljødirektoratet om at ev. nye skilt/nyetableringer i nasjonalparkene skal følge designmanualen. Forvalter peker allikevel på hensyn/muligheten til lokal tilpasning dersom formålet er vedlikehold av eksisterende skilt/stolper.

Hensynet til naturmangfoldloven § 7

Nasjonalparkstyrets vedtak omhandler valg av design og ikke et konkret tiltak som påvirker naturmangfoldet i verneområdet. Naturmangfoldloven § 7, vurdering etter prinsippene i §§ 8-12 kommer ikke til anvedelse.